

PROGRAMY SPRAWNOŚCI ZUCHOWYCH *(wersja robocza RN ZHP, przed finalną korektą językową)*

Czuwaj!

Poniżej znajdziecie proponowane programy sprawności zuchowych.

Sprawność zuchowa jest potwierdzeniem, że zuch posiada określone, przydatne w życiu umiejętności i potrafi z nich korzystać, co udowodnił przez wykonanie konkretnych zadań. Program sprawności obejmuje wymagania, które pomocniczo rozpisane zostały na trzy poziomy przykładowych zadań – dla zucha zdobywającego pierwszą, drugą i trzecią gwiazdkę (czyli odpowiednio dla zuchów w wieku 6-8 lat, 8-9 lat i 9-10 lat).

Kadra zuchowa może skorzystać z zestawów proponowanych zadań albo opracować dla zuchów inne zadania tak, aby były one dopasowane do ich wieku i doświadczenia w danym temacie oraz realizowały wskazane wymagania. Warto również modyfikować zadania, mając na uwadze włączenie samodzielnych działań zucha do zabaw gromady. Daną sprawność zuch może zdobyć tylko raz. Zuchy mogą zdobywać sprawności przed złożeniem Obietnicy Zucha.

Realizacja danej sprawności obejmuje następujące elementy:

- a. wybranie przez zucha sprawności,
- b. ustalenie przez zucha i drużynowego zadań lub wręczenie zuchowi gotowej karty sprawności,
- c. określenie przez zucha przewidywanego czasu realizacji sprawności,
- d. realizacja zadań sprawności,
- e. prezentacja wybranych zadań swojej szóstce/ w kręgu rady/drużynowemu,
- f. podjęcie decyzji w kręgu rady o przyznaniu sprawności i wręczenie znaczka sprawności w kręgu parady.

Sprawności mogą być zdobywane podczas cyklu zbiórek równocześnie przez wszystkie zuchy, pod warunkiem dostosowania programu sprawności do takiego sposobu ich zdobywania.

SPIS TREŚCI

ARTYSTYCZNE	5
CHARAKTERYZATOR/CHARAKTERYZATORKA	6
DEKORATOR/DEKORATORKA	8
GRAJEK	10
LALKARZ/LALKARKA	12
MIM	14
MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA MUZYKI	16
MISTRZ/MISTRZYNI MAKRAMY	18
MISTRZ/MISTRZYNI ORIGAMI	20
MISTRZ/MISTRZYNI ROBÓTEK RĘCZNYCH	22
MODELARZ/MODELARKA	24
PLASTYK/PLASTYCZKA	25
RECYTATOR/RECYTATORKA	27
RZEźBIARZ/RZEźBIARKA	29
SZANTYMEN	31
ŚPIEWAK/ŚPIEWACZKA	33
SPORTOWE	35
GIMNASTYK/GIMNASTYCZKA	36
LEKKOATLETA/LEKKOATLETKA	38
ŁYŻWIARZ/ŁYŻWIARKA	40
MISTRZ/MISTRZYNI DESKOROLKI	42
MISTRZ/MISTRZYNI GIER I ZABAW	44
MISTRZ/MISTRZYNI KOMETKI	46
MISTRZ/MISTRZYNI PING-PONG	48
MISTRZ/MISTRZYNI RINGO	50
MISTRZ/MISTRZYNI ROLEK (WROTEK)	51
MISTRZ/MISTRZYNI SNOWBOARDU	53
NARCIARZ/NARCIARKA	55
PIŁKARZ/PIŁKARKA	57
PŁYWAK/PŁYWACZKA	59
ROWERZYSTA/ROWERZYSTKA	61
SANECZKARZ/SANECZKARKA	63
SZACHISTA/SZACHISTKA	65
TENISISTA/TENISISTKA	67
ZARADNOŚĆ ŻYCIOWA	69

DAMA	70
DŻENTELMEN	72
EPIDEMIOLOG/ EPIDEMIOLOŻKA	74
GROSIK	76
HIGIENISTA/HIGIENISTKA	78
KUCHMISTRZ/KUCHMISTRZYNI	80
PERFEKCYJNY PAN DOMU/PERFEKCYJNA PANI DOMU	82
PRZECHODZIEN	84
PRZEWODNIK/PRZEWODNICZKA PO SZKOLE	86
SOBIERADEK OBOZOWY	88
ŚNIEŻNOBIAŁY UŚMIECH	90
ZŁOTA RĄCZKA	92
PRZYRODNICZE	94
HODOWCA/HODOWCZYNI KWIATÓW	95
HODOWCA/HODOWCZYNI WARZYW I OWOCÓW	97
HODOWCA/HODOWCZYNI ZWIERZĄT	99
EKOLOG/EKOLOŻKA	101
METEOROLOG/METEOROLOŻKA	104
PRZYJACIEL/PRZYJACIÓŁKA LASU	106
PTASI OPIEKUN/PTASIA OPIEKUNKA	108
ZBIERACZ/ZBIERACZKA GRZYBÓW	110
ZIELARZ/ZIELARKA	112
NAUKOWO-HOBBYSTYCZNE	114
ASTRONOM/ASTRONOMKA	115
BADACZ/BADACZKA	117
BAJARZ/BAJARKA	119
FOTOAMATOR/FOTOAMATORKA	121
FRYZJER/FRYZJERKA	123
GEOPOSZUKIWACZ/GEOPOSZUKIWACZKA	125
INTERNAUTA/INTERNAUTKA	127
KOLEKCJONER/KOLEKCJONERKA	129
KRONIKARZ/KRONIKARKA	131
ŁAMIGŁOWA	133
MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA FILMU	135
MIŁOŚNIK/MIŁOŚNICZKA SZTUK PIĘKNYCH	137
MISTRZ/MISTRZYNI GIER PLANSZOWYCH	139
POLIGŁOTA/POLIGŁOTKA	141
PRZEWODNIK/PRZEWODNICZKA PO...	143

PRZYJACIEL /PRZYJACIÓŁKA KSIĄŻEK

145

SPOŁECZNO-OBYWATELSKIE

147

DOBRY OPIEKUN/DOBRA OPIEKUNKA

148

KOLEĐNIK/KOLEĐNICZKA

150

MŁODY PATRIOTA/MŁODA PATRIOTKA

152

OBYWATEL/OBYWATELKA UNII EUROPEJSKIEJ

154

PRZYJACIEL/PRZYJACIÓŁKA NIEZNANEGO ŚWIATA

156

STRAŻNIK/STRAŻNICZKA BETLEJEMSKIEGO ŚWIATŁA POKOJU

158

WIELKANOCNY BARANEK

160

ŚMIESZEK/ŚMIESZKA

163

ARTYSTYCZNE

#zdolności manualne #kreatywność #wyrażanie siebie #wyobraźnia
#estetyka #tworzę #artysta

CHARAKTERYZATOR/ CHARAKTERYZATORKA

Wymagania:

1. Wiem, czym się zajmuje charakteryzator(ka). Znam dziedziny ich pracy.
2. Potrafię opowiedzieć, gdzie pracują charakteryzatorzy.
3. Wiem, jak przyroda barwi i ozdabia świat, zrobiłem naturalne farby (np. z buraka i cebuli), które posłużyły mi do charakteryzacji lalek, masek itp.
4. Umieję wymienić przedmioty potrzebne w pracy charakteryzatora.
5. Potrafię ucharakteryzować koleżankę lub kolegę do różnych ról, np. do roli Chińczyka, giermka, ufoludka, Indianina.
6. Wykonałem/am element charakteryzacji, np. brodę, wąsy, krzaczaste brwi, siwe włosy.
7. Na zbiórkach, podczas przygotowań do teatrzyków, pamiętam, by zadbać o wygląd każdego z mojej szóstki tak, aby odgrywane przez nas role były bardziej wiarygodne.
8. Wiem, jak zmyć z twarzy makijaż.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Charakteryzator/Charakteryzatorka” wie, jak ważna dla sztuki teatralnej czy filmu jest praca charakteryzatora. Sprawnie postępuje się przydatnymi w pracy przyborami, takimi jak: pomadki, pudry, cienie, tusze, farbki, peruki. Dba o skórę i ubranie charakteryzowanych osób.
2. Sprawność pomaga kształtować takie cechy jak: sumienność, staranność, dokładność. Wpływa na rozwój estetyczny zucha, kształci jego zdolności manualne, dla zuchów nieśmiałych jest szansą na zaprezentowanie własnych umiejętności (np. podczas zabawy w teatr), wzmacnia przy tym poczucie wpływu na całość przedsięwzięcia.
3. Zuchowi, który interesuje się charakteryzacją, warto zaproponować także zdobywanie sprawności „Lalkarz/Lalkarka” lub „Fryzjer/Fryzjerka”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am innym zuchom, czym zajmują się charakteryzatorzy i gdzie pracują.
2. Narysowałem/am (lub zaprezentowałem/am w Kręgu Rady) przedmioty potrzebne w pracy charakteryzatora.
3. Ucharakteryzowałem/am innego zucha do teatrzyku.
4. Wykonałem/am jeden prosty element charakteryzacji twarzy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am innym zuchom, czym zajmują się charakteryzatorzy i gdzie pracują oraz jakie są dziedziny ich pracy.
2. Zaprezentowałem/am w Kręgu Rady przedmioty potrzebne w pracy charakteryzatora.
3. Ucharakteryzowałem/am moją szóstkę do teatrzyku.
4. Własnoręcznie wykonałem/am elementy charakteryzacji twarzy do wybranej postaci.
5. Przygotowałem/am naturalne farby do charakteryzacji i zaprezentowałem/am je w praktyce.
6. Zmyłem/am makijaż po charakteryzacji.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Opowiedziałem/am innym zuchom, czym zajmują się charakteryzatorzy i gdzie pracują oraz jakie są dziedziny ich pracy. Zaprezentowałem/am sylwetkę ulubionego charakteryzatora oraz najlepsze, moim zdaniem, efekty jego pracy.
2. Zaprezentowałem/am w Kręgu Rady przedmioty potrzebne w pracy charakteryzatora. Pokazałem/am chętnym zuchom, jak się nimi posługiwać.
3. Ucharakteryzowałem/am moją szóstkę do teatrzyku. Czuwałem/am nad charakteryzacją zuchów z gromady, służąc innym radą i wskazówkami.
4. Własnoręcznie wykonałem/am elementy charakteryzacji dla wybranej postaci.
5. Przygotowałem/am naturalne farby i materiały do charakteryzacji oraz zaprezentowałem/am je w praktyce.
6. Zmyłem/am makijaż po charakteryzacji.

DEKORATOR/ DEKORATORKA

Wymagania:

1. Zbieram materiały przydatne do majsterkowania i dekorowania np. ścinki materiałów, kolorowe papiery, wstążki itp.
2. Udekorowałem/am scenę na przedstawienie, salę na bal lub uroczystość szkolną.
3. Zrobiłem/am wycinankę lub inną ozdobę.
4. Uczestniczyłem/am w wykonaniu wystroju zuchówki lub klasy.
5. Przygotowałem/am gazetkę ścienną.
6. Zrobiłem/am ozdobną okładkę na książkę lub zeszyt.
9. Ułożyłem/am kwiaty.
10. Przygotowałem/am stół do posiłku.
11. Zaprojektowałem/am i zrobiłem/am kartkę do kroniki.
12. Zaprojektowałem/am i wykonałem/am zabawkę.
13. Zapakowałem/am prezent.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią upiększać swoje otoczenie, potrafią zaplanować urządzenie pokoju itp., lubią własnoręcznie przygotować ozdobę lub prezent.
2. Zdolności i umiejętności zucha w tej dziedzinie można wykorzystać podczas urządzania zuchówki lub klasy, a także na koloni zuchowej.
3. Zuchom, które chcą poszerzyć swoje umiejętności w tej dziedzinie, można polecić sprawność „Plastyka/Plastyczki” i „Rzeźbiarza/Rzeźbiarki”.
3. Książki, które można polecić zuchowi zainteresowanemu dekorowaniem to: E. Solarz, „D.e.s.i.g.n.” [b.m.w.] 2013; A. Weltman, „To nie jest kolejna książka do matmy” [b.m.w.] 2018; D. Ruppert, „Kaźde dziecko to potrafi. Ze starego coś nowego” [b.m.w.] 1998.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Własnoręcznie ozdobiłem/am pudełko, w którym zbieram materiały przydatne do majsterkowania i dekorowania np. ścinki materiałów, kolorowe papiery, wstążki itp.
2. Zrobiłem/am wycinankę i zaprezentowałem/am ją na zbiórce gromady.
3. Ułożyłem/am kwiaty lub suche liście w wazonie.
4. Własnoręcznie zapakowałem/am prezent.
5. Narysowałem/am pokój moich marzeń.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Własnoręcznie ozdobiłem/am pudełko, w którym zbieram materiały przydatne do majsterkowania i dekorowania np. ścinki materiałów, kolorowe papiery, wstążki itp.
2. Udekorowałem/am scenę na przedstawienie, salę na bal lub uroczystość szkolną.
3. Zrobiłem/am ozdobną okładkę na książkę lub zeszyt.
4. Zaprojektowałem/am i wykonałem/am ozdobę do domu.
5. Zaprojektowałem/am i zrobiłem/am kartkę do kroniki.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Własnoręcznie ozdobiłem/am pudełko, w którym zbieram materiały przydatne do majsterkowania i dekorowania np. ścinki materiałów, kolorowe papiery, wstążki itp.
2. Uczestniczyłem/am w wykonaniu wystroju zuchówki lub klasy.
3. Przygotowałem/am stół do posiłku gromady na kolonii lub biwaku. Udekorowałem/am go kwiatami lub własnoręcznie zrobionymi ozdobami. Pokazałem/am innym zuchom, jak składać serwetki w fantazyjne kształty.
4. Zaprojektowałem/am i własnoręcznie wykonałem/am prezent dla bliskiej osoby lub zwierzaka.
5. Przygotowywałem/am gazetkę ścienną do zuchówki lub klasy.

GRAJEK

Wymagania:

1. Wiem, co to jest pięciolinia, nuta, klucz wiolinowy i pauza. Potrafię odróżnić całą nutę, półnutę, ósemkę. Wyjaśniłem/am mojej gromadzie znane mi znaki muzyczne.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe.
3. Samodzielnie wykonałem/am z dostępnych materiałów (garnki, puszki, patyki itd.) prosty instrument perkusyjny i grałem/am na nim podczas piosenki śpiewanej przez gromadę.
4. W swoim otoczeniu znalazłem/am kilka przedmiotów, które wydają ciekawe dźwięki.
5. Rozpoznałem/am dźwięki wydawane przez różne przedmioty, np. garnek, kartka papieru, szklanka.
6. Umiem wystukać proste rytmy. Akompaniowałem/am gromadzie do różnych piosenek.
7. Przygotowałem/am koncert niekonwencjonalnych instrumentów (grzebień, piła, pokrywki, puszki z grochem).

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność ćwiczy słuch dziecka, daje możliwość rozwoju muzycznego i estetycznego oraz twórczej ekspresji. Wprowadza zucha w świat muzyki, pokazuje, że można znaleźć ją wszędzie – nawet w codziennym otoczeniu. Uświadamia, że muzyka to nie tylko melodia, ale i poszczególne dźwięki, które można zapisać na pięciolinii. Odkrywa również tajemnice powstawania dźwięków i budowy instrumentów.
2. Zuchowi zainteresowanemu muzyką można wskazać także inne sprawności: „Miłośnika/Miłośniczkę muzyki” i „Śpiewaka/Śpiewaczkę”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, czym jest pięciolinia, nuta i pauza. Opowiedziałem/am zuchom w kręgu rady, do czego służą.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe. Wymieniłem/am przynajmniej jeden instrument z każdej z tych grup.
3. Samodzielnie wykonałem/am prosty instrument muzyczny z dostępnych materiałów. Zagrałem/am na nim podczas piosenki śpiewanej przez gromadę.
4. Zaprezentowałem/am mojej szóście trzy przedmioty, które wydają ciekawy dźwięk.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem, czym jest pięciolinia, nuta, pauza, klucz wiolinowy. Opowiedziałem/am zuchom w kręgu rady, do czego służą. Wyjaśniłem/am na plakacie, czym różni się cała nuta od półnuty i ósemki.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe. Wymieniłem/am przynajmniej trzy instrumenty z każdej z tych grup.
3. Samodzielnie wykonałem/am prosty instrument muzyczny z dostępnych materiałów. Zagrałem/am na nim podczas piosenki śpiewanej przez gromadę.
4. Umieję wystukać prosty rytm. Nauczyłem/am tego młodsze zuchy z gromady, wspólnie stworzyliśmy akompaniament do wybranej piosenki.
5. Umieję rozpoznać dźwięki wydawane przez różne przedmioty. Wykorzystałem/am przynajmniej dwa takie dźwięki do wspólnego muzykowania z gromadą.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wiem, czym jest pięciolinia, nuta, pauza, klucz wiolinowy. Opowiedziałem/am zuchom w kręgu rady, do czego służą. Wyjaśniłem/am, czym różni się cała nuta od półnuty i ósemki, wyklaskując ich wartości.
2. Znam podział instrumentów na dęte, perkusyjne i strunowe. Wymieniłem/am przynajmniej pięć instrumentów z każdej z tych grup.
3. Samodzielnie wykonałem/am prosty instrument muzyczny z dostępnych materiałów. Zagrałem/am na nim podczas piosenki śpiewanej przez gromadę. Zagrałem/am na nim wymyśloną przez siebie melodię.
4. Umieję wystukać prosty rytm. Nauczyłem/am tego młodsze zuchy z gromady, wspólnie stworzyliśmy akompaniament do wybranej piosenki.
5. Umieję rozpoznać dźwięki wydawane przez różne przedmioty. Wykorzystałem/am przynajmniej trzy takie dźwięki do wspólnego muzykowania z gromadą.
6. Wraz z szóstką przygotowałem/am koncert niekonwencjonalnych instrumentów. Wykorzystaliśmy podczas niego kilka przedmiotów, które wydają ciekawe dźwięki.

LALKARZ/ LALKARKA

Wymagania:

1. Znam rodzaje lalek (pacynki, marionetki, jawajki, kukły, lalki do teatru cieni). Wiem, jak się nimi posługiwać.
2. Zaprojektowałem/am lalkę do konkretnego przedstawienia.
3. Samodzielnie wykonałem/am lalkę do wybranego rodzaju przedstawienia.
4. Przygotowałem/am scenę, stroje i dekoracje do wybranego przedstawienia.
5. Zorganizowałem/am przedstawienie dla młodszych kolegów, zuchów z gromady lub rodziców.
6. Znam kilka piosenek, wierszy, które można zainscenizować za pomocą lalek.
7. Umieję „podkładać” głos swoim lalkom.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów zainteresowanych teatrem i lubiących majsterkować.
2. Rozwija zdolności manualne, fantazję, pobudza do tworzenia. Zuchom nieśmiałym daje okazję do aktywnego włączenia się w artystyczne przedsięwzięcia gromady.
3. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach,
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Znam rodzaje lalek i wiem, do jakich przedstawień ich się używa. Zaprezentowałem/am je mojej szóstce w wybranej formie.
2. Wykonałem/am wybrany typ lalki.
3. Wykonałem/am wybrany element dekoracji do realizowanego w gromadzie/szkole przedstawienia.
4. Przedstawiłem/am w kręgu rady, jak podkładam głos mojej lalce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Znam rodzaje lalek i wiem, do jakich przedstawień ich się używa. Zaprezentowałem/am je mojej szóstce w wybranej formie.
2. Samodzielnie zaprojektowałem/am i wykonałem/am lalkę do wybranego typu przedstawienia.
3. Wykonałem/am wybrany element dekoracji i stroju do realizowanego w gromadzie/szkole przedstawienia.

4. Zaprezentowałem/am gromadzie zainscenizowaną za pomocą lalki piosenkę.
5. Przedstawiłem/am w kręgu rady, jak podkładałem głos mojej lalce i jak ją animuję.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Znam rodzaje lalek i wiem, do jakich przedstawień ich się używa.
Zaprezentowałem/am je mojej gromadzie w wybranej formie.
2. Samodzielnie zaprojektowałem/am i wykonałem/am lalki do wybranego typu przedstawienia.
3. Wykonałem/am wybrany element dekoracji i stroju oraz scenę do realizowanego w gromadzie/szkole przedstawienia.
4. Zaprezentowałem/am gromadzie kilka zainscenizowanych za pomocą lalki piosenek.
5. Przedstawiłem/am w kręgu rady, jak podkładałem głos mojej lalce i jak ją animuję.
Umiem „zagrać” lalką różne emocje.
6. Zorganizowałem/am przedstawienie dla młodszych kolegów, zuchów z gromady lub rodziców.

MIM

Wymagania:

1. Wiem, czym się zajmuje mim. Widziałem/am przedstawienie pantomimiczne na żywo lub w telewizji.
2. Wiem, jak wygląda mim, jaki strój nosi, dlaczego podczas przedstawień jego twarz jest pomalowana na biało.
3. Wiem, jak ważne są gesty i mimika w porozumiewaniu się między ludźmi. Za ich pomocą wyraziłem/am różne uczucia: smutek, złość, radość, zawstydzenie.
4. Przedstawiłem/am za pomocą gestów ręki lub całego ciała kilka scenek z codziennego życia.
5. Stale i regularnie ćwiczę moje ciało, by doskonalić się w sztuce mimów. Wymyśliłem/am krótką gimnastykę buzi i języka oraz palców i dłoni.
6. Wspólnie z kolegami przygotowałem/am krótki spektakl pantomimiczny.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność „Mim” pozwala ukazać zuchowi, jak ważna w kontaktach międzyludzkich jest komunikacja pozawerbalna oraz jak wiele można przekazać za pomocą gestów i mimiki. Dzięki temu łatwiej mu będzie zrozumieć rozmaite ludzkie zachowania. Sprawność ta ćwiczy ciało, pozwala również na przełamanie nieśmiałości.
2. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am szóstce, czym zajmuje się mim, jak się ubiera i jak charakteryzuje.
2. Obejrzałem/am przedstawienie pantomimiczne. Zaprezentowałem/am zuchom w dowolnej formie najciekawszy jego fragment i opowiedziałem/am, czego dotyczyło.
3. Zagrałem/am dla zuchów z mojej szóstki pantomimę, wyrażając przynajmniej trzy różne nastroje i scenki z życia codziennego.
4. Zaprezentowałem/am zuchom wymyśloną przez siebie gimnastykę buzi i języka.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am gromadzie, czym zajmuje się mim, jak się ubiera i jak charakteryzuje.
2. Obejrzałem/am przedstawienie pantomimiczne. Zaprezentowałem/am zuchom w dowolnej formie najciekawszy jego fragment i opowiedziałem/am, czego dotyczyło.

3. Mam swojego ulubionego mima. Przedstawiłem/am w kręgu rady jego sylwetkę i kilka pantomim, w których grał.
4. Zagrałem/am dla zuchów z mojej gromady pantomimę, wyrażając przynajmniej pięć różnych nastrojów i wybranych scenek z życia codziennego.
5. Zaprezentowałem/am zuchom wymyśloną przez siebie gimnastykę buzi i języka oraz palców i dłoni.
6. Razem z szóstką przygotowałem/am krótki spektakl pantomimiczny.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Opowiedziałem/am gromadzie, czym zajmuje się mim, jak się ubiera i jak charakteryzuje.
2. Obejrzałem/am przedstawienie pantomimiczne. Zaprezentowałem/am zuchom w dowolnej formie najciekawszy jego fragment i opowiedziałem/am, czego dotyczyło.
3. Mam swojego ulubionego mima. Przedstawiłem/am w kręgu rady jego sylwetkę i kilka pantomim, w których grał.
4. Zagrałem/am dla zuchów z mojej gromady pantomimę, wyrażając przynajmniej pięć różnych nastrojów i wybranych scenek z życia codziennego. Nauczyłem/am chętne zuchy wybranych ruchów.
5. Zaprezentowałem/am zuchom wymyśloną przez siebie gimnastykę buzi i języka, palców i dłoni oraz ciała.
6. Razem z szóstką przygotowałem/am krótki spektakl pantomimiczny.
7. Przygotowałem/am zuchy z mojej szóstki do przedstawienia - poprowadziłem/am gimnastykę oraz zaproponowałem/am ruchy i miny.

MIŁOŚNIK/ MIŁOŚNICZKA MUZYKI

Wymagania:

1. Często słucham muzyki. Mam ulubionego twórcę (wykonawcę).
2. Potrafię określić rodzaj muzyki (poważna, ludowa, rozrywkowa).
3. Potrafię rozpoznać instrument po brzmieniu.
4. Byłem/am na koncercie.
5. Umieję zagrać na instrumencie dwie lub trzy proste melodie.
6. Potrafię zagrać gamę c-dur, a-moll, zapisać ją i nazwać dźwięki.
7. Dbam o własny instrument.
8. Wykonałem/am koncert dla mojej gromady.
9. Przygotowałem/am akompaniament do występu gromady, klasy lub szkoły.
10. Brałem/am udział w muzycznej imprezie szkolnej.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zdolności muzyczne, wyrabia wrażliwość na piękno i estetykę.
2. Zuch „Miłośnik/Miłośniczka muzyki” jest znawcą muzyki – jednego lub kilku jej rodzajów (np. pop, rock, muzyka klasyczna, jazz).
3. Zuch „Miłośnik/Miłośniczka muzyki” potrafi zagrać na jakimś instrumencie.
4. Należy zróżnicować poziom wymagań dla zuchów, które chodzą do szkoły muzycznej i samouków. Drużynowy nie powinien mieć trudności z wykorzystaniem umiejętności zucha „Miłośnika/Miłośniczki muzyki” na uroczystych zbiorkach gromady, podczas przygotowań do festiwalu piosenki itp.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Rozpoznałem/am 3 instrumenty po brzmieniu. Narysowałem/am, jakie są to instrumenty.
2. Zagrałem/am na instrumencie gamę C-dur i jedną melodię.
3. Narysowałem/am, jak dbam o swój instrument.
4. Brałem/am udział w szkolnej imprezie muzycznej. Narysowałem/am obrazek przedstawiający imprezę i opowiedziałem/am o niej innym zuchom.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zagrałem/am na instrumencie gamę C-dur. Zapisałem gamę C-dur na pięciolinii i podpisałem/am dźwięki.

2. Narysowałem/am, jak dbam o swój instrument.
3. Byłem/am na koncercie. Narysowałem/am to i napisałem/am, jaka muzyka była wykonywana.
4. Mam swojego ulubionego wykonawcę muzyki. Narysowałem/am go i napisałem/am, jaki rodzaj muzyki wykonuje.
5. Zagrałem/am gromadzie dwie różne melodie.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zagrałem/am na instrumencie dwie melodie. Zapisałem/am do nich nuty na pięciolinii i podpisałem/am dźwięki.
2. Narysowałem/am, jak dbam o swój instrument.
3. Byłem/am na koncercie. Narysowałem/am to i napisałem/am, jaka muzyka była wykonywana.
4. Mam swojego ulubionego wykonawcę muzyki. Opowiedziałem/am o nim na zbiórce i przygotowałem/am krótką audycję muzyczną z melodiami, które wykonuje.
5. Przygotowałem/am akompaniament do występu gromady, klasy lub szkoły.

MISTRZ/ MISTRZYNI MAKRAMY

Wymagania:

1. Wiem, co to jest makrama i do czego można ją wykorzystać.
2. Umiejętnie wiążę przynajmniej trzy węzły i zastosowałem je do wykonania makramy.
3. Potrafię dobrać odpowiedni sznurek, aby wykonać makramę.
4. Umiejętnie korzystam z rysunków o sztuce makramy.
5. Nauczyłem/am inne zuchy podstawowego węzła makramy.
6. Wymyśliłem/am własny węzeł przydatny do wykonania makramy.
7. Zorganizowałem/am wystawę własnych prac.
8. Wykonałem/am element zdobnictwa do wykorzystania w zuchówce.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność „Mistrza/Mistrzyni makramy” jest przeznaczona dla zuchów lubiących zajęcia manualne, pozwala rozwijać zdolności praktyczne i poczucie estetyki.
2. Wykonane przez dzieci prace można wykorzystać np. do wystroju zuchówki lub obrzędowości na kolonii zuchowej.
3. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności twórcze: „Plastyk/Plastyczka”, „Dekorator/Dekoratorka” i „Miłośnik/Miłośniczka sztuk plastycznych”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, co to jest makrama i do czego można ją wykorzystać. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Nauczyłem/am się wiązać przynajmniej trzy węzły.
3. Nauczyłem/am innego zucha podstawowego węzła makramy.
4. Wykonałem/am własną makramę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem, co to jest makrama i do czego można ją wykorzystać. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Nauczyłem/am się wiązać przynajmniej trzy węzły.
3. Nauczyłem/am inne zuchy podstawowego węzła makramy.
4. Dobrałem/am odpowiedni sznurek, aby wykonać makramę.
5. Wykorzystałem/am rysunki o sztuce makramy, aby wykonać własną makramę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wiem, co to jest makrama i do czego można ją wykorzystać. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Nauczyłem/am się wiązać przynajmniej trzy węzły.
3. Nauczyłem/am inne zuchy podstawowego węzła makramy.
4. Wymyśliłem/am własny węzeł przydatny do wykonania makramy.
5. Zorganizowałem/am wystawę własnych prac makramy.
6. Wykonałem/am element zdobnictwa do wykorzystania w zuchówce.

MISTRZ/ MISTRZYNI ORIGAMI

Wymagania:

1. Wiem, skąd wywodzi się origami. Przygotowałem/am plakat lub opowiedziałem o tym swojej szóstce.
2. Zgromadziłem/am zbiór ilustracji i opisy nowych figur.
3. Znam podstawy origami (bazy wyjściowe, np. lody). Zaprezentowałem/am je na zbiórce/w klasie.
4. Nauczyłem/am inne zuchy składać figury.
5. Wymyśliłem/am własną figurę.
6. Stale poszerzam kolekcję własnoręcznie wykonanych prac. Zorganizowałem/am wystawę zuchowych prac origami.
7. Upiększyłem/am swój pokój (zuchówkę, klasę, wybrane miejsce) własnoręcznie wykonanymi figurami.
8. Podczas teatru wykorzystałem/am lalki wykonane techniką origami.
9. Zorganizowałem/am konkurs na najładniejszą i najciekawszą figurę.
10. Wykonałem/am techniką origami upominek dla kogoś bliskiego.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność uczy zucha cierpliwości i dokładności, wyrabia umiejętności manualne, uczy precyzji wykonania, rozwija wyobraźnię i pomysłowość.
2. Daje możliwość rozwoju manualnego, nawet dla zuchów, które nie lubią artystycznych prac.
3. Origami to technika bardzo popularna, którą można wykorzystać przy wielu okazjach, zatem kadra nie powinna mieć problemu z wpleceniem prac zucha w tematykę zbiórek.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Przygotowałem/am plakat dotyczący sztuki origami, przedstawiający jej historię i pochodzenie.
2. Zgromadziłem/am zbiór ilustracji i opisy nowych figur.
3. Znam podstawy origami i zaprezentowałem/am je swojej szóstce.
4. Upiększyłem/am swój pokój figurami wykonanymi z origami

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zaprezentowałem/am na zbiórce historię i pochodzenie origami.
2. Zgromadziłem/am zbiór ilustracji i opisy nowych figur.
3. Znam podstawy origami (bazy wyjściowe, np. lody). Zaprezentowałem/am je na zbiórce/w klasie.
4. Zorganizowałem/am wystawę swoich prac wykonanych sztuką origami.
5. Upiększyłem zuchówkę pracami wykonanymi techniką origami.
6. Podczas teatru wykorzystałem/am lalki wykonane techniką origami

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zaprezentowałem/am na zbiórce historię i pochodzenie origami.
2. Zgromadziłem/am zbiór ilustracji i opisy nowych figur.
3. Znam podstawy origami (bazy wyjściowe, np. lody). Zaprezentowałem/am je na zbiórce/w klasie.
4. Nauczyłem/am inne zuchy składać figury.
5. Wymyśliłem/am własną figurę i zaprezentowałem na zbiórce.
6. Zorganizowałem/am wystawę zuchowych prac origami.
7. Upiększyłem/am zuchówkę pracami wykonanymi techniką origami.
8. Podczas teatru wykorzystałem/am lalki wykonane techniką origami.
9. Wykonałem/am techniką origami upominek dla kogoś bliskiego.

MISTRZ/ MISTRZYNI ROBÓTEK RĘCZNYCH

Wymagania:

1. Wykonałem/am robótki z różnego rodzaju materiałów.
2. Zrobiłem/am dla siebie lub dla kogoś szalik lub inny włóczkowy upominek.
3. Wykonałem/am serwetkę według wzoru (wymyślonego przez siebie lub podpatzonego).
4. Gromadzę wzory i pomysły robótek ręcznych z różnych materiałów.
5. Znam przynajmniej jeden ze sposobów nabierania oczek, robienia łańcuszka, słupków i półsłupków. Potrafię nazwać i wykonać kilka rodzajów ściegów na drutach (francuski, pończoszniczy, ściągaczowy).
6. Umiejęt rozpoznać rodzaj włóczki.
7. Dobrałem/am włóczkę i druty lub szydełko do planowanej robótki.
8. Wykonałem/am coś pożytecznego dla mojej gromady.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Sprawność uczy zucha cierpliwości, dokładności, wyrabia zmysł estetyki, sprawność manualną.
2. W zdobywaniu sprawności „Mistrz/Mistrzyni robótek ręcznych” może pomóc mama lub babcia.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zrobiłem/am dla siebie lub dla kogoś szalik albo inny włóczkowy upominek.
2. Znam przynajmniej jeden ze sposobów nabierania oczek, robienia łańcuszka.
3. Nauczyłem/am się rozpoznawać rodzaj włóczki. Opowiedziałem/am o rodzajach włóczki mojej szóstce.
4. Gromadzę wzory i pomysły robótek ręcznych z różnych materiałów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zrobiłem/am dla siebie lub dla kogoś szalik albo inny włóczkowy upominek.
2. Wykonałem/am serwetkę według wzoru (wymyślonego przez siebie lub podpatzonego).
3. Gromadzę wzory i pomysły robótek ręcznych z różnych materiałów.
4. Znam przynajmniej jeden ze sposobów nabierania oczek, robienia łańcuszka, słupków i półsłupków. Potrafię je wykonać.

5. Nauczyłem/am się rozpoznawać rodzaj włóczki. Opowiedziałem/am o rodzajach włóczki w kręgu rady.
6. Dobrałem/am włóczkę i druty lub szydełko do planowanej robótki.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zrobiłem/am dla siebie lub dla kogoś szalik albo inny włóczkowy upominek.
2. Wykonałem/am serwetkę według wzoru (wymyślonego przez siebie lub podpatzonego).
3. Gromadzę wzory i pomysły robótek ręcznych z różnych materiałów.
4. Nauczyłem/am się przynajmniej jednego ze sposobów nabierania oczek, robienia łańcuszka, słupków i półsłupków.
5. Nauczyłem/am się nazwać i wykonać kilka rodzajów ściegów na drutach (francuski, pończoszniczy, ściągaczowy). Pokazałem/am efekty mojej pracy w kręgu rady.
6. Nauczyłem/am się rozpoznawać rodzaj włóczki. Opowiedziałem/am o rodzajach włóczki w kręgu rady.
7. Wykonałem/am coś pożytecznego dla mojej gromady

MODELARZ/ MODELARKA

Wymagania:

1. Sklejam modele z papieru, sklejk i tworzywa.
2. Stworzyłem/am własną kolekcję prac.
3. Znam i stosuję odpowiednie rodzaje klejów.
4. Korzystam z literatury fachowej.
5. Zorganizowałem/am wystawę prac własnych i kolegów.
6. Opowiedziałem/am kolegom o etapach powstawania modelu.
7. Stworzyłem/am własny model.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje cierpliwość, zdolności manualne i wytrwałość.
2. Zdobywający ją zuch może uczestniczyć w działaniach kółka modelarskiego lub samodzielnie uczyć się sklejać modele.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zastosowałem/am różne rodzaje klejów stosownie do materiału.
2. Sklepiłem/am dwa modele z papieru/sklejki/tworzywa na podstawie instrukcji.
3. Stworzyłem/am własny model.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zastosowałem/am różne rodzaje klejów stosownie do materiału.
2. Sklepiłem/am trzy modele z papieru/sklejki/tworzywa na podstawie instrukcji.
3. Stworzyłem/am własny model. Zaprezentowałem/am go na zbiórce gromady.
4. Stworzyłem/am własną kolekcję prac.
5. Opowiedziałem/am kolegom o etapach powstawania modelu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zastosowałem/am różne rodzaje klejów stosownie do materiału.
2. Sklepiłem/am cztery modele z papieru/sklejki/tworzywa na podstawie instrukcji.
3. Stworzyłem/am własny model. Zaprezentowałem/am go na zbiórce gromady.
4. Opowiedziałem/am kolegom o etapach powstawania modelu.

5. Zorganizowałem/am wystawę prac własnych i kolegów.

PLASTYK/ PLASTYCZKA

Wymagania:

1. Wiem, co znaczą słowa: oryginał, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk.
2. Wykonałem/am cztery prace różnymi technikami plastycznymi.
3. Brałem/am udział w konkursie plastycznym.
4. Zaprojektowałem/am kostium lub maskę na bal gromady.
5. Zorganizowałem/am dla swojej szóstki konkurs rysunkowy.
6. Zapoznałem/am innych z różnymi technikami plastycznymi, nauczyłem/am wybranych technik.
7. Różnymi sposobami upiększam swój pokój, dbam o estetykę wnętrza.
8. Wykonałem/am własnoręcznie lub pomogłem/am wykonać scenografię do przedstawienia szóstki lub gromady.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność ta wyzwala drzemiące w dzieciach możliwości tworzenia nawet „z niczego”, według własnej wyobraźni.
2. Zdobywając sprawność „Plastyka/Plastyczki”, zuch ma możliwość wykazania się swoimi zdolnościami, rozwija poczucie estetyki, zdolności manualne, uczy się organizacji warsztatu pracy. Może zadbać o wystrój zuchówki, przyczynić się do ulepszenia szaty graficznej gazetki lub kroniki.
3. Podczas zbiórek gromady drużynowy na pewno chętnie wykorzysta go do zorganizowania konkursów, pokazów technik plastycznych itp.
4. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności plastyczne, np. „Dekorator/Dekoratorka”, „Rzeźbiarz/Rzeźbiarka” i „Miłośnik/Miłośniczka sztuk plastycznych”.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Dowiedziałem/am się, co znaczą słowa: oryginał, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Zapoznałem/am się z różnymi technikami plastycznymi, nauczyłem/am się dwóch wybranych technik plastycznych.
3. Wykonałem/am dwie prace różnymi technikami plastycznymi.
4. Brałem/am udział w konkursie plastycznym.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Dowiedziałem/am się, co znaczą słowa: oryginał, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Zapoznałem/am się z różnymi technikami plastycznymi, nauczyłem/am się trzech wybranych technik plastycznych.
3. Wykonałem/am trzy prace różnymi technikami plastycznymi.
4. Brałem/am udział w konkursie plastycznym.
5. Wykonałem/am własnoręcznie lub pomogłem/am wykonać scenografię do przedstawienia szóstki lub gromady.
6. Zaprojektowałem/am kostium na przedstawienie gromady.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Dowiedziałem/am się, co znaczą słowa: oryginał, reprodukcja, galeria, paleta, krytyk. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
2. Zapoznałem/am się z różnymi technikami plastycznymi, nauczyłem/am się trzech wybranych technik plastycznych.
3. Wykonałem/am trzy prace różnymi technikami plastycznymi.
4. Zorganizowałem/am konkurs plastyczny dla mojej szóstki/gromady.
5. Brałem/am udział w konkursie plastycznym.
6. Wykonałem/am własnoręcznie lub pomogłem/am wykonać scenografię do przedstawienia szóstki lub gromady.
7. Zaprojektowałem/am kostium na przedstawienie gromady.

RECYTATOR/ RECYTATORKA

Wymagania:

1. Mam swoje ulubione wiersze. Potrafię je odpowiednio wyrecytować.
2. Znam nazwiska najpopularniejszych autorów wierszy dla dzieci.
3. Recytowałem/am wiersz podczas uroczystości w gromadzie lub szkole.
4. Wiem, jak ćwiczyć poprawność wymowy, dykcję, oddech oraz jak dbać o gardło.
5. Znam warunki dobrej recytacji. Potrafię modulować głos, akcentować w mowie znaki interpunkcyjne, robić pauzy w odpowiednich momentach recytacji, dbać o tempo i rytm.
6. Słucham recytacji wierszy.
7. Zaprezentowałem/am swoich ulubionych autorów wierszy oraz ich dzieła.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Podczas zdobywania sprawności zuch uczy się dostrzegać piękno w słowach, w poezji. „Recytator/Recytatorka” uwrażliwia zucha na melodyjność języka, a także rozszerza słownictwo. Wiersze kształtują osobowość dziecka, uczą oddziaływać na drugiego człowieka. Sprawność doskonale nada się także do nabierania pewności siebie. Poprzez głośne deklamowanie utworu zuch przełamuje swoje lęki, nabiera motywacji.
2. Sprawność z powodzeniem można wykorzystać przy okazji uroczystości w gromadzie lub szkole.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch kocha Boga i Polskę.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Przedstawiłem/am swojej szóstce mój ulubiony wiersz i jego autora. Wyrecytowałem/am go lub odpowiednio odczytałem/am.
2. Znam przynajmniej dwóch autorów wierszy i bajek dla dzieci. Zaprezentowałem/am gromadzie ich sylwetki w dowolnej formie.
3. Wyrecytowałem/am wiersz podczas uroczystości w gromadzie lub szkole.
4. Potrafię wyrecytować tekst i modulować głos, wcielając się w wybraną postać. Zaprezentowałem/am wybrany fragment mojej szóstce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wyrecytowałem/am gromadzie mój ulubiony wiersz i przedstawiłem/am zuchom jego autora.

2. Znam przynajmniej trzech autorów wierszy i bajek dla dzieci. Zaprezentowałem/am gromadzie ich sylwetki w dowolnej formie.
3. Wyrecytowałem/am wiersz podczas uroczystości w gromadzie lub szkole.
4. Potrafię wyrecytować tekst i modulować głos, wcielając się w wybrane postaci. Zaprezentowałem/am w kręgu rady wybrane fragmenty (min. dwa).
5. Wzięłem/am udział w wieczorku poetyckim, słuchając recytacji wierszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wyrecytowałem/am gromadzie mój ulubiony wiersz i przedstawiłem/am zuchom jego autora. Uzasadniłem/am, dlaczego tak go lubię i czego możemy się z niego nauczyć.
2. Znam przynajmniej czterech autorów wierszy i bajek dla dzieci. Zaprezentowałem/am gromadzie ich sylwetki w dowolnej formie.
3. Wyrecytowałem/am wiersz podczas uroczystości w gromadzie lub szkole.
4. Potrafię wyrecytować tekst i modulować głos, wcielając się w wybrane postaci. Zaprezentowałem/am w kręgu rady wybrane fragmenty (min. trzy).
5. Wzięłem/am udział w wieczorku poetyckim, słuchając recytacji wierszy.
6. Zaprezentowałem/am zuchom ćwiczenia i wprawki przygotowujące do dobrej recytacji. Opowiedziałem/am, jak dbać o gardło.

RZEŹBIARZ/ RZEŹBIARKA

Wymagania:

1. Byłem/am w pracowni rzeźbiarza, kamieniarza, garncarza.
2. Znam rodzaje technik rzeźbiarskich (rzeźba, płaskorzeźba, rytownictwo).
3. Wykonałem/am kilka prac tymi technikami.
4. Rzeźbiłem/am w glinie, plastelinie, masie solnej, masie papierowej, gipsie, kamieniu, drewnie, mydle, korze, śniegu lub piasku.
5. Znam rzeźby i płaskorzeźby znajdujące się w najbliższej okolicy.
6. Brałem/am udział w konkursie rzeźbiarskim.
7. Urządziłem/am wystawę swoich prac.
8. Zorganizowałem/am kurs rzeźbienia w wybranym materiale. Pokazałem/am, jak bezpiecznie posługiwać się narzędziami

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju zdolności manualnych zucha, uczy bezpiecznego korzystania z różnych narzędzi i materiałów.
2. Kształci zmysł estetyczny, poczynając od zachowania czystości na stanowisku pracy, a kończąc na nauce właściwych proporcji.
3. Zuch poznaje właściwości i sposoby wykorzystania różnych materiałów.
4. Zainteresowany tematyką zuch może poszerzać swoje umiejętności plastyczne, zdobywając inne tego typu sprawności, np. „Dekorator/Dekoratorka”, „Miłośnik/Miłośniczka sztuk plastycznych” i „Plastyk/Plastyczka”.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Byłem/am w pracowni rzeźbiarza, kamieniarza, garncarza. Narysowałem/am, jakie sprzęty się tam znajdują.
2. Poznałem/am rodzaje technik rzeźbiarskich (rzeźba, płaskorzeźba, rytownictwo). Opowiedziałem/am o poznanych technikach mojemu drużynowemu.
3. Wykonałem/am pracę wybraną techniką.
4. Rzeźbiłem/am w glinie, plastelinie i masie solnej. Wykonaną pracę zaprezentowałem/am na zbiórce mojej gromady.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Byłem/am w pracowni rzeźbiarza, kamieniarza, garncarza. Narysowałem/am, jakie sprzęty się tam znajdują.
2. Poznałem/am rodzaje technik rzeźbiarskich (rzeźba, płaskorzeźba, rytownictwo). Opowiedziałem/am o poznanych technikach mojemu drużnowemu.
3. Wykonałem/am trzy prace wybranymi technikami.
4. Rzeźbiłem/am w glinie, gipsie, kamieniu, drewnie i mydle, korze. Wykonane prace zaprezentowałem/am na zbiórce mojej gromady.
5. Znam rzeźby i płaskorzeźby znajdujące się w najbliższej okolicy. Wykonałem/am podobiznę jednej wybranej rzeźby lub płaskorzeźby znajdującej się w mojej okolicy a następnie zaprezentowałem/am mojej gromadzie.
6. Brałem/am udział w konkursie rzeźbiarskim.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Byłem/am w pracowni rzeźbiarza, kamieniarza, garncarza. Narysowałem/am, jakie sprzęty się tam znajdują.
2. Poznałem/am rodzaje technik rzeźbiarskich (rzeźba, płaskorzeźba, rytownictwo). Opowiedziałem/am o poznanych technikach w kręgu rady.
3. Wykonałem/am kilka prace wybranymi technikami, które pokazałem/am na urządzonej przeze mnie wystawie.
4. Rzeźbiłem/am w glinie, plastelinie, masie solnej, papierowej, gipsie, kamieniu, drewnie, mydle, korze, śniegu lub piasku. Wykonane prace zaprezentowałem/am na zbiórce mojej gromady.
5. Znam rzeźby i płaskorzeźby znajdujące się w najbliższej okolicy.
Wykonałem/am podobiznę jednej wybranej rzeźby lub płaskorzeźby znajdującej się w mojej okolicy a następnie zaprezentowałem/am mojej gromadzie.
6. Brałem/am udział w konkursie rzeźbiarskim.
7. Zorganizowałem/am kurs rzeźbienia w wybranym materiale. Pokazałem/am, jak bezpiecznie posługiwać się narzędziami.

SZANTYMEN

Wymagania:

1. Wiem, co oznacza słowo „szanta”.
2. Wiem, do czego kiedyś były wykorzystywane szanty na okrętach. Potrafię odróżnić pieśni kubryku, wielorybnicze, szanty klasyczne.
3. Mam swój szantowy śpiewnik.
4. Potrafię zaśpiewać przynajmniej pięć szant i opowiedzieć ich treść.
5. Wymyśliłem/am gesty i ruchy do jednej z żeglarskich piosenek.
6. Znam nazwy kilku szantowych zespołów. Mam swój ulubiony zespół szantowy. Mam nagrania ich piosenek lub potrafię zaśpiewać kilka z nich.
7. Wystąpiłem/am na zuchowym festiwalu, śpiewając solo lub z szóstką piosenkę żeglarską.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Podczas zdobywania tej sprawności zuch rozwija swoje zdolności muzyczne i zainteresowania związane z żeglarstwem. Kadra zuchowa musi jednak szczególnie zwrócić uwagę na dobór piosenek, gdyż niektóre z szant zawierają wulgaryzmy.
2. Jest to sprawność przeznaczona głównie dla zuchów z rozwiniętą obrzędowością żeglarską lub zamiłowaniem do żeglarstwa.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy,
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, co oznacza słowo „szanta”. Wykonałem/am na ten temat plakat.
2. Założyłem/am swój szantowy śpiewnik.
3. Wymyśliłem/am gesty i ruchy do jednej z żeglarskich piosenek.
4. Potrafię zaśpiewać przynajmniej dwie szanty.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem, co oznacza słowo „szanta”; wiem, do czego kiedyś były wykorzystywane szanty– opowiedziałem/am o tym swojej szóstce.
2. Założyłem/am swój szantowy śpiewnik.
3. Wymyśliłem/am gesty i ruchy do dwóch szant.
4. Potrafię zaśpiewać przynajmniej trzy szanty i opowiedzieć ich treść.
5. Wystąpiłem/am na zuchowym festiwalu, śpiewając solo lub z szóstką piosenkę żeglarską.

6. Zorganizowałem/am spotkanie szantowe dla bliskich lub gromady, podczas którego śpiewaliśmy szanty

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wykonałem/am plakat na temat szant, w którym wyjaśniłem/am, skąd wzięta się ich nazwa, do czego były wykorzystywane przed laty oraz wymieniłem/am różne kategorie szant (np. pieśni kubryku, wielorybnicze, szanty klasyczne).
2. Założyłem/am swój szantowy śpiewnik.
3. Wystąpiłem/am na zuchowym festiwalu, śpiewając solo lub z szóstką piosenkę żeglarską.
4. Znam przynajmniej jeden szantowy zespół i potrafię zaśpiewać kilka ich piosenek.
5. Zorganizowałem/am szantowe spotkanie dla bliskich lub gromady, podczas którego śpiewaliśmy szanty.

ŚPIEWAK/ ŚPIEWACZKA

Wymagania:

1. Zaśpiewałem/am co najmniej dziesięć piosenek i płaśów.
2. Nauczyłem/am kolegów z podwórka, klasy lub gromady dwóch nowych piosenek lub płaśów.
3. Założyłem/am swój śpiewnik, wpisuję lub wklejam tam słowa piosenek.
4. Zorganizowałem/am lub współorganizowałem/am festiwal piosenki.
5. Byłem/am na koncercie lub wystąpiłem/am przynajmniej jednej audycji muzycznej.
6. Zaśpiewałem/am dźwięki gamy.
7. Zorganizowałem/am wraz z zuchami ze swojej szóstki „spotkanie z piosenką”.
8. Mam swojego ulubionego wykonawcę, potrafię zaśpiewać jedną z jego piosenek.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch zdobywający tę sprawność rozwija swój talent muzyczny, kształci wrażliwość na piękno, ćwiczy rytmikę, przełamuje nieśmiałość.
2. Sprawność umożliwia włączenie samodzielnych zadań zuchów do pracy gromady – zuch zdobywający sprawność „Śpiewaka” może poprowadzić na zbiórce śpiew lub płaś. Aby rozwijać dalej zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można polecić mu sprawność „Muzyka”.
3. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Założyłem/am swój śpiewnik, który stale uzupełniam nowymi piosenkami. Zaprezentowałem/am go mojej szóstce.
2. Słuchałem/am muzyki na żywo.
3. Opowiedziałem/am zuchom z mojej gromady o moim ulubionym wykonawcy. Puściłem/am im moją ulubioną piosenkę jego autorstwa.
4. Razem z gromadą zaśpiewałem/am min. 3 piosenki.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Założyłem/am swój śpiewnik, który stale uzupełniam nowymi piosenkami. Zaprezentowałem/am go gromadzie w kręgu rady.
2. Słuchałem/am muzyki na żywo. Opowiedziałem/am gromadzie w kręgu rady o koncercie- co mi się najbardziej podobało i co szczególnie zwróciło moją uwagę.

3. Opowiedziałem/am zuchom z gromady o moim ulubionym wykonawcy. Zaprezentowałem/am plakat o nim oraz zaśpiewałem/am moją ulubioną piosenkę jego autorstwa.
4. Razem z gromadą zaśpiewałem/am min. 5 piosenki.
5. Wziąłem/wzięłam udział w festiwalu piosenki, podczas którego wystąpiłem/am, śpiewając.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Założyłem/am swój śpiewnik, który stale uzupełniam nowymi piosenkami. Mam w nim co najmniej 3 piosenki harcerskie, które umiem już zaśpiewać. Zaśpiewałem/am jedną z nich zuchom z mojej gromady.
2. Byłem/am na koncercie, o którym opowiedziałem/am w kręgu rady.
3. Opowiedziałem/am mojej szóstce o ciekawej audycji muzycznej, której ostatnio słuchałem/am.
4. Opowiedziałem/am zuchom z gromady o moim ulubionym wykonawcy. Zaprezentowałem/am plakat o nim oraz zaśpiewałem/am moją ulubioną piosenkę jego autorstwa.
5. Razem z gromadą zaśpiewałem/am min. 5 piosenek.
6. Wziąłem/wzięłam udział w festiwalu piosenki, podczas którego wystąpiłem/am, śpiewając.
7. Potrafię zaśpiewać dźwięki gamy. Zaprezentowałem/am to na zbiórce.

SPORTOWE

#aktywnośćfizyczna #rekreacja #zdrowarywalizacja #zdrowytrybżycia
#pracanadsobą #ruchtozdrowie #wzdrowymcielezdrowyduch

GIMNASTYK/ GIMNASTYCZKA

Wymagania:

1. Wiem, dlaczego gimnastyka jest ważna dla zdrowia. Gimnastykuję się codziennie rano.
2. Zrobiłem/am pomoce do ćwiczeń gimnastycznych, np. woreczki z grochem, serso, piłki szmaciane, szarfy.
3. Obejrzałem/am zawody gimnastyczne.
4. Dobrałem/am ćwiczenia do muzyki.
5. Brałem/am udział w pokazach gimnastycznych organizowanych przez gromadę lub szkołę.
6. Umiem zrobić przewrót w tył i w przód, mostek z pozycji leżącej, głęboki skłon (dotykając dłońmi podłogi) i jaskółkę.
7. Prowadziłem/am na zbiórce lub kolonii zuchowej gimnastykę oraz rozgrzewkę na lekcji wychowania fizycznego.
8. Staram się zachować prawidłową postawę w każdej sytuacji.
9. Nauczyłem/am kolegów prostego układu ćwiczeń.
10. Wykonałem/am ćwiczenia na takich przyrządach jak ławeczka, drabinka, materac, drążek.
11. Wykonałem/am układ ćwiczeń z piłką, wstążką lub skakanką

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Przy powszechnym występowaniu u dzieci wad postawy bardzo ważne są działania profilaktyczne, dlatego warto promować sprawność „Gimnastyka/Gimnastyczki”.
2. Samodzielne działania zucha łatwo wpieść w zbiórki gromady podczas zdobywania tropu „Olimpijczyka”, „Rycerza”, „Kosmonauty”, „Sportowca” czy „Żołnierza”.
3. Zuchowi, który interesuje się sportem, warto zaproponować także zdobywanie sprawności „Mistrza/Mistrzynie rolek (wrotek)”, „Mistrza/Mistrzynie deskorolki”, „Narciarza/Narciarki”, „Pływaka/Pływaczki” lub „Lekkoatlety/Lekkoatletki”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Gimnastykowałem/am się rano minimum trzy razy w tygodniu.
2. Napisałem/am dwa powody, dla których gimnastyka jest ważna dla zdrowia.
3. Dobrałem/am trzy ćwiczenia do mojej ulubionej piosenki i zaprezentowałem/am je gromadzie na zbiórce.

4. Przeszedłem/przeszłam ścieżkę zdrowia. Narysowałem/am trzy ćwiczenia, które na niej wykonałem/am.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Gimnastykowałem/am się rano minimum pięć razy w tygodniu.
2. Napisałem/am trzy powody, dla których gimnastyka jest ważna dla zdrowia.
3. Przeszedłem/przeszłam ścieżkę zdrowia. Narysowałem/am cztery ćwiczenia, które na niej wykonałem/am.
4. Przeprowadziłem/am rozgrzewkę na zbiórce, biwaku lub kolonii gromady.
5. Zrobiłem/am jedną pomoc do ćwiczeń gimnastycznych, np. woreczki z grochem, serso, piłki szmaciane, szarfy.
6. Nauczyłem/am się wykonywać dwa ćwiczenia gimnastyczne np. przewrót w tył i w przód, mostek z pozycji leżącej, głęboki skłon (dotykając dłońmi podłogi) i jaskółkę. Zaprezentowałem/am je na zbiórce

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Gimnastykowałem/am się rano minimum pięć razy w tygodniu.
2. Napisałem/am trzy powody, dla których gimnastyka jest ważna dla zdrowia.
3. Przeszedłem/przeszłam ścieżkę zdrowia. Narysowałem/am pięć ćwiczeń, które na niej wykonałem/am.
4. Przeprowadziłem/am rozgrzewkę na zbiórce, biwaku lub kolonii gromady.
5. Wykonałem/am układ ćwiczeń z piłką, wstążką lub skakanką, zawierający co najmniej trzy różne ćwiczenia.
6. Nauczyłem/am się wykonywać trzy ćwiczenia np. przewrót w tył i w przód, mostek z pozycji leżącej, głęboki skłon (dotykając dłońmi podłogi) i jaskółkę. Zaprezentowałem/am je na zbiórce.

LEKKOATLETA/ LEKKOATLETKA

Wymagania:

1. Znam konkurencje lekkoatletyczne. Uprawiam jedną z dziedzin lekkiej atletyki.
2. Pracuję nad swoją kondycją fizyczną, systematycznie uprawiam gimnastykę.
3. Założyłem/am dzienniczek swoich rekordów.
4. Opowiedziałem/am kolegom, na czym polega zdrowe odżywianie się i dlaczego jest ważne.
5. Uczestniczyłem/am w meetingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych.
6. Znam rekordy olimpijskie i nazwiska sportowców uprawiających daną dyscyplinę sportową.
7. Zorganizowałem/am zawody w gromadzie lub na podwórku.
8. Podczas zawodów stosuję zasady fair play.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Lekkoatleta/Lekkoatletka” chętnie uprawia jedną lub kilka dyscyplin lekkoatletycznych. Lubi uprawiać sport, ma dużo energii i chęci do pracy nad sobą.
2. Zuchy zdobywające tę sprawność na kolonii mogą pomagać w porannych rozgrzewkach lub zajęciach sportowych.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zawsze jestem przygotowany/a na zajęcia sportowe. Narysowałem/am, jak wyglądam w moim stroju.
2. Systematycznie uprawiam gimnastykę, przygotowałem/am trzy moje ulubione ćwiczenia i przedstawiłem/am je na zbiórce.
3. Zrobiłem/am wyklejankę – plakat, na którym pokazałem/am, co powinny jeść dziewczynki/chłopcy w moim wieku. Pokazałem ją w kręgu rady, opowiadając innym zuchom, na czym polega zdrowe odżywianie i dlaczego jest ważne.
4. Uczestniczyłem/am w meetingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych.
5. Założyłem/am dzienniczek swoich rekordów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Regularnie ćwiczę na zajęciach sportowych. Zrobiłem/am dzienniczek moich osiągnięć.

2. Mam swojego ulubionego olimpijczyka. Przedstawiłem/am na zbiórce prezentację o nim. Wiem, jakie ma rekordy i ile medali zdobył.
3. W kręgu rady zaprezentowałem/am moje trzy ulubione dyscypliny sportowe. Opowiedziałem/am zuchom o zasadach fair play.
4. Narysowałem/am piramidę zdrowego odżywiania i zaprezentowałem/am zuchom z gromady.
5. Obejrzałem/am razem z rodzicami Igrzyska Olimpijskie.
6. Założyłem dzienniczek moich rekordów. Analizuję je i sprawdzam, czy moje wyniki się poprawiły.
7. Przygotowałem/am piramidę zdrowego odżywiania, przedstawiłem/am ją w kręgu rady.
8. Uczestniczyłem/am w meetingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Regularnie ćwiczę zarówno w domu, jak i na zajęciach sportowych. Wiem, że po każdym zajęciu warto pamiętać o rozciąganiu. Zrobiłem/am plan ćwiczeń dla osoby w moim wieku i zaprezentowałem/am na zbiórce.
2. Znam minimum trzech mistrzów olimpijskich. Znam ich rekordy i liczbę zdobytych medali.
3. Zorganizowałem/am na zbiórce zawody międzyszóstkowe. Opowiedziałem/am gromadzie o zasadach fair play, przygotowałem/am drobne nagrody dla najlepszej szóstki.
4. Przygotowałem/am listę zakupów zdrowych produktów, jakie powinna jeść osoba w moim wieku uprawiająca sport.
5. Zrobiłem/am plakat o lekkoatletyce i mojej ulubionej dziedzinie sportu.
6. Nauczyłem/am się jednej nowej rzeczy związanej z moją ulubioną dziedziną lekkiej atletyki. Zaprezentowałem/am ją na zbiórce.
7. Założyłem dzienniczek moich rekordów. Analizuję je i sprawdzam, czy moje wyniki się poprawiły.
8. Przygotowałem/am piramidę zdrowego odżywiania, przedstawiłem/am ją w kręgu rady.
9. Uczestniczyłem/am w meetingu lekkoatletycznym lub zawodach sportowych.

ŁYŻWIARZ/ ŁYŻWIARKA

Wymagania:

1. Byłem/am na lodowisku, jeździłem/am na łyżwach.
2. Znam dyscypliny łyżwiarskie i nazwiska słynnych łyżwiarzy.
3. Jeździłem/am na jednej nodze, tyłem, w pozycji kucznej.
4. Wymijałem/am przeszkody znajdujące się na lodzie.
5. Wytłumaczyłem/am kolegom, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy.
6. Oglądałem/am w telewizji mistrzostwa w łyżwiarstwie szybkim lub figurowym albo rozgrywki w hokeju na lodzie.
7. Dbam o swój sprzęt łyżwiarski.
8. Sam/a zrobiłem/am sobie kij do hokeja.
9. Uczestniczyłem/am w zawodach łyżwiarskich lub meczu hokejowym organizowanym w mojej gromadzie.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Łyżwiarz/Łyżwiarka” kształtuje swoją zwinność, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną. Potrafi świetnie jeździć na łyżwach, wie jak bezpiecznie bawić się na lodzie oraz gdzie należy jeździć.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha można wskazać sprawności np. „Mistrza/Mistrzyni rolek”, „Narciarza/Narciarki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch jest dzielny.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Byłem/am z rodzicami lub klasą na łyżwach. Przejechałem/am samodzielnie przynajmniej jedną długość lodowiska.
2. Nauczyłem/am się jeździć w pozycji klasycznej bez pomocy rodziców i podpórek.
3. Mam swojego ulubionego łyżwiarza, opowiedziałem/am o nim na zbiórce.
4. Narysowałem/am swoje wymarzone łyżwy.
5. Opowiedziałem/am szóstce, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Byłem/am z rodzicami lub klasą na łyżwach. Przejechałem/am dowolną odległość tyłem.
2. Znam trzech sławnych łyżwiarzy. Zrobiłem/am plakat o jednym z nich.
3. Zaprezentowałem/am, jak wymijam przeszkody na lodzie.
4. Mam swoje własne łyżwy, razem z rodzicami odwiozłem/am je na ostrzenie. Opowiedziałem/am szóstce, jak należy o nie dbać.
5. Wykonałem/am swój wymarzony kij do hokeja.
6. Oglądałem/am z rodzicami mistrzostwa w łyżwiarstwie.
7. W kręgu rady opowiedziałem/am, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Regularnie ćwiczyłem/am na lodowisku. Nauczyłem/am młodszego zucha jazdy przodem na lodzie.
2. Jeździłem/am tyłem, w pozycji klasycznej i na jednej nodze.
3. W kręgu rady opowiedziałem/am, gdzie wolno jeździć na łyżwach i jakie niebezpieczeństwa czyhają na nieostrożnych łyżwiarzy. Zaprezentowałem/am idealny strój na łyżwy.
4. Dbam o moje łyżwy, samodzielnie je czyszczę, regularnie ostrzę.
5. Byłem/am z rodzicami na zawodach hokejowych lub mistrzostwach w łyżwiarstwie.
6. Wykonałem/am swój kij hokejowy, przyozdobiłem/am mój kask.
7. Znam przynajmniej trzech sławnych łyżwiarzy. Mam swoją ulubioną drużynę hokejową. Zaprezentowałem/am ulubionych sportowców i ich osiągnięcia na zbiórce.

MISTRZ/ MISTRZYNI DESKOROLKI

Wymagania:

1. Lubię jeździć na deskorolce. Jestem sprawny i zwinny.
2. Znam kilka ewolucji na deskorolce, wykonałem/am je.
3. Dbam o bezpieczeństwo podczas jazdy – noszę nakolanniki i kask.
4. Konserwuję swoją deskę.
5. Jeżdżę tylko w miejscach do tego wyznaczonych.
6. Naprawiłem/am zepsutą deskę.
7. Zorganizowałem/am na podwórku pokaz jazdy na deskorolce.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Mistrz/Mistrzyni deskorolki” kształtuje swoją zwinność, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną. Potrafi świetnie jeździć na desce oraz wie, jak bezpiecznie się bawić i gdzie powinno się jeździć.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawności np. „Mistrza/Mistrzyni rolek”, „Gimnastyka/Gimnastyczki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Potrafię jeździć klasycznie na deskorolce oraz hamować.
2. Dbam o swoją deskorolkę i zestaw ochroniaczy.
3. Narysowałem/am siebie podczas robienia jednej z ewolucji na deskorolce.
4. Znam zasady bezpiecznej jazdy na deskorolce. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.
5. Ozdobiłem/am swoją deskorolkę naklejkami.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Umieję jeździć na deskorolce klasycznie, skręcać i hamować.
2. Dbam o swoją deskorolkę i zestaw ochroniaczy.
3. Byłem/am na osiedlowym skateparku, obserwowałem/am inne jeżdżące osoby.
4. Wiem, z czego składa się deskorolka, zrobiłem/am o tym plakat.
5. Mam swojego ulubionego skatera, opowiedziałem/am o nim na zbiórce.
6. Znam zasady bezpiecznej jazdy na deskorolce. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Umieję jeździć na deskorolce klasycznie, skręcać i hamować.

2. Dbam o swoją deskorolkę i zestaw ochroniaczy.
3. Byłem/am na osiedlowym skateparku, obserwowałem/am inne jeżdżące osoby.
4. Wiem, z czego składa się deskorolka, zrobiłem/am o tym plakat.
5. Mam swojego ulubionego skatera, opowiedziałem/am o nim na zbiórce.
6. Znam zasady bezpiecznej jazdy na deskorolce. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.

MISTRZ/ MISTRZYNI GIER I ZABAW

Wymagania:

1. Znam różne gry: ruchowe, umysłowe, świetlicowe i podwórkowe. Stworzyłem/am wielką księgę gier gromady.
2. Wykonałem/am przybory do gier i zabaw.
3. Zbieram gry i zabawy, zapisuję je w notatniku i wykorzystuję podczas zabaw.
4. Wymyśliłem/am nową grę. Wypróbowaliśmy ją na zbiórce.
5. Prowadziłem/am kilka gier na zbiórce.
6. Nauczyłem/am moich kolegów na podwórku lub w klasie kilku nowych gier. Opowiedziałem/am im o zasadzie fair play.
7. Byłem/am sędzią podczas rozgrywek.
8. Stworzyłem/am spis gier planszowych posiadanych w zuchówce.
9. Zorganizowałem/am na podwórku festyn gier.
10. Dbam o przybory do gier i zabaw w zuchówce. Zostałem/am strażnikiem sprzętu sportowego na biwaku/kolonii i prowadziłem/am książkę wypożyczeń.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które nie tylko lubią grać, ale też chętnie proponują gry, potrafią je prowadzić i wymyślają nowe zabawy.
2. Drużynowy bez problemu będzie mógł włączyć samodzielne działania zucha do zajęć gromady – zarówno na zbiórce, jak i na biwaku/kolonii.
3. Praktycznym zadaniem dla „Mistrza/Mistrzyni gier i zabaw” będzie sędziowanie rozgrywek oraz wymyślenie i przeprowadzenie swojej zabawy/gry, pod czujnym okiem i z pomocą kadry.
4. Zuch, który zdobywa tę sprawność, może być też inicjatorem nowych płaśców, sprawować pieczę nad sprzętem sportowym lub grami planszowymi, które znajdują się w zuchówce oraz być odpowiedzialnym za ich wypożyczanie (np. na biwaku, kolonii).
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wykonałem/am przybory do gier i zabaw.
2. Zbieram gry i zabawy, zapisuję je w notatniku i wykorzystuję podczas zabaw. Przeprowadziłem/am przynajmniej 2 zabawy na zbiórce.
3. Stworzyłem/am spis gier planszowych posiadanych w zuchówce.

4. Dbam o przybory do gier i zabaw w zuchówce. Zostałem/am strażnikiem sprzętu sportowego na biwaku/kolonii i prowadziłem/am książkę wypożyczeń.
5. Przeprowadziłem/am moją ulubioną grę/zabawę na zbiórce

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Stworzyłem/am wielką księgę gier gromady.
2. Prowadziłem/am przynajmniej 5 gier na zbiórce.
3. Zbieram gry i zabawy, zapisuję je w notatniku i wykorzystuję podczas zabaw.
4. Nauczyłem/am moich kolegów na podwórku lub w klasie przynajmniej dwóch nowych gier. Opowiedziałem/am im o zasadzie fair play.
5. Zorganizowałem/am na podwórku festyn gier.
6. Wymyśliłem/am trzy nowe gry. Wypróbowaliśmy je na zbiórce lub w klasie.
7. Zostałem/am strażnikiem sprzętu sportowego na biwaku/kolonii i prowadziłem/am książkę wypożyczeni

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Stworzyłem/am wielką księgę gier gromady.
2. Zbieram gry i zabawy, zapisuję je w notatniku i wykorzystuję podczas zabaw.
3. Zorganizowałem/am na podwórku festyn gier.
4. Prowadziłem/am przynajmniej 5 gier na zbiórce.
5. Nauczyłem/am moich kolegów na podwórku lub w klasie przynajmniej dwóch nowych gier. Opowiedziałem/am im o zasadzie fair play.
6. Byłem/am sędzią podczas rozgrywek.
7. Porozmawiałem/am z rodzicami/dziadkami i dowiedziałem/am się, w jakie gry grali w moim wieku. Przeprowadziłem/am na zbiórce trzy zabawy podwórkowe i zaprosiłem/am do wspólnej zabawy rodziców/dziadków.

MISTRZ/ MISTRZYNI KOMETKI

Wymagania:

1. Mam swój sprzęt do kometki. Dbam o niego, naprawiłem/am niewielkie uszkodzenia.
2. Przygotowałem/am boisko do gry w kometkę.
3. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
4. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu lotki.
5. Pokazałem/am koledze, jak się gra w kometkę. Wytłumaczyłem/am mu zasady gry.
6. Nauczyłem/am kolegę podbijać lotkę, uderzać rakieta z forhendu i z bekhendu.
7. Zorganizowałem/am podwórkowy turniej kometki.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną.
2. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać mu inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” i „Mistrza/Mistrzyni ringo”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Mam swój sprzęt do kometki. Zadbałem/am o niego.
2. Regularnie gram w kometkę (minimum raz w tygodniu).
3. Podbiłem/am lotkę minimum 5 razy.
4. Znam zasady gry w kometkę i nauczyłem/am grać mojego kolegę.
5. Zorganizowałem/am turniej gry w kometkę w swojej szóstce.
6. Oglądałem/am w telewizji/w internecie profesjonalne zawody gry w kometkę. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce gromady.
7. Rozegrałem/am mecz w singlu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam swój sprzęt do kometki. Zadbałem/am o niego. Naprawiłem/am niewielkie uszkodzenie.
2. Regularnie gram w kometkę (minimum raz w tygodniu).
3. Podbiłem/am lotkę minimum 10 razy.
4. Uderzałem/am rakieta z forhendu i bekhendu.
5. Przygotowałem/am boisko do gry.
6. Zorganizowałem/am podwórkowy turniej.

7. Oglądałem/am w telewizji/w internecie profesjonalne zawody gry w kometkę. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
8. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Mam swój sprzęt do kometki. Zadbalem/am o niego. Naprawilem/am niewielkie uszkodzenie.
2. Regularnie gram w kometkę (minimum raz w tygodniu).
3. Za zaoszczędzone pieniądze kupilem/am własny sprzęt do kometki.
4. Nauczyłem/am grać minimum trzy osoby.
5. Wiem, jak wyglądają mistrzostwa gry w kometkę, zorganizowałem/am własne mistrzostwa podwórkowe.
6. Poprawilem/am swoje rekordy w odbijaniu lotki. Zapisałem/am swoje wyniki w tabeli.
7. Oglądałem/am w telewizji/w internecie profesjonalne zawody gry w kometkę.
8. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.

MISTRZ/ MISTRZYNI PING-PONG

Wymagania:

1. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
2. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu piłeczki.
3. Dbam o swój sprzęt, naprawiłem/am niewielkie uszkodzenia.
4. Przygotowałem/am stół do gry.
5. Sędziowałem/am mecz tenisa stołowego.
6. Wytłumaczyłem/am zasady gry oraz fachowe słownictwo używane podczas meczu.
7. Brałem/am udział w turnieju ping-ponga.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną.
2. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać mu inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” i „Mistrza/Mistrzyni ringo”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Mam swoją paletkę. Minimum raz w tygodniu gram w ping-ponga.
2. Podbiłem/am piłeczkę minimum 5 razy.
3. Znam zasady gry w ping-ponga i nauczyłem/am grać mojego kolegę.
4. Oglądałem/am w telewizji/w internecie zawody w ping-ponga.
5. Przygotowałem/am stół do gry.
6. Rozegrałem/am mecz w singlu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam swoją paletkę. Minimum raz w tygodniu gram w ping-ponga.
2. Podbiłem/am piłeczkę minimum 10 razy.
3. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
4. Nauczyłem/am grać minimum jedną osobę.
5. Przygotowałem/am stół do gry.
6. Zorganizowałem/am podwórkowy turniej.
7. Wytłumaczyłem/am swojej szóstce zasady gry oraz fachowe słownictwo używane podczas meczu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Za zaoszczędzone pieniądze kupiłem/am własny sprzęt do ping-ponga.
2. Minimum raz w tygodniu gram w ping-ponga.
3. Nauczyłem/am grać minimum dwie osoby.
4. Wiem, jak wyglądają mistrzostwa gry w ping-ponga, zorganizowałem/am własne w gromadzie.
5. Poprawiłem/am swoje rekordy w odbijaniu piłeczki. Zapisałem/am swoje wyniki w tabeli.
6. Wytłumaczyłem/am swojej szóstce zasady gry oraz fachowe słownictwo używane podczas meczu.
7. Sędziowałem/am mecz tenisa stołowego.
8. Brałem/am udział w turnieju ping-ponga.

MISTRZ/ MISTRZYNI RINGO

Wymagania:

1. Poznałem/am i opowiedziałem/am innym historię gry w ringo.
2. Umiem dobrze grać w ringo. Rzucałem/am oraz chwytalem/am ringo prawą i lewą ręką.
3. Brałem/am udział w rozgrywkach ringo.
4. Wytłumaczyłem/am zasady gry i nauczyłem/am grać w tę grę koleżankę lub kolegę.
5. Sędziowałem/am mecz.
6. Zorganizowałem/am zawody dla kolegów.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną.
2. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać mu inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” i „Mistrza/Mistrzyni ping-ponga”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Mam swoje ringo. Gram w nie minimum raz w tygodniu.
2. Rzucałem/am oraz chwytalem/am ringo jedną wybraną ręką.
3. Znam zasady gry w ringo i nauczyłem/am grać mojego kolegę.
4. Brałem/am udział w rozgrywkach ringo.
5. Zorganizowałem/am zawody dla kolegów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam swoje ringo. Gram w nie minimum raz w tygodniu.
2. Brałem/am udział w rozgrywkach ringo.
2. Rzucałem/am oraz chwytalem/am ringo prawą i lewą ręką.
3. Rozegrałem/am mecz w ringo ze starszym kolegą.
4. Zorganizowałem/am podwórkowy turniej ringo.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Za zaoszczędzone pieniądze kupiłem/am własne ringo. Gram w ringo minimum raz w tygodniu.
2. Nauczyłem/am grać minimum trzy osoby.

3. Zorganizowałem/am zawody w ringo w gromadzie. Sędziowałem/am mecz w ringo.
4. Opowiedziałem/am na zbiórce o najlepszym sportowcu w ringo.
5. Zrobiłem/am plakat na temat historii gry w ringo.

MISTRZ/ MISTRZYNI ROLEK (WROTEK)

Wymagania:

1. Umiejętność jeździć na rolkach (wrotkach). Wykonałem/am kilka ewolucji: jeździłem/am na jednej nodze, tyłem, w pozycji kucznej.
2. Odpowiednio ubieram się do jazdy, zakładam kask.
3. Wymijałem/am przeszkody znajdujące się na drodze.
4. Dbam o swój sprzęt, potrafię naprawić niewielkie uszkodzenie.
5. Uczestniczyłem/am w zawodach jazdy na wrotkach lub rolkach.
6. Wytłumaczyłem/am kolegom, gdzie wolno jeździć na rolkach (wrotkach) i jakie niebezpieczeństwa czyhają na jeżdżących nieostrożnie.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Mistrz/Mistrzyni rolek” kształtuje swoją zwinność, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną. Potrafi świetnie jeździć na rolkach (wrotkach) oraz wie, jak bezpiecznie bawić się na rolkach i gdzie należy jeździć.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawności np. „Łyżwiarza/Łyżwiarki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch jest dzielny

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Nauczyłem/am się jeździć w pozycji klasycznej bez pomocy innej osoby i podpórek.
2. Narysowałem/am swoje wymarzone rolki.
3. Odpowiednio ubieram się do jazdy, zakładam kask. Opowiedziałem/am o tym swojej szóstce.
4. Potrafię wymijać przeszkody znajdujące się na drodze. Zaprezentowałem/am, jak potrafię je ominąć.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zaprezentowałem/am jazdę w pozycji klasycznej, skręt w prawo i w lewo, hamowanie.
2. Znam przeszkody znajdujące się na drodze. Zaprezentowałem/am, jak potrafię je omijać.
4. Pod okiem osoby dorosłej naoliwiłem/am kółka w rolkach.

5. Przyniosłem/am kask i ochraniacze na zbiórkę oraz opowiedziałem/am, jak ważne jest ich używanie.
6. Jeżdżę regularnie na rolkach, minimum dwa razy w tygodniu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Regularnie jeżdżę rolkach, minimum dwa razy w tygodniu.
2. Wykonałem/am kilka ewolucji: jeździłem/am na jednej nodze, tyłem, w pozycji kucznej.
3. Wiem, jakie zagrożenia występują na drodze. Opowiedziałem/am, jak należy wezwać pomoc.
4. Zebrałem/am połowę sumy na nowe rolki. Dbam o nie.
5. Przyniosłem/am kask i ochraniacze na zbiórkę oraz opowiedziałem/am, jak ważne jest używanie ich podczas jazdy.
6. Uczestniczyłem/am w zawodach jazdy na wrotkach lub rolkach.

MISTRZ/ MISTRZYNI SNOWBOARDU

Wymagania:

1. Lubię uprawiać sporty zimowe, jeździłem/am na desce snowboardowej.
2. Wiem, jak wygląda powierzchnia stoku w czasie różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż). Nie jeżdżę, gdy śnieg na stoku jest bardzo twardy (zmrożony), bo wiem, czym to grozi.
3. Wiem, co to jest ratrak i do czego służy.
4. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
5. Wiem, jak się odpowiednio ubrać do jazdy na desce, zabezpieczyłem/am się przed mrozem.
6. Dbam o sprzęt, na którym jeżdżę, smaruję deskę, naprawiam niewielkie uszkodzenia wiązań. Wiem, gdzie należy się zgłosić, aby naprawić większe uszkodzenia lub zmienić ustawienia wiązań.
7. Jeżdżę w bezpiecznych miejscach, zwracam uwagę na bezpieczeństwo, kulturę jazdy oraz na innych znajdujących się na stoku.
8. Urządziłem/am pokaz jazdy na desce, zaprezentowałem/am jazdę obiema stronami deski, omijanie przeszkód, hamowanie.
9. Brałem/am udział w zawodach w jeździe na desce snowboardowej.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Mistrz/Mistrzyni snowboardu” kształtuje swoją zwinność, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną. Potrafi świetnie jeździć na desce oraz wie, jak bezpiecznie się bawić i gdzie powinno się jeździć.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawności np. „Mistrza/Mistrzyni rolek”, „Mistrza/Mistrzyni deskorolki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Jeździłem/am na snowboardzie.
2. Znam zasady bezpieczeństwa na stoku, opowiedziałem/am o tym swojej szóstce.
3. Narysowałem/am ratrak, opowiedziałem/am na zbiórce gromady, do czego służy.
4. Mam swój zestaw ochraniaczy oraz kask. Przyniosłem/am je na zbiórkę i opowiedziałem/am, jak ważne jest ich używanie.
5. Wiem, jak się odpowiednio ubrać do jazdy na desce, potrafię się zabezpieczyć przed mrozem. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.

6. Pokonałem/am tor przeszkód.
7. Zaprezentowałem/am hamowanie na desce snowboardowej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Jeździłem/am minimum 3 razy.
2. Znam zasady bezpieczeństwa na stoku, zrobiłem/am krótki filmik/plakat na ten temat.
3. Wiem, jak wygląda powierzchnia stoku w czasie różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż). Przygotowałem/am plakat na ten temat.
4. Wiem, jak udzielić pomocy podczas lawiny. Znam numery do GOPR i TOPR. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
5. Zaprojektowałem/am wymarzoną deskę i ochraniacze. Zaprezentowałem/am projekt w gromadzie.
7. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
8. Pokonałem/am tor przeszkód.
9. Zaprezentowałem/am omijanie przeszkód i hamowanie.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Umieję jeździć na snowboardzie. Byłem/am na zimowym wyjeździe.
2. Zrobiłem/am plakat na temat powierzchni stoku w czasie różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż).
3. Znam zasady bezpiecznej i kulturalnej jazdy na stoku. Przygotowałem/am krótki kodeks snowboardzisty.
4. Mam swój zestaw ochraniaczy oraz kask. Przyniosłem/am je na zbiórkę i opowiedziałem/am, jak ważne jest ich używanie.
5. Wiem, jak udzielić pomocy podczas lawiny. Znam numery alarmowe do GOPR i TOPR. Przedstawiłem/am je na zbiórce.
6. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
7. Pokonałem/am tor przeszkód.
8. Urządziłem/am pokaz jazdy na desce, zaprezentowałem/am jazdę obiema stronami deski, omijanie przeszkód, hamowanie.
9. Brałem/am udział w zawodach w jeździe na desce snowboardowej.

NARCIARZ/ NARCIARKA

Wymagania:

1. Umiem jeździć na nartach.
2. Sporządziłem/am schematyczne obrazki podstawowych rodzajów śniegu i opisałem/am każdy z nich pod kątem przydatności do jazdy na nartach.
3. Brałem/am udział w zawodach narciarskich.
4. Urządziłem/am pokaz jazdy na nartach, zaprezentowałem/am m.in. skręt pługiem w lewo, w prawo, podchodzenie pod górkę dwoma sposobami, omijanie przeszkód.
5. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
6. Dbam o sprzęt, na którym jeżdżę, smaruję narty, naprawiam niewielkie uszkodzenia wiązań lub kijków.
7. Jeżdżę w bezpiecznych miejscach, zwracam uwagę na bezpieczeństwo własne i innych osób znajdujących się na górze.
8. Nauczyłem/am początkującego kolegę podstaw jazdy.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Narciarz/Narciarka” kształtuje swoją zwinność, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną. Potrafi świetnie jeździć na nartach, wie, gdzie powinno się jeździć. Uczy bezpiecznie bawić się na śniegu.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawności np. „Saneczkarza/Saneczkarki”, „Łyżwiarza/Łyżwiarki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Jeździłem/am na nartach.
2. Znam zasady bezpiecznej i kulturalnej jazdy na stoku. Opowiedziałem/am o nich na zbiórce gromady.
3. Zaprezentowałem/am skręt pługiem w lewo, w prawo, podchodzenie pod górkę, hamowanie.
4. Umiem założyć buty narciarskie i kask. Zaprezentowałem/am tę umiejętność.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Jeździłem/am minimum 5 razy na nartach.
2. Sporządziłem/am schematyczne obrazki podstawowych rodzajów śniegu i opisałem/am każdy z nich pod kątem przydatności do jazdy na nartach.

3. Opowiedziałem/am na zbiórce, jakie są konkurencje narciarskie.
4. Znam zasady bezpieczeństwa na stoku, zrobiłem/am krótki filmik na ten temat.
5. Korzystałem/am z wyciągu narciarskiego.
6. Dbam o sprzęt, na którym jeżdżę, pod okiem dorosłego, nasmarowałem/am narty lub naprawiłem/am niewielkie uszkodzenia wiązań lub kijków.
7. Urządziłem/am pokaz jazdy na nartach, zaprezentowałem/am m.in. skręt pługiem w lewo, w prawo, podchodzenie pod górkę dwoma sposobami, hamowanie.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Umieję jeździć na nartach. Byłem/am na zimowym wyjeździe narciarskim.
2. Zrobiłem/am plakat na temat powierzchni stoku w czasie różnych warunków atmosferycznych (marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż).
3. Wiem, jak udzielić pomocy podczas lawiny i znam numery alarmowe, pod który należy zadzwonić w razie niebezpieczeństwa. Przygotowałem o tym plakat.
4. Zrobiłem/am projekt wymarzonych nart.
5. Nauczyłem/am kolegę/koleżankę jazdy na nartach.
6. Urządziłem/am pokaz jazdy na nartach, zaprezentowałem/am m.in. skręt pługiem w lewo, w prawo, podchodzenie pod górkę dwoma sposobami, omijanie przeszkód, krawędziowanie.
7. Brałem/am udział w mini-zawodach narciarskich.

PIŁKARZ/ PIŁKARKA

Wymagania:

1. Rozegrałem/am kilkanaście meczów w piłkę nożną (grając na różnych pozycjach).
2. Podczas meczu stosuję zasady fair play. Przedstawiłem/am te zasady w swojej gromadzie.
3. Byłem/am sędzią podczas meczu.
4. Prowadziłem/am przed meczem rozgrzewkę. Opowiedziałem/am zuchom, dlaczego jest ona ważna.
5. Zorganizowałem/am minirozgrywki na podwórku lub w gromadzie albo przeprowadziłem/am zawody, wybierając króla strzelców lub najlepszego bramkarza.
6. Umiejęm podbijać piłkę nogą, prowadzić ją lewą i prawą nogą, wybijać z rzutu różnego. Zaprezentowałem/am te umiejętności swojej gromadzie.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność ta jest przeznaczona dla zucha w każdym wieku, zwłaszcza fana piłki nożnej.
2. Piłkarz to zuch, który zna zasady fair-play i wie, jak ważny jest zdrowy styl życia i dużo ruchu.
3. Przy zdobywaniu sprawności zuch będzie miał możliwość rozwinąć swoje dotychczasowe umiejętności piłkarskie, ale też będzie mógł poznać nowe tricki.
4. Należy zwrócić uwagę, aby zadania były dostosowane do poziomu dziecka, które zdobywa tę sprawność.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Podczas meczu stosuję zasady fair play. Przedstawiłem/am je w swojej gromadzie.
2. Prowadziłem/am przed meczem rozgrzewkę. Opowiedziałem/am zuchom, dlaczego jest ona ważna.
3. Umiejęm podbijać piłkę nogą, prowadzić ją lewą lub prawą nogą. Zaprezentowałem/am te umiejętności swojej gromadzie.
4. Rozegrałem/am minimum dwa mecze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Podczas meczu stosuję zasady fair play. Przedstawiłem/am je w swojej gromadzie.

2. Prowadziłem/am przed meczem rozgrzewkę. Opowiedziałem/am zuchom, dlaczego jest ona ważna.
3. Umiem podbijać piłkę nogą, prowadzić ją lewą i prawą nogą, wybijać z rzutu różnego. Zaprezentowałem/am te umiejętności swojej gromadzie.
4. Rozegrałem/am kilka meczów w piłkę nożną (grając na różnych pozycjach).
5. Zorganizowałem/am minizawody na podwórku.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Rozegrałem/am kilkanaście meczów w piłkę nożną (grając na różnych pozycjach).
2. Podczas meczu stosuję zasady fair play. Przygotowałem/am kodeks piłkarza.
3. Byłem/am sędzią podczas meczu.
4. Zorganizowałem/am minirozgrywki na podwórku lub w gromadzie albo przeprowadziłem/am zawody, wybierając króla strzelców lub najlepszego bramkarza.
5. Umiem podbijać piłkę nogą, prowadzić ją lewą i prawą nogą, wybijać z rzutu różnego. Zaprezentowałem/am te umiejętności swojej gromadzie.

PŁYWAK PŁYWACZKA

Wymagania:

1. Staram się regularnie chodzić na basen/kąpielisko.
2. Znam zasady bezpiecznej kąpieli w basenie i w wodach otwartych. Przestrzegam regulaminu kąpieli.
3. Brałem/am udział w zajęciach w wodzie organizowanych przez gromadę.
4. Potrafię przepłynąć wybranym stylem określony dystans.
5. Umieję nurkować i skakać do wody w bezpiecznym miejscu.
6. Brałem/am udział w wodnej olimpiadzie lub zawodach.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Pływak/Pływaczka” zna miejsca, w których bezpiecznie można się kąpać, wie, jak zachować się podczas zabaw w wodzie, sprawnie pływa.
2. Drużynowy musi wyraźnie podkreślić, że zdobycie sprawności „Pływaka/Pływaczki” nie jest równoznaczne z uzyskaniem karty pływackiej (ale np. na kolonii zdobywanie tej sprawności można połączyć ze zdobywaniem karty).
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. W ciągu miesiąca/kolonii byłem/am na basenie/kąpielisku co najmniej 4 razy.
2. Narysowałem/am co wolno, a czego nie wolno robić na basenie. Narysowałem/am białą oraz czerwoną flagę, opisując, co znaczą.
3. Brałem/am udział w zajęciach w wodzie organizowanych przez gromadę.
4. Przepłynąłem/przepłynęłam 25 metrów dowolnym stylem, przy użyciu deski do pływania lub bez.
5. Wskoczyłem/am do wody z krawędzi basenu lub pomostu w miejscu dozwolonym.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. W ciągu miesiąca/kolonii byłem/am na basenie/kąpielisku co najmniej 4 razy.
2. Opowiedziałem/am, w jaki sposób należy zachowywać się na basenie. Opowiedziałem/am, co oznaczają białe i czerwone flagi wywieszane na kąpieliskach.
3. Brałem/am udział w zajęciach w wodzie organizowanych przez gromadę.
4. Przepłynąłem/przepłynęłam 25 metrów dowolnym stylem, bez użycia deski do pływania.
5. Wskoczyłem/am do wody z krawędzi basenu lub pomostu w miejscu dozwolonym.
6. Wyłowiliśmy/am z dna przedmiot rzucony przez ratownika.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. W ciągu miesiąca/kolonii byłem/am na basenie/kąpielisku co najmniej 4 razy.
2. Opowiedziałem/am innym zuchom, jak należy zachowywać się na basenie lub kąpielisku.
3. Opowiedziałem/am, co oznaczają białe i czerwone flagi wywieszane na kąpieliskach.
4. Przeprowadziłem/am rozgrzewkę dla innych zuchów przed kąpielą.
5. Brałem/am udział w wodnej olimpiadzie lub zawodach.
6. Przełynąłem/przełynęłam 50 metrów dowolnym stylem, bez użycia deski do pływania oraz przełynąłem/przełynęłam 5 metrów pod wodą.
7. Wskoczyłem/am do wody ze słupka lub pomostu w miejscu dozwolonym i wyłowilem z dna przedmiot rzucony przez ratownika.

ROWERZYSTA/ ROWERZYSTKA

Wymagania:

1. Znam historię roweru, opowiedziałem kolegom, jak dawniej wyglądały rowery.
2. Bezpiecznie jeżdżę na rowerze, znam podstawowe przepisy ruchu drogowego.
3. Znam rodzaje znaków drogowych, potrafię rozpoznać niektóre z nich.
4. Bawiłem/am się z kolegami w wyścig kolarski.
5. Urządziłem/am rowerowy tor przeszkód – jazda po ósemce, slalom itp.
6. Konserwuję swój rower, potrafię naprawić drobne uszkodzenia.
7. Potrafię przygotować rower do bezpiecznej jazdy.
8. Potrafię udzielić pierwszej pomocy przy skaleczeniu.
9. Znam numery alarmowe, pod które mogę zadzwonić po pomoc w razie wypadku na drodze.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zwinność, sprawność, wytrzymałość, a także zdolność przewidywania i podporządkowywania się przepisom.
2. Zuch „Rowerzysta/Rowerzystka” bezpiecznie porusza się na rowerze, nie będąc zagrożeniem dla innych i nie narażając własnego zdrowia.
3. Zuchowi zdobywającemu tę sprawność należy uświadomić, że nie jest ona równoznaczna z kartą rowerową (do 12. roku życia zuch nie może poruszać się rowerem po drogach publicznych).
4. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Na zbiórce gromady opowiedziałem/am, jak ubieram się do bezpiecznej jazdy rowerem.
2. Bawiłem/am się z kolegami w wyścig kolarski. Zaplanowałem/am trasę wyścigu i przed startem opowiedziałem/am innym rowerzystom o zasadach bezpiecznej jazdy.
3. Napisałem/am numery alarmowe, pod które mogę zadzwonić po pomoc w razie wypadku na drodze.
4. Połączyłem/am znaki drogowe z ich opisami: droga dla rowerów, stop, ustąp pierwszeństwa przejazdu, droga z pierwszeństwem przejazdu, zakaz wjazdu rowerów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wyszukałem/am ilustracje i informacje o tym, jak wyglądały rowery w przeszłości. Pokazałem/am na zbiórce zdjęcia i opowiedziałem/am o nich kolegom.

2. Urządziłem/am rowerowy tor przeszkód – jazda po ósemce, slalom. Zaprezentowałem/am bezpieczny przejazd torem.
3. Zaopatrzyłem/am swój rower w światła i dzwonek. Posiadam co najmniej jeden odblask.
4. Napisałem/am numery alarmowe, pod które mogę zadzwonić po pomoc w razie wypadku na drodze.
5. Połączyłem/am znaki drogowe z ich opisami: droga dla rowerów, stop, ustąp pierwszeństwa przejazdu, droga z pierwszeństwem przejazdu, zakaz wjazdu rowerów, przejście dla pieszych, droga dla pieszych.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Z pamięci wymieniłem/am numery alarmowe pod które mogę zadzwonić po pomoc w razie wypadku na drodze.
2. Urządziłem/am rowerowy tor przeszkód – jazda po ósemce, slalom, jazda pod górkę, jazda po nierównej powierzchni. Zaprezentowałem/am bezpieczny przejazd torem.
3. Pokazałem/am innym zuchom, jak udzielić pomocy w razie skaleczenia kolana lub łokcia.
4. Napompowałem/am koła mojego roweru.
5. Zaopatrzyłem/am swój rower w światła i dzwonek. Posiadam co najmniej jeden odblask.
6. Połączyłem/am znaki drogowe z ich opisami.
7. Jako rowerzysta potrafię zasygnalizować manewry skrętu w prawo i lewo na drodze. Pokazałem/am to innym zuchom i opowiedziałem/am, na co zwracać uwagę podczas jazdy rowerem na ścieżce rowerowej i na drodze.

SANECZKARZ/ SANECZKARKA

Wymagania:

1. Umiem kierować sankami. Pokonałem/am górkę lub tor przeszkód.
2. Zabezpieczyłem/am swój sprzęt i wykonałem/am potrzebne naprawy.
3. Jeżdżę na bezpiecznych górkach, odradzam kolegom jazdę w miejscach niebezpiecznych. Wymyśliłem/am własny bezpieczny sposób zjeżdżania na sankach. Stworzyłem/am regulamin jazdy na sankach na biwaku.
4. Odpowiednio się ubieram, wychodząc na sanki. Przedstawiłem/am te zasady w formie graficznej na zbiórce gromady.
5. Narysowałem/am plan bezpiecznej górki, gdzie zaznaczyłem/am podejścia dla saneczkarzy, zjazdy dla bardziej lub mniej zaawansowanych, poczekalnię dla rodziców. Uwzględniłem/am bezpieczną odległość od ulic, chodników, płotów, drzew.
6. Brałem/am udział w zawodach saneczkowych.
7. Urządziłem/am pokaz jazdy na sankach (jazda w różnych pozycjach, w kuligu, slalomem, zaprzęgiem).
8. Zorganizowałem/am dla gromady wyścigi saneczkowych zaprzęgów.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zwinność, zręczność oraz ogólną sprawność fizyczną.
2. Zdobywającego ją zucha należy uczulić przede wszystkim na bezpieczeństwo jazdy – i to nie tylko osoby jeżdżącej, lecz także otoczenia.
3. Sanki to doskonała zimowa zabawa, szczególnie jeśli bierze w niej udział grupa dzieci. Dlatego warto pomyśleć o zespołowym zdobywaniu tej sprawności albo wykorzystaniu do wspólnej zabawy umiejętności kilku zuchów „Saneczkarzy/Saneczkarek”. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha sportem, można mu wskazać sprawności „Łyżwiarza/Łyżwiarki” i „Narciarza/Narciarki” oraz inne sprawności sportowe.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Umiem kierować sankami. Pokonałem/am górkę lub tor przeszkód.
2. Zabezpieczyłem/am swój sprzęt i wykonałem/am potrzebne naprawy.
3. Odpowiednio się ubieram wychodząc na sanki. Przedstawiłem/am te zasady w formie graficznej na zbiórce gromady.

4. Narysowałem/am plan bezpiecznej góry, na którym zaznaczyłem/am podejścia dla saneczkarzy, zjazdy dla bardziej lub mniej zaawansowanych, poczekalnię dla rodziców. Uwzględniłem/am bezpieczną odległość od ulic, chodników, płotów, drzew.
5. Brałem/am udział w zawodach saneczkowych.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zabezpieczyłem/am swój sprzęt i wykonałem/am potrzebne naprawy.
2. Jeżdżę na bezpiecznych górkach, odradzam kolegom jazdę w miejscach niebezpiecznych. Wymyśliłem/am własny bezpieczny sposób zjeżdżania na sankach. Stworzyłem/am regulamin jazdy na sankach na biwaku.
3. Odpowiednio się ubieram, wychodząc na sanki. Przedstawiłem/am te zasady w formie graficznej na zbiórce gromady.
4. Narysowałem/am plan bezpiecznej góry, w którym zaznaczyłem/am podejścia dla saneczkarzy, zjazdy dla bardziej lub mniej zaawansowanych, poczekalnię dla rodziców. Uwzględniłem/am bezpieczną odległość od ulic, chodników, płotów, drzew.
5. Brałem/am udział w zawodach saneczkowych.
6. Urządziłem/am pokaz jazdy na sankach (jazda w różnych pozycjach, w kuligu, slalomem, zaprzęgiem).

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zabezpieczyłem/am swój sprzęt i wykonałem/am potrzebne naprawy.
2. Jeżdżę na bezpiecznych górkach, odradzam kolegom jazdę w miejscach niebezpiecznych. Wymyśliłem/am własny bezpieczny sposób zjeżdżania na sankach. Stworzyłem/am regulamin jazdy na sankach na biwaku.
3. Odpowiednio się ubieram, wychodząc na sanki. Przedstawiłem/am te zasady w formie graficznej na zbiórce gromady.
4. Brałem/am udział w zawodach saneczkowych.
5. Urządziłem/am pokaz jazdy na sankach (jazda w różnych pozycjach, w kuligu, slalomem, zaprzęgiem).
6. Zorganizowałem/am dla gromady wyścigi saneczkowych zaprzęgów.

SZACHISTA/ SZACHISTKA

Wymagania:

1. Znam podstawowe zasady tej gry i przedstawiłem/am je na plakacie lub opowiedziałem/am o nich w gromadzie.
2. Potrafię rozpoznać wszystkie figury szachowe, znam ich ruchy i nauczyłem/am tych figur kolegę/koleżankę.
3. Rozegrałem/am kilka partii szachowych z kolegami lub rodzeństwem.
4. Zorganizowałem/am turniej szachowy lub żywe szachy.
5. Potrafię ocenić sytuację na szachownicy i wykonać właściwy ruch. Nauczyłem/am tej taktyki kolegę/koleżankę.
6. Znam nazwiska mistrzów szachowych. Zaprezentowałem/am je w gromadzie.
7. Wiem, na czym polega obrona i atak podczas gry. Opowiedziałem/am o tym w swojej szóstce.
8. Nauczyłem/am grać w szachy kolegę, wytłumaczyłem/am im, co oznacza roszada, pat i mat.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija swój zmysł taktyczny, uczy się strategii i logicznego myślenia, kształci umiejętność przewidywania dalszego ciągu zdarzeń i konsekwencji podejmowanych działań.
2. Zuch „Szachista/Szachistka” to strateg potrafiący wykorzystać swe umiejętności w różnych sytuacjach na potrzeby całej gromady.
3. Zdobywanie sprawności powinno być dostosowane indywidualnie do umiejętności zucha i jego znajomości gry w szachy.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Znam podstawowe zasady tej gry i przedstawiłem/am je na plakacie lub opowiedziałem /am o nich w gromadzie.
2. Rozegrałem/am partię szachową z kolegami lub rodzeństwem.
3. Potrafię rozpoznać wszystkie figury szachowe, znam ich ruchy i nauczyłem/am tych figur kolegę/koleżankę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Znam podstawowe zasady tej gry i przedstawiłem/am je na plakacie lub opowiedziałem/am o nich w gromadzie.
2. Potrafię rozpoznać wszystkie figury szachowe, znam ich ruchy i nauczyłem/am tych figur kolegę/koleżankę.
3. Rozegrałem/am kilka partii szachowych z kolegami lub rodzeństwem.
4. Potrafię ocenić sytuację na szachownicy i wykonać właściwy ruch. Nauczyłem/am tej taktyki kolegę/koleżankę.
5. Znam nazwiska mistrzów szachowych. Zaprezentowałem/am je w gromadzie.
6. Wiem, na czym polega obrona i atak podczas gry. Opowiedziałem/am o tym w swojej szóstce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Potrafię rozpoznać wszystkie figury szachowe, znam ich ruchy i nauczyłem/am tych figur kolegę/koleżankę.
2. Zorganizowałem/am turniej szachowy lub żywe szachy.
3. Potrafię ocenić sytuację na szachownicy i wykonać właściwy ruch. Nauczyłem/am tej taktyki kolegę/koleżankę.
4. Rozegrałem/am kilka partii szachowych z kolegami lub rodzeństwem.
5. Znam nazwiska mistrzów szachowych. Zaprezentowałem/am je w gromadzie.
6. Nauczyłem/am grać w szachy kolegę, wytłumaczyłem/am im, co oznacza roszada, pat i mat.

TENISISTA/ TENISISTKA

Wymagania:

1. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
2. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu piłeczki tenisowej. Zorganizowałem/am minizawody w szóście.
3. Dbam o swój sprzęt, naprawiłem/am niewielkie uszkodzenia. Przygotowałem/am poradnik na ten temat.
4. Przygotowałem/am kort do gry.
5. Sędziowałem/am mecz tenisa.
6. Wytłumaczyłem/am zasady gry i fachowe słownictwo używane podczas meczu. Zaprezentowałem/am to w gromadzie.
7. Brałem/am udział w turnieju tenisa.
8. Nauczyłem/am kolegę odbijać piłkę z forhendu i bekhendu.
9. Zorganizowałem/am turniej tenisa w gromadzie.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje zwinność, spostrzegawczość, zręczność oraz ogólną kondycję fizyczną, umiejętność przestrzegania zasad fair-play.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać mu inne sprawności sportowe, np. „Gimnastyka/Gimnastyczki” lub „Mistrza/Mistrzyni ringo”.
3. Poprzez zdobywanie tej sprawności zuch może promować akcje dotyczące zdrowego stylu życia i hasło „W zdrowym ciele, zdrowy duch”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.
2. Pobitem/am swój rekord w podbijaniu piłeczki tenisowej.
3. Zorganizowałem/am minizawody w szóście.
4. Dbam o swój sprzęt, naprawiłem/am niewielkie uszkodzenia. Przygotowałem/am poradnik na ten temat.
5. Przygotowałem/am kort do gry.
6. Brałem/am udział w turnieju tenisa.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Rozegrałem/am mecz w singlu i deblu.

2. Przygotowałem/am kort do gry.
3. Sędziowałem/am mecz tenisa
4. Wytłumaczyłem/am zasady gry i fachowe słownictwo używane podczas meczu. Zaprezentowałem/am to w gromadzie.
5. Brałem/am udział w turnieju tenisa.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wytłumaczyłem/am zasady gry i fachowe słownictwo używane podczas meczu. Zaprezentowałem/am to w gromadzie.
2. Sędziowałem/am mecz tenisa.
3. Brałem/am udział w turnieju tenisa.
4. Nauczyłem/am kolegę odbijać piłkę z forhendu i bekhendu.
5. Zorganizowałem/am turniej tenisa w gromadzie.

ZARADNOŚĆ ŻYCIOWA

#samodzielność #obowiązkowość #rodzina #dom #empatiadoludzi
#umiejętnośćżyciawspółeczeństwie #empatia #zróbtosam

DAMA

Wymagania:

1. Używam słów: proszę, przepraszam, dziękuję, dzień dobry, dobranoc, do widzenia. Opowiedziałam o tym w swojej szóstce.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Stworzyłam poradnik młodej damy.
3. Przeczytałam książkę lub artykuł z czasopisma dla dzieci o zasadach savoir-vivre'u. Stworzyłam kodeks damy.
4. Opowiedziałam moim kolegom, koleżankom lub zrobiłam gazetkę na temat savoir-vivre'u.
5. Spory rozwiązuję w sposób kulturalny. Zorganizowałam obrady okrągłego stołu, w czasie których rozstrzygaliśmy problem, przestrzegając zasad prawidłowej dyskusji.
6. Przygotowałam dla papierowych lalek ubranka na różne okazje.
7. Umieję ubrać się odpowiednio do okazji. Przygotowałam pokaz mody w gromadzie lub klasie.
8. Nakrywałam do stołu w domu, na kolonii zuchowej, podczas święta klasowego lub w gromadzie.
9. Zaprosiłam koleżanki i kolegów na herbatkę (urodziny). Urządziłam przyjęcie.
10. Potrafię rozmawiać przez telefon. Zaprezentowałam na zbiórce podstawowe zasady kulturalnej rozmowy telefonicznej

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przydatna do usystematyzowania stosunków między dziewczynkami a chłopcami. Zadania można włączyć do prawie wszystkich zabaw, ponieważ zawsze należy zachowywać się kulturalnie.
2. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Używam słów: proszę, przepraszam, dziękuję, dzień dobry, dobranoc, do widzenia. Opowiedziałam swojej szóstce, dlaczego zwroty grzecznościowe są tak ważne.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Stworzyłam poradnik młodej damy, w którym zawarłam najważniejsze porady.
3. Opowiedziałam moim kolegom, koleżankom lub zrobiłam gazetkę na temat savoir-vivre'u.

4. Przygotowałam dla papierowych lalek ubranka na różne okazje, wiem, jak się odpowiednio ubrać.
5. Nakrywałam do stołu w domu, na kolonii zuchowej, podczas święta klasowego lub w gromadzie.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Używam słów: proszę, przepraszam, dziękuję, dzień dobry, dobranoc, do widzenia. Opowiedziałam swojej szóstce, dlaczego zwroty grzecznościowe są tak ważne.
2. Zachowuję się uprzejmie wobec chłopców i dziewcząt. Nie zaczepiam ich i nie przezywam. Stworzyłam poradnik młodej damy, w którym zawarłam najważniejsze porady.
3. Opowiedziałam moim kolegom, koleżankom lub zrobiłam gazetkę na temat savoir-vivre'u.
4. Umieję ubrać się odpowiednio do okazji. Przygotowałam pokaz mody w gromadzie lub klasie.
5. Nakrywałam do stołu w domu, na kolonii zuchowej, podczas święta klasowego lub w gromadzie.
6. Zaprosiłam koleżanki i kolegów na herbatkę (urodziny). Urządziłam przyjęcie.
7. Potrafię rozmawiać przez telefon. Zaprezentowałam na zbiórce podstawowe zasady kulturalnej rozmowy telefonicznej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Przeczytałam książkę lub artykuł z czasopisma dla dzieci o zasadach savoir-vivre'u. Stworzyłam kodeks damy, który zaprezentowałam koleżankom z klasy lub gromady.
2. Opowiedziałam moim kolegom, koleżankom lub zrobiłam gazetkę na temat savoir-vivre'u.
3. Spory rozwiązuję w sposób kulturalny. Zorganizowałam obrady okrągłego stołu, w czasie których rozstrzygaliśmy problem, przestrzegając zasad prawidłowej dyskusji.
4. Umieję ubrać się odpowiednio do okazji. Przygotowałam pokaz mody w gromadzie lub klasie.
5. Nakrywałam do stołu w domu, na kolonii zuchowej, podczas święta klasowego lub w gromadzie.
6. Zaprosiłam koleżanki i kolegów na herbatkę (urodziny). Urządziłam przyjęcie.
7. Potrafię rozmawiać przez telefon. Zaprezentowałam na zbiórce podstawowe zasady kulturalnej rozmowy telefonicznej.

DZENTELMEN

Wymagania:

1. Używam słów: proszę, przepraszam, dzień dobry, dobranoc i do widzenia.
2. Znam zasady savoir-vivre'u. Opowiedziałem o nich na zbiórce.
3. Zachowuję się w sposób uprzejmy wobec innych. Przedstawiłem te zasady podczas zbiórki.
4. Potrafię rozwiązywać spory w sposób kulturalny.
5. Potrafię ubrać się stosownie do okazji i pory roku. Zawsze jestem schludnie ubrany.
6. Nakrywałem do stołu podczas rodzinnej uroczystości.
7. Umieję prowadzić rozmowy telefoniczne.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność ma na celu wskazanie zuchom prawidłowych postaw i zasad współpracy pomiędzy dziewczynkami a chłopcami.
2. Sprawność powinna być wpleciona w zbiórki 1. miesiąca, by przypominać corocznie o zasadach obowiązujących w naszej kulturze.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Zuch mówi prawdę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Używam słów dziękuję, przepraszam, proszę, dzień dobry, do widzenia. Wytłumaczyłem swojej szóstce, dlaczego te słowa są takie ważne.
2. Umieję ubrać się stosownie do okazji i pory roku. Wiem, jak prawidłowo złożyć ubranie. Wykonałem pokaz na zbiórce.
3. Nakryłem do stołu podczas rodzinnej uroczystości.
4. Zadzwoiłem do drużynowego, nie zapominając o zasadach poprawnego porozumiewania się.
5. Samodzielnie dobrałem ubranie galowe na ważną uroczystość.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Używam słów dziękuję, przepraszam, proszę, dzień dobry, do widzenia. Wytłumaczyłem swojej szóstce, dlaczego te słowa są takie ważne.
2. Umieję ubrać się stosownie do okazji i pory roku. Wiem, jak prawidłowo złożyć ubranie. Wykonałem pokaz na zbiórce.
3. Przeczytałem książkę dla dzieci o savoir-vivre.
4. Opowiedziałem swojej szóstce o zasadach savoir-vivre'u.

5. Wiem, że spory załatwia się w sposób kulturalny. Przygotowałem plakat o tej tematyce.
6. Przeprowadziłem przez telefon kulturalną rozmowę z osobą dorosłą na dowolny temat.
7. Samodzielnie dobrałem ubranie galowe na ważną uroczystość.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Używam słów dziękuję, przepraszam, proszę, dzień dobry, do widzenia. Wytłumaczyłem swojej siostrze, dlaczego te słowa są takie ważne.
2. Umieję ubrać się stosownie do okazji i pory roku. Wiem, jak prawidłowo złożyć ubranie. Wykonałem pokaz na zbiórce.
3. Przeprowadziłem przez telefon kulturalną rozmowę z osobą dorosłą na dowolny temat.
4. Nakryłem do stołu w domu lub na kolonii.
5. Przeczytałem książkę dla dzieci o savoir-vivre.
6. Samodzielnie dobrałem ubranie galowe na ważną uroczystość.

EPIDEMIOLOG/ EPIDEMIOLOŻKA

Wymagania:

1. Wiem, co znaczy słowo epidemia i jak mogą rozprzestrzeniać się choroby. Wiem, co to znaczy przebywać na kwarantannie.
2. Potrafię poprawnie myć ręce. Zwracam uwagę na całą powierzchnię dłoni i odpowiedni czas mycia.
3. Potrafię przygotować danie (na śniadanie, podwieczorek, kolację) ze składników dostępnych w domu, z zachowaniem zasad higieny.
4. Dbam o swoją sprawność fizyczną i zachęcam do tego swoich domowników.
5. Dbam o więzi rodzinne podczas izolacji.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Zuch zdobywający sprawność „Epidemiologa/Epidemiolożki” uczy się zaradności i odpowiedzialności społecznej podczas stanu epidemii. Sprawność pomaga wyrobić dobre nawyki (np. częste mycie rąk czy dbanie o sprawność fizyczną), włączyć w obowiązki domowe, zacieśniać więzi rodzinne.
2. Realizacja sprawności ma sens wtedy, gdy zuchy muszą pewien czas przebywać w „domowej izolacji” - tylko powtarzanie niektórych czynności pomoże wypracować zdrowe nawyki.
3. Sprawność skonstruowana jest w taki sposób, aby można ją było zdobyć bez angażowania innych członków gromady – w zamian za to zuch współpracuje ze swoimi domownikami.
4. Pierwowzór sprawności został stworzony na początku pandemii COVID-19 przez XIII „Czarny” Szczep im. Zawiszy Czarnego z Hufca ZHP Radomsko.
5. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch jest dzielny.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem co znaczy słowo epidemia i kwarantanna, opowiedziałem/am o tym własnymi słowami.
2. Wybrałem/am swoją ulubioną piosenkę (lub 30 sekundowy fragment), którą śpiewam zawsze podczas mycia rąk, aby robić to odpowiednio długo.
3. Pomogłem/am rodzicom lub starszemu rodzeństwu w przygotowaniu wspólnego posiłku dla domowników. Wykorzystaliśmy składniki dostępne w domu.

4. Mam swoją ulubioną aktywność fizyczną, którą mogę wykonywać w domu. Wykonuję ją regularnie razem z domownikami.
5. Utrzymałem/am kontakt (np. telefoniczny) z bliskimi, z którymi na co dzień nie mieszkam.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem co znaczy słowo epidemia, narysowałem/am komiks o tym, jak rozprzestrzeniają się choroby zakaźne i jak kwarantanna może temu zapobiegać.
2. Często myję ręce. Wykonałem/am plakat z instrukcją mycia rąk. Powiesiłem/am go w widocznym miejscu (na przykład przy umywalce).
3. Przygotowałem/am z pomocą starszej osoby wybrane danie dla wszystkich domowników. Wykorzystałem/am składniki dostępne w domu.
4. Przygotowałem/am kilka ćwiczeń, które można bezpiecznie wykonywać w domu. W moje ćwiczenia angażuję także domowników.
5. Utrzymałem/am kontakt (np. telefoniczny) z bliskimi, z którymi na co dzień nie mieszkam.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wiem co znaczy słowo epidemia, narysowałem/am komiks o tym, jak rozprzestrzeniają się choroby zakaźne i jak kwarantanna może temu zapobiegać.
3. Często myję ręce. Nagrałem/am filmik, w którym pokazuję, jak poprawnie myć ręce.
4. Samodzielnie przygotowałem/am danie dla wszystkich domowników według własnego pomysłu wykorzystując składniki dostępne w domu. Osoba dorosła towarzyszyła mi w kuchni i nadzorowała (na przykład przy używaniu kuchenki).
5. Zaplanowałem/am zestaw ćwiczeń fizycznych, które można wykonywać w domu i dobrałem/am do nich odpowiednią muzykę. Przygotowałem/am filmik pokazujący moją rozgrzewkę razem z domownikami.
5. Utrzymałem/am kontakt (np. telefoniczny) z bliskimi, z którymi na co dzień nie mieszkam.

GROSIK

Wymagania:

1. Wiem, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze.
2. Oszczędnie gospodaruję pieniędzmi i planuję swoje wydatki.
3. Rozliczam się z powierzonych mi pieniędzy.
4. Mam własną skarbonkę lub kartę przedpłaconą.
5. Zbieram makulaturę, butelki, ziota lub owoce lasu i pieniądze uzyskane z ich sprzedaży oszczędzam na określony cel.
6. Wykonałem/am portmonetkę lub sakiewkę do przechowywania drobnych oszczędności.
7. Umieję ułożyć pieniądze według ich wartości.
8. Sprzedawałem/am w sklepiku zuchowym lub na prowadzonym przez naszą gromadę (klasę) kiermaszu.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność uczy oszczędności, odpowiedzialności, samodzielności i umiejętności gospodarowania pieniędzmi (planowania wydatków, zdobywania funduszy, realizowania planów).
2. Należy zwrócić uwagę, aby zuch nie zbierał pieniędzy dla samego zbierania i aby cel ich gromadzenia był realny, a sposób pozyskiwania uczciwy.
3. Sprawność można zdobywać na kolonii – tam zwykle zuchy mają swoje pierwsze pieniądze.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zbieram swoje oszczędności do skarbonki, przeznaczyłem/am je na wybrany cel.
2. Wykonałem/am portmonetkę lub sakiewkę do przechowywania drobnych oszczędności.
3. Poznałem/am wartości pieniądza, ułożyłem/am je według ich nominałów.
4. Dowiedziałem/am się, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze. Opowiedziałem/am drużynomemu o sposobach oszczędzania pieniędzy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wykonałem/am własną skarbonkę, do której zbieram swoje oszczędności, przeznaczyłem/am je na wybrany cel.
2. Brałem/am udział w akcji zarobkowej mojej gromady.

3. Dowiedziałem/am się, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze, wymyśliłem/am swój własny sposób.
4. Sprzedawałem/am w sklepiku zuchowym lub na prowadzonym przez naszą gromadę (klasę) kiermaszu.
5. Podczas wyjazdu gromady zaplanowałem/am swoje wydatki z otrzymanych na ten cel pieniędzy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wykonałem/am własną skarbonkę, do której zbieram swoje oszczędności, przeznaczyłem/am je na wybrany cel.
2. Brałem/am udział w akcji zarobkowej mojej gromady.
3. Dowiedziałem/am się, w jaki sposób można oszczędzać pieniądze, wymyśliłem/am swój własny sposób.
4. Sprzedawałem/am w sklepiku zuchowym lub na prowadzonym przez naszą gromadę (klasę) kiermaszu.
5. Podczas wyjazdu gromady zaplanowałem/am swoje wydatki z otrzymanych na ten cel pieniędzy.
6. Dowiedziałem/am się, co to jest bankomat i karta płatnicza, opowiedziałem/am o tym innym zuchom w kręgu rady.

HIGIENISTA/ HIGIENISTKA

Wymagania:

1. Wiem, na czym polega codzienna toaleta.
2. Dbam o higienę własnego ciała, wiem, kiedy należy myć ręce.
3. Opowiedziałem/am kolegom lub koleżankom, jak dbać o higienę.
4. Sprawdzałem/am stan czystości na kolonii.
5. Zmierzyłem/am temperaturę i oceniłem/am, czy jest prawidłowa.
6. Dbam o swój pokój (kącik), potrafię uporządkować swoje miejsce pracy.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Sprawność kształtuje postawę dbałości o zdrowie.
2. Zuch „Higienista/Higienistka” dba o właściwą higienę swojego ciała i miejsca, w którym przebywa.
3. Następnie zuch może zdobyć sprawność „Śnieżnobiały uśmiech”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zademonstrowałem/am innym zuchom, jak prawidłowo myć ręce.
2. Sprawdzałem/am stan czystości na wyjeździe gromady.
3. Nauczyłem/am się prawidłowo myć zęby.
4. Samodzielnie umyłem/am włosy podczas wyjazdu gromady lub w domu pod okiem rodziców. Efekty zaprezentowałem/am drużynowemu/drużynowej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zademonstrowałem/am innym zuchom, jak prawidłowo myć ręce.
2. Dwukrotnie sprawdzałem/am stan czystości na wyjeździe gromady.
3. Zmierzyłem/am temperaturę w moim domu i oceniłem/am, czy jest prawidłowa.
4. Samodzielnie umyłem/am włosy podczas wyjazdu gromady lub w domu pod okiem rodziców. Efekty zaprezentowałem/am drużynowemu/drużynowej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego *** gwiazdkę:

1. Zademonstrowałem/am, jak prawidłowo myć ręce.
2. Wiem, jakich produktów należy używać, aby dbać o odpowiednią higienę ciała. Opowiedziałem/am o tym innym zuchom w kręgu rady.

3. Trzykrotnie sprawdzałem/am stan czystości na wyjeździe gromady.
4. Zaprezentowałem/am młodszym zuchom, jak należy dbać o czystość swojego miejsca w namiocie/pokoju.
5. Zmierzyłem/am temperaturę w moim domu i oceniłem/am, czy jest prawidłowa.
5. Samodzielnie umyłem/am a następnie uczesałem/am włosy podczas wyjazdu gromady lub w domu pod okiem rodziców. Efekty zaprezentowałem/am drużynowemu/drużynowej.

KUCHMISTRZ/ KUCHMISTRZYNI

Wymagania:

1. Założyłem/am książkę kucharską, w której zamieściłem/am przepisy na swoje ulubione potrawy.
2. Mam swój własny fartuszek kuchenny.
3. Znam nazwy przypraw. Wiem, do jakich potraw ich się używa.
4. Potrafię samodzielnie zrobić kilka potraw.
5. Znam zdrowe nawyki żywieniowe i stosuję je w praktyce.
6. Umiem zaplanować tygodniowy jadłospis zawierający potrzebne witaminy, minerały i składniki odżywcze.
7. Zachęcam innych do zdrowych nawyków żywieniowych. Przygotowałem/am plakat i przedstawiłem/am go podczas zbiórki.
8. Wiem, jak należy się obchodzić z wrzątkiem oraz ostrymi nożami.
9. Zawsze przed przygotowywaniem posiłku i jedzeniem myję ręce.
10. Chętnie pomagam rodzicom w robieniu zakupów i przygotowywaniu posiłków.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla dzieci, które lubią pomagać w kuchni.
2. Zdobywający ją zuch na pewno chętnie umieści swoje ulubione przepisy we własnej książce kucharskiej, pochwali się kolorowym fartuszkiem lub przygotuje plakat, który pokaże kolegom z gromady lub klasy, aby przekonać ich, że bardzo ważne jest to, co jedzą.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Pomogłem/am członkowi rodziny przygotować posiłek.
2. Poznałem/am smak oraz nazwy kilku wybranych przypraw.
3. Z pomocą osoby dorosłej nauczyłem/am się prawidłowo kroić.
4. Dowiedziałem/am się, jaki jest przepis na mój ulubiony posiłek, przedstawiłem/am go mojej szóstce lub gromadzie.
5. Zabrałem/am zdrową przekąskę do szkoły.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Z pomocą osoby dorosłej nauczyłem/am się prawidłowo kroić.
2. Samodzielnie przygotowałem/am zdrowy deser dla mojej rodziny/ kolegi/ koleżanki.

3. Pomogłem/am członkowi rodziny przygotować dwa wybrane posiłki.
4. Podczas wyjazdu z moją gromadą pomogłem/am w przygotowaniu posiłku.
5. Założyłem/am własną książkę kucharską, w której zbieram przepisy.
6. Zabrałem/am zdrową przekąskę na wyjazd z gromadą.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Przez tydzień zabierałem/am zdrowe przekąski do szkoły.
2. Pomogłem/am członkowi rodziny przygotować trzy wybrane posiłki.
3. Samodzielnie wybrałem/am w sklepie produkty potrzebne do przygotowania wybranego posiłku.
4. Samodzielnie przygotowałem/am zdrowy deser dla mojej rodziny/ kolegi/ koleżanki.
5. Założyłem/am własną książkę kucharską, w której zbieram przepisy.
6. Podczas wyjazdu z moją gromadą pomogłem/am w przygotowaniu posiłku.
7. Zabrałem/am zdrową przekąskę na wyjazd z gromadą.

PERFEKCYJNY PAN DOMU/ PERFEKCYJNA PANI DOMU

Wymagania:

1. Dbam o porządek w swoim pokoju, sam/a zaprojektowałem/am wystój kącika zabaw.
2. Przygotowałem/am prosty posiłek dla swojej rodziny (kolacja, podwieczorek).
3. Pomagałem/am w wykonywaniu porządków domowych. Nakrywałem/am do stołu.
4. Uszyłem/am rękawicę do podtrzymywania gorących naczyń lub inną użyteczną rzecz.
5. Pomogłem/am rodzicom ułożyć jadłospis na cały dzień.
6. Odkurzałem/am pokój, korzystałem/am ze środków czystości podczas porządków domowych.
7. Przygotowałem/am gazetkę na temat zdrowego odżywiania się.
8. Zrobiłem/am proste zakupy.
9. Dbam o swój ubiór. Prałem/am i prasowałem/am własne ubrania. Potrafię dobrać odpowiedni strój do okoliczności.
10. Uzgodniłem/am z rodzicami cztery prace domowe, które wykonywałem/am regularnie.
11. Dobrze wypełniałem/am obowiązki dyżurnego. Posprzątałem/am zuchówkę.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Perfekcyjna Pani/Pan domu” jest systematyczny, dba o siebie i swoje otoczenie oraz jest zaradny życiowo. Sprawność ta kształtuje podstawowe umiejętności przydatne każdemu człowiekowi – radzenia sobie z obowiązkami domowymi. Uczy systematyczności i porządku, rozwija zmysł estetyki.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawności np. „Zosia Samosia”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - c. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Samodzielnie posprzątałem/am swój pokój.
2. Minimum raz w tygodniu robiłem/am sobie śniadanie.
3. Posprzątałem/am po majsterce na zbiórce.
4. Nauczyłem/am się składać odpowiednio swój mundur i ubranie. Zaprezentowałem/am swojej szóstce.
5. Z pomocą osoby dorosłej, zrobiłem/am zakupy na wybrany posiłek.

6. Nakryłem/am do stołu.
7. Regularnie odkurzałem/am swój pokój.
8. Przygotowałem/am śniadanie dla całej rodziny.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Samodzielnie posprzątałem/am swój pokój.
2. Pełniłem/am obowiązki dyżurnego w klasie.
3. Przez dwa tygodnie przygotowywałem/am śniadanie dla siebie.
4. Przyszyłem/przyszyłam guzik do munduru.
5. Zrobiłem/am zakupy na wybrany posiłek.
6. Nakryłem/am do stołu.
7. Ustaliłem z rodzicami dwie prace domowe, które wykonywałem/am regularnie przez dwa tygodnie.
8. Uszyłem/am rękawicę do podtrzymywania gorących naczyń lub inną użyteczną rzecz.
10. Przygotowałem/am kolację dla całej rodziny.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Samodzielnie przyszyłem/am plaketkę okolicznościową.
2. Samodzielnie wyprasowałem/am mundur.
3. Raz w tygodniu wyręczałem/am rodziców w szykowaniu śniadania dla całej rodziny.
4. Zrobiłem/am proste zakupy.
5. Ustaliłem z rodzicami trzy prace domowe, które wykonywałem/am regularnie przez dwa tygodnie.
6. Uszyłem/am rękawicę do trzymania gorących naczyń.
7. Nakryłem/am do stołu.
8. Ustaliłem/am z rodzicami jadłospis na cały tydzień.
9. Zaprojektowałem/am wystrój kąpika zabaw w zuchówce.

PRZECHODZIEN

Wymagania:

1. Wiem, jak należy zachować się w drodze do szkoły i gdzie można bezpiecznie przechodzić przez ulicę. Wiem, co to jest zebra.
2. Rozpoznaję znaki drogowe, znajdujące się na drodze z domu do szkoły i w okolicach mojego miejsca zamieszkania. Wiem, co oznacza sygnalizacja świetlna i dźwiękowa.
3. Nauczyłem/am młodsze dziecko zasad przechodzenia przez ulicę.
4. Wiem, jak oznaczona jest ścieżka rowerowa i kto może się po niej poruszać.
5. Potrafię zachować się w sytuacji, gdy widzę na ulicy wypadek. Wiem, kogo należy poinformować o takim zdarzeniu.
6. Umieję poruszać się po drodze, na której nie ma chodnika. Wiem, co muszę mieć przy sobie, poruszając się po drodze po zmroku.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Przechodzień” bezpiecznie porusza się po drodze, wie, jak prawidłowo przechodzić przez ulicę, nie narażając własnego zdrowia i nie będąc zagrożeniem dla innych. Sprawność kształtuje samodzielność, spostrzegawczość, a także zdolność przewidywania i podporządkowywania się przepisom. Zdobywającemu ją zuchowi należy uświadomić, że poruszanie się po drogach może być niebezpieczne, a podczas przechodzenia przez ulicę, nawet przy zielonym świetle, należy zachować szczególną ostrożność.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać mu sprawność „Rowerzysty/Rowerzystki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Narysowałem/am i zaprezentowałem/am w gromadzie znak drogowy "Przejście dla pieszych". Opowiedziałem jak należy bezpiecznie przejść przez jezdnię.
2. Mam odblaski przypięte do plecaka. Na zbiórce opowiedziałem/am, gdzie należy nosić odblaski i dlaczego są takie ważne.
3. Znam telefon na policję, straż pożarną i pogotowie. Wiem, jak wezwać pomoc. Przedstawiłem/am to drużynowemu.
4. Umieję w poprawny sposób przejść przez przejście dla pieszych. Pokazałem/am to rodzicom.

5. Sporządziłem/am mapkę mojej drogi z domu do szkoły. Zaznaczyłem/am na niej miejsca niebezpieczne i przejścia dla pieszych.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Umieję w poprawny sposób przejść przez przejście dla pieszych. Pokazałem/am to rodzicom.
2. Sporządziłem/am mapkę mojej drogi z domu do szkoły. Zaznaczyłem/am na niej miejsca niebezpieczne i przejścia dla pieszych.
3. Wiem, w jaki sposób zareagować podczas wypadku komunikacyjnego. Zaprezentowałem/am w Kręgu Rady, w jaki sposób należy wezwać pomoc.
4. Znam drogę ze szkoły do domu. Narysowałem/am mapkę tej drogi z zaznaczeniem przejść dla pieszych i miejsc niebezpiecznych.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wiem, w jaki sposób zareagować podczas wypadku komunikacyjnego. Zaprezentowałem/am w Kręgu Rady, w jaki sposób należy wezwać pomoc.
2. Zrobiłem/am filmik, w którym opowiadam o prawidłowym poruszaniu się po zmroku.
3. Zrobiłem/am plakat o zagrożeniach czyhających na rowerzystów na drodze.
4. Nauczyłem/am na zbiórce zuchy, jak wykonać odbłask, gdzie się go nosi oraz dlaczego powinniśmy o nim pamiętać.
5. Znam drogę ze szkoły do domu. Narysowałem/am mapkę tej drogi z zaznaczeniem przejść dla pieszych i miejsc niebezpiecznych oraz znaków drogowych.

PRZEWODNIK/ PRZEWODNICZKA PO SZKOLE

Wymagania:

1. Znam dobrze swoją szkołę. Potrafię za pomocą samego słuchu rozpoznać szkolne odgłosy (śmiechy i okrzyki podczas przerwy, szelest kartek w bibliotece, dzwonek, stuk kredy po tablicy itd.).
2. Potrafię nazwać uczucia, które mogą towarzyszyć dzieciom podczas pierwszych dni w szkole. Umiem zaradzić tym negatywnym.
3. Opiekowałem/am się pierwszoklasistą przez pierwszy miesiąc jego nauki w szkole.
4. Wiem, kto jest patronem mojej szkoły. Opowiedziałem/am, jakie są zasługi naszego patrona.
5. Wykonałem/am plan szkoły i podarowałem/am go pierwszoklasistom. Oprowadziłem/am ich i pokazałem/am ciekawe miejsca w szkole.
6. Pokazałem/am pierwszoklasiście, gdzie pracują różni pracownicy szkoły (dyrektor, pielęgniarka, woźna, dozorca, sekretarka, pedagog, bibliotekarka, kucharki), powiedziałem/am, do kogo z nich mogą zwracać się w różnych sprawach.
7. Pokazałem/am pierwszoklasistom, jak dbać o naszą szkołę.
8. Przyprowadziłem/am młodszego kolegę na zbiórkę gromady.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Zuch „Przewodnik/Przewodniczka po szkole” jest osobą odpowiedzialną nie tylko za siebie, ale także za innych. Warto zwrócić uwagę zucha na pierwszoklasistów oraz nowych uczniów. Taki zuch łatwo nawiązuje kontakty z rówieśnikami i chętnie pomaga innym.
2. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, gdzie jest moja klasa. Sam/a do niej trafiłem/am.
2. Znam imię i nazwisko wychowawczynie/wychowawcy.
3. Wiem, kto jest patronem mojej szkoły. Opowiedziałem/am na lekcji/zbiórce, jakie są jego zasługi.
4. Wiem, gdzie pracują różni pracownicy szkoły (dyrektor, pielęgniarka, woźna, dozorca, sekretarka, pedagog, bibliotekarka, kucharki), opowiedziałem/am w kręgu rady, do kogo z nich można zwracać się w różnych sprawach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Narysowałem/am plakat o patronie mojej szkoły.
2. Znam imiona i nazwiska nauczycieli, z którymi mam lekcje.
3. Przyprowaździłem/am młodszego kolegę na zbiórkę.
4. Pokazałem/am pierwszoklasiście, gdzie pracują różni pracownicy szkoły (dyrektor, pielęgniarka, woźna, dozorca, sekretarka, pedagog, bibliotekarka, kucharki), powiedziałem/am, do kogo z nich może zwracać się w różnych sprawach.
5. Pokazałem/am pierwszoklasistom, jak dbać o naszą szkołę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zaangażowałem/am się w samorząd klasowy.
2. Zrobiłem/am filmik o patronie szkoły.
3. Oprowaździłem/am po szkole pierwszoklasistę.
4. Narysowałem/am mapę szkoły. Podarowałem/am ją klasie pierwszej.
5. Przyprowaździłem/am młodszego kolegę na zbiórkę.
6. Pokazałem/am pierwszoklasiście, gdzie pracują różni pracownicy szkoły (dyrektor, pielęgniarka, woźna, dozorca, sekretarka, pedagog, bibliotekarka, kucharki), powiedziałem/am, do kogo z nich może zwracać się w różnych sprawach.
7. Pokazałem/am pierwszoklasistom, jak dbać o naszą szkołę.

SOBIERADEK OBOZOWY

Wymagania:

1. Wziętem/wzięłam udział w kolonii zuchowej.
2. Potrafię posługiwać się narzędziami w bezpieczny sposób.
3. Potrafię samodzielnie rozłożyć kanadyjkę i ją pościelić.
4. Potrafię samodzielnie złożyć swój śpiwór.
5. Wraz z szóstką przygotowuję element zdobnictwa, np. tablicę ogłoszeń.
6. Potrafię bezpiecznie posługiwać się scyzorykiem. Wykonałem/am majsterkę/zdobnictwo z jego użyciem.
7. Potrafię bez użycia latarki trafić do swojego namiotu/domku.
8. Potrafię dokładnie umyć menażkę.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność realizowana jest przez zuchy na kolonii lub dłuższym biwaku w warunkach leśnych. Warto, aby jej zdobywanie było naturalne i wiązało się z czasem budowy kolonii i prowadzenia prac pionierskich.
2. Realizując zadania, zuch powinien działać samodzielnie, ale rolą drużynowego jest zadbanie o bezpieczeństwo i przygotowanie zucha do wyzwań stawianych przez sprawność (np. instruktaż pracy narzędziami).
3. Prawa zucha, które podkreśliśmy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy,
 - b. Zuch pamięta o swoich obowiązkach,
 - c. Zuch jest dzielny.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wziętem/wzięłam udział w kolonii zuchowej lub leśnym biwaku.
2. Nauczyłem/am się posługiwać narzędziami w bezpieczny sposób. Opowiem o tym mojemu drużynowemu.
3. Samodzielnie rozłożyłem/am kanadyjkę, pościeliłem/am ją oraz złożyłem/am i rozłożyłem/am swój śpiwór.
4. Wbiłem/am gwóźdź, przeciąłem/przecięłam sznurek lub przepiłowałem/am żerdkę.
5. Bez użycia latarki trafiłem/am po ciemku do swojego namiotu/domku.
6. Przez cały wyjazd sam dokładnie myłem/am swoją menażkę/przybory do jedzenia.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wziętem/wzięłam udział w kolonii zuchowej lub leśnym biwaku.

2. Nauczyłem/am się posługiwać narzędziami w bezpieczny sposób. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.
3. Samodzielnie rozłożyłem/am kanadyjkę i ją pościeliłem/am, dbałem/am o swoje miejsce do spania przez cały wyjazd.
4. Samodzielnie złożyłem/am i rozłożyłem/am swój śpiwór.
5. Wraz z szóstką przygotowałem/am element zdobnictwa obozowego/kolonijnego, np. tablicę ogłoszeń.
6. Nauczyłem/am się bezpiecznie posługiwać scyzorykiem. Wykonałem/am majsterkę lub zdobnictwo z jego użyciem.
7. Bez użycia latarki trafiłem/am po ciemku do swojego namiotu/domku.
8. Przez cały wyjazd sam dokładnie myłem/am swoją menażkę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wziąłem/wzięłam udział w kolonii zuchowej lub leśnym biwaku.
2. Nauczyłem/am się posługiwać narzędziami w bezpieczny sposób. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
3. Samodzielnie rozłożyłem/am kanadyjkę i ją pościeliłem/am, dbałem/am o swoje miejsce do spania przez cały wyjazd.
4. Samodzielnie złożyłem/am i rozłożyłem/am swój śpiwór.
5. Zaprojektowałem/am element zdobnictwa np. tablicę ogłoszeń i pokierowałem/am jego przygotowaniem przez szóstkę.
6. Nauczyłem/am się bezpiecznie posługiwać scyzorykiem. Wykonałem/am majsterkę lub zdobnictwo z jego użyciem.
7. Bez użycia latarki trafiłem/am po ciemku do swojego namiotu/domku. Nauczyłem/am tej umiejętności zucha z mojego domku/namiotu.
8. Przez cały wyjazd sam/a dokładnie myłem/am swoją menażkę.

ŚNIEŻNOBIAŁY UŚMIECH

Wymagania:

1. Poznałem/am budowę jamy ustnej.
2. Potrafię prawidłowo szczotkować zęby.
3. Założyłem/am dzienniczek szczotkowania zębów. Uzupelniałem/am go systematycznie (przynajmniej dwa razy dziennie).
4. Zrobiłem/am w domu przegląd szczoteczek do zębów wszystkich domowników. Jeśli była taka potrzeba, wyjaśniłem, dlaczego należy je zmienić.
5. Znam przekąski bezpieczne dla zębów.
6. Walczę ze skłonnością do podjadania słodyczy.
7. Sporządziłem/am listę past zawierających fluor.
8. Byłem/am w gabinecie stomatologicznym na badaniach kontrolnych.
9. Wykonałem/am plakat tematycznie związany z higieną jamy ustnej.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność kształtuje pozytywne nawyki, dbałość o higienę.
2. Sprawność może być zdobywana przez zuchy w każdym wieku.
3. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy,
 - b. Zuch pamięta o swoich obowiązkach
4. Postawy, jakie kształtuje sprawność: Człowiek prowadzący zdrowy tryb życia, Odpowiedzialny i obowiązkowy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Znam budowę jamy ustnej. Podzieliłem/am się wiedzą z moją szóstką.
2. Potrafię prawidłowo szczotkować zęby. Zaprezentowałem/am zuchom, jak to robić.
3. Odbylem/am wizytę u stomatologa w celu wykonania profilaktycznego przeglądu zębów.
4. Założyłem/am dzienniczek szczotkowania zębów i uzupełniałem/am go przez 3 dni.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wykonałem/am plakat jamy ustnej i zaprezentowałem/am na zbiórce, jak prawidłowo szczotkować zęby.
2. Założyłem/am dzienniczek szczotkowania zębów i uzupełniałem/am go systematycznie (przynajmniej 2 razy dziennie) przez 5 dni.
3. Potrafię wymienić przekąski zdrowe dla zębów.

4. Odbylem/am wizytę u stomatologa w celu wykonania profilaktycznego przeglądu zębów.
5. Zaprezentowałem/am gromadzie pasty, które zawierają fluor.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Założyłem/am dzienniczek szczotkowania zębów i uzupełniałem/am go przez 7 dni.
2. Zrobiłem/am w domu przegląd szczoteczek i płynów do mycia jamy ustnej. Jeśli była taka potrzeba, wyjaśniłem, dlaczego należy je wymienić.
3. Przez 5 dni nie jadłem/am słodczy. Słodkie jedzenie zamieniłem/am na zdrowe dla zębów przekąski.
4. Wykonałem/am listę past zawierających fluor.
5. Wykonałem/am model jamy ustnej i zaprezentowałem/am, jak prawidłowo szczotkować zęby oraz jak nazywają się poszczególne rodzaje zębów.
6. Odbylem/am wizytę u stomatologa w celu wykonania profilaktycznego przeglądu zębów.

ZŁOTA RĄCZKA

Wymagania:

1. Umiejętnie bezpiecznie posługiwać się podstawowymi narzędziami (np. młotkiem, śrubokrętem, nożyczkami itp.).
2. Wykonałem/am kilka zabawek, podarowałem/am je młodszemu kolegom.
3. Przygotowałem/am dekoracje do zuchówki, swojego pokoju albo na przyjęcie.
4. Złożyłem/am prosty model z gotowych elementów.
5. Własnoręcznie odnowiłem/am zniszczone drobne sprzęty.
6. Samodzielnie przygotowałem/am klej.
7. Wiem, gdzie naprawić zepsute sprzęty oraz czym zajmują się niektórzy rzemieślnicy (np. stolarz, elektryk, ślusarz itp.).
8. Zbieram rzeczy, które mogą przydać się do majsterkowania (sznurki, szpulki, drut itp.).
9. Oszczędnie gospodaruję materiałami, dbam o narzędzia pracy.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Złota rączka” potrafi naprawić zepsute urządzenie, odnowić zniszczone sprzęty i wyczarować „coś z niczego”. Lubi majsterkować i kompletuje swój mały warsztat. Zadania uczą zucha cierpliwości, dokładności i zaradności. Wyrabiają zmysł estetyki i sprawność manualną.
2. Zuch „Złota rączka” może wykazać się zdolnościami i umiejętnościami podczas zespołowego zdobywania prawie każdego tropu (szczególnie podczas majsterki).
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Pod okiem dorosłego wbiłem/am gwóźdź pod obrazek.
2. Wykonałem/am prostą zabawkę z wybranych materiałów.
3. Przygotowałem/am element dekoracji zuchówki lub swojego pokoju.
4. Opowiedziałem/am zuchom z mojej szóstki, czym zajmuje się stolarz, elektryk, ślusarz i szewc. Odwiedziłem/am z rodzicami wybrany zakład rzemieślniczy.
5. Mam swój mały warsztat złotej rączki. Zgromadziłem/am w nim różne przydatne przedmioty. Narysowałem/am je i opisałem/am, do czego można je wykorzystać.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wbiłem/am gwóźdź pod obrazek i wkręciłem/am śrubkę.

2. Wykonałem/am zabawkę z wybranych materiałów.
3. Przygotowałem/am element dekoracji zuchówki i swojego pokoju.
4. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, czym zajmuje się stolarz, elektryk, ślusarz, szewc, introligator i złotnik. Odwiedziłem/am z rodzicami wybrany zakład rzemieślniczy.
5. Mam swój mały warsztat złotej rączki. Zgromadziłem/am w nim różne przydatne przedmioty. Narysowałem/am je i opisałem/am, do czego można je wykorzystać.
6. Samodzielnie zrobiłem/am klej do papieru.
7. Złożyłem/am prosty model z gotowych elementów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wbiłem/am gwóźdź pod obrazek i wkręciłem/am śrubkę.
2. Wykonałem/am zabawkę i zakładkę do książki z wybranych materiałów.
3. Przygotowałem/am element dekoracji zuchówki i swojego pokoju. Wykonałem/am dekorację na przyjęcie, pasującą do jego tematyki.
4. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, czym zajmują się stolarz, elektryk, ślusarz, szewc, introligator, złotnik i inni ciekawiący mnie rzemieślnicy/serwisanci. Odwiedziłem/am wybrany zakład rzemieślniczy i porozmawiałem/am z jego pracownikami o tajnikach ich zawodu.
5. Mam swój mały warsztat złotej rączki. Zgromadziłem/am w nim różne przydatne przedmioty. Narysowałem/am je i opisałem/am, do czego można je wykorzystać.
6. Samodzielnie zrobiłem/am klej do papieru.
7. Złożyłem/am prosty model z gotowych elementów.
8. Wiem, jak dbać o swoje narzędzia pracy. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
9. Samodzielnie odnowiłem/am zniszczony mebel/element wyposażenia domu.

PRZYRODNICZE

#bliskośćnatury #szacunekdoprzyrody #ekologia #empatiadozwierząt
#natura #las #cudnatury

HODOWCA/ HODOWCZYNI KWIATÓW

Wymagania:

1. Znam różne rośliny ozdobne – domowe i ogrodowe.
2. Prowadzę małą hodowlę kwiatów doniczkowych.
3. Potrafię pielęgnować kwiaty, wiem, kiedy się je sadzi, przesadza, podlewa. Wyhodowałem/am roślinkę z nasion.
4. Byłem/am w ogrodzie botanicznym lub u ogrodnika.
5. Prowadziłem/am dzienniczek hodowli kwiatów i zapisywałem/am w nim ciekawe spostrzeżenia.
6. Sadziłem/am kwiaty. Podlewałem/am je i nawoziłem/am.
7. Wykonałem/am drabinkę do kwiatków.
8. Ułożyłem/am bukiet z kwiatów.
9. Wraz z koleżankami i kolegami zaopiekowałem/am się klombem lub trawnikiem.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając tę sprawność, zuch wyrabia w sobie systematyczność i odpowiedzialność. Praktycznym sprawdzianem, czy zuch jest hodowcą kwiatów, może być np. przyniesienie samodzielnie wyhodowanej rośliny, zaprezentowanie dziennika hodowli roślin, wyhodowanie kwiatka oraz przeprowadzenie dla innych zuchów konkursu na temat kwiatów.
2. Drużynowy nie powinien mieć problemów z włączeniem samodzielnych działań zucha do zabaw gromady,
3. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności przyrodnicze, np. „Zielarza/Zielarki” lub „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Mam swoją ulubioną roślinę doniczkową. Narysowałem/am ją.
2. Razem z rodzicami wybrałem/am się do ogrodu botanicznego lub kwiaciarni, gdzie dowiedziałem/am się, jaka jest różnica między kwiatami żyjącymi w mieszkaniu i na zewnątrz, zapisałem/am zdobyte informacje.
3. Na tydzień przejąłem/przejęłam obowiązki dyżurnego w swojej klasie i opiekowałem/am się kwiatami.
4. Stworzyłem/am bukiet z minimum 4 rodzajów kwiatów polnych, który sam/a skomponowałem/am

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam swoją ulubioną roślinę doniczkową. Narysowałem/am ją.
2. Razem z rodzicami wybrałem/am się do ogrodu botanicznego lub kwaciarni, gdzie dowiedziałem/am się, jakich warunków do życia potrzebują rośliny doniczkowe zimą, a jakich latem, jak często należy je podlewać, jakie są sposoby nawożenia roślin, które kwiaty należy zraszać. Zapisałem/am zdobyte informacje.
3. Zrobiłem/am plakat promujący zakaz deptania kwiatów. Opowiedziałem/am w klasie, jak ważne jest dbanie o rośliny i drzewa.
4. Ozdobiłem/am doniczkę do kwiatów według własnego pomysłu.
5. Stworzyłem/am bukiet z minimum 4 rodzajów kwiatów, umiem je nazwać i wiem, gdzie można takie znaleźć.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Mam swoją ulubioną roślinę doniczkową. Narysowałem/am ją i opisałem, w jaki sposób ją pielęgnować.
2. Razem z rodzicami wybrałem/am się do ogrodu botanicznego lub kwaciarni, gdzie dowiedziałem/am się, jaka jest różnica między kwiatami żyjącymi w mieszkaniu i na zewnątrz, spisałem/am zdobyte informacje.
3. Zorganizowałem/am w gromadzie „Dzień Kwiatów”, podczas którego opowiedziałem/am, na czym polega pielęgnacja roślin, jak i kiedy należy je podlewać. Wspólnie z drużynowym poprowadziłem/am warsztaty z poprawnego przesadzania kwiatów.
4. Zasadziłem/am wybraną roślinę, obserwowałem/am, jak kiełkuje i rośnie. Wszystkie moje obserwacje zapisywałem/am w dzienniku, który zaprezentowałem/am drużynowemu.
5. Wspólnie z rodzicami zaopiekowałem/am się wszystkimi roślinami domowymi, sprawdziłem/am, czy nie potrzebują dodatkowej pielęgnacji albo przesadzenia. Zrobiłem/am im zdjęcie pierwszego dnia próby i ostatniego. Widzę efekty dobrego dbania o rośliny.

HODOWCA/ HODOWCZYNI WARZYW I OWOCÓW

Wymagania:

1. Prowadzę swój mały ogródek.
2. Potrafię pielęgnować warzywa i owoce, wiem, kiedy się je sadzi, zbiera, podlewa.
3. Wyhodowałem/am owoc/warzywo z nasion.
4. Prowadziłem/am dzienniczek hodowli warzyw i/lub owoców i zapisywałem/am w nim ciekawe spostrzeżenia.
5. Sadziłem/am warzywa i/lub owoce.
6. Potrafię zbierać nasiona warzyw i owoców.
7. Wiem, jakie są podobieństwa oraz różnice warzyw i owoców.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając tę sprawność, zuch wyrabia w sobie systematyczność i odpowiedzialność. Praktycznym sprawdzianem, czy zuch jest hodowcą warzyw i owoców, może być np. przyniesienie samodzielnie wyhodowanej rośliny, zaprezentowanie dziennika hodowli roślin, wyhodowanie warzywa oraz przeprowadzenie dla innych zuchów konkursu na temat warzyw i owoców.
2. Jeżeli zuch nie posiada własnego ogrodu sprawność można realizować także w warunkach "domowych", sadząc warzywa i owoce typu: szczypiorek, fasola, truskawki itp.
3. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności przyrodnicze, np. „Hodowcy/Hodowczynie kwiatów” lub „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”.
4. Prawa zucha, które podkreśliśmy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach,
 - b. Wszystkim z zuchem jest dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zebrałem/am i wysuszyłem nasiona warzywa i owocu.
2. Zasadziłem/am owoc lub warzywo, które regularnie pielęgnuję.
3. Założyłem/am i prowadzę dziennik hodowli, gdzie rysuję, jak rośnie posadzone przeze mnie warzywo lub owoc.
4. Odwiedziłem/am ogrodnika, który opowiedział mi o pielęgnacji warzyw i owoców. Swoją wizytę udokumentowałem/am zdjęciami.
5. Dowiedziałem/am się, jakie są podobieństwa oraz różnice między warzywami i owocami. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zebrałem/am i wysuszyłam nasiona dwóch warzyw i owoców.
2. Zasadziłem/am owoc i warzywo, które regularnie pielęgnuję. Efekty swojej pracy przedstawiłem/am podczas zbiórki gromady.
3. Założyłem/am i prowadzę dziennik hodowli, gdzie zapisuję swoje spostrzeżenia dotyczące posadzonego warzywa i owocu.
4. Odwiedziłem/am ogrodnika, który opowiedział mi o pielęgnacji warzyw i owoców. Wykonałem/am zdjęcia różnych warzyw i owoców i przedstawiłem je swojej szóstce.
5. Dowiedziałem/am się, jakie są podobieństwa oraz różnice między warzywami i owocami. Opowiedziałem/am o tym innym zuchom w kręgu rady.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zebrałem/am i wysuszyłam nasiona trzech warzyw i owoców. Nasiona pokazałem/am innym zuchom w kręgu rady.
2. Zasadziłem/am owoc i warzywo, które regularnie pielęgnuję. Efekty swojej pracy przedstawiłem/am podczas zbiórki gromady.
3. Założyłem/am i prowadzę dziennik hodowli, gdzie zapisuję i dokumentuję zdjęciami etapy wzrostu oraz swoje spostrzeżenia dotyczące posadzonego warzywa i owocu.
4. Odwiedziłem/am ogrodnika, który opowiedział mi o pielęgnacji warzyw i owoców. Podczas wizyty pomogłem/am mu w czynnościach pielęgnacyjnych.
5. Dowiedziałem/am się, jakie są podobieństwa oraz różnice między warzywami i owocami. Zorganizowałem/am miniturniej wiedzy na ten temat podczas zbiórki mojej gromady.

HODOWCA/ HODOWCZYNI ZWIERZĄT

Wymagania:

1. Wiem, jakie zwierzęta można hodować w domu i w gospodarstwie.
2. Mam w domu zwierzę, którym opiekuję się wspólnie z rodzicami.
3. Potrafię opiekować się zwierzęciem: wiem, czym i kiedy można je karmić, jak je pielęgnować, dbać o jego zdrowie. Poświęcam mu czas.
4. Wykonałem/am zabawkę lub inną przydatną zwierzęciu rzecz (np. dla kota – drapak).
5. Prowadziłem/am dzienniczek hodowli zwierzęcia i zapisywałem/am w nim ciekawe spostrzeżenia. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am swoje zwierzę.
6. Wiem, co zrobić, gdy znajdę ranne zwierzę.
7. Opowiedziałem/am innym zuchom o swoim zwierzęciu.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija swoje zainteresowania przyrodnicze, wyrabia w sobie systematyczność i odpowiedzialność. Praktycznym sprawdzianem, czy zuch opiekuje się zwierzątkiem, może być np. przyniesienie zdjęć (filmiku) pokazującego hodowane zwierzątko, opowiedzenie o jego zwyczajach albo przeprowadzenie dla innych zuchów konkursu na temat zwyczajów zwierząt.
2. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności przyrodnicze, np. „Zielarza/Zielarki”, „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”, „Hodowcy kwiatów/Hodowczyni kwiatów”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Mam w domu zwierzę, którym opiekuję się wspólnie z rodzicami, np. daję mu jeść, wyprowadzam na dwór, często się z nim bawię.
2. Z pomocą rodziców znalazłem/am w książce lub Internecie informacje przydatne w hodowli mojego zwierzęcia.
3. Wspólnie z rodzicami przygotowałem/am miejsce dla mojego zwierzęcia. Pomagam w jego sprzątanii.
4. Wykonałem/am prostą zabawkę dla swojego zwierzęcia.
5. Narysowałem/am swoje zwierzę i opowiedziałem/am innym zuchom o jego zwyczajach (np. ile śpi, co lubi jeść, jak można się z nim bawić) oraz jakiejś śmiesznej historii z nim związanej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam w domu zwierzę, którym opiekuję się wspólnie z rodzicami. Mam stały obowiązek, np. daję mu jeść, wyprowadzam na dwór, sprzątam terrarium.
2. Zebrałem/am informacje przydatne w hodowli mojego zwierzęcia.
3. Wspólnie z rodzicami przygotowałem/am miejsce dla mojego zwierzęcia. Pomagam w jego sprzątanii.
4. Wykonałem/am zabawkę lub inną przydatną rzecz dla swojego zwierzęcia.
5. Byłem/am z moim zwierzęciem u weterynarza.
6. Zrobiłem/am zdjęcia swojemu zwierzęciu, pokazałem/am je i opowiedziałem/am innym zuchom o jego zwyczajach, np. ile śpi, co lubi jeść, jak można się z nim bawić oraz o tym, jak pomagam w jego hodowli.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Mam w domu zwierzę, którym opiekuję się wspólnie z rodzicami. Mam stały obowiązek, np. daję mu jeść, wyprowadzam na dwór, sprzątam terrarium.
2. Zebrałem/am informacje przydatne w hodowli mojego zwierzęcia.
3. Wspólnie z rodzicami przygotowałem/am miejsce dla mojego zwierzęcia. Pomagam w jego sprzątanii.
4. Wykonałem/am zabawkę lub inną przydatną rzecz dla swojego zwierzęcia.
5. Byłem/am z moim zwierzęciem u weterynarza. Dowiedziałem/am się, co zrobić, gdy znajdę ranne zwierzę.
6. Prowadziłem/am dzienniczek hodowli swojego zwierzęcia, w którym zapisywałem/am ciekawe spostrzeżenia, narysowałem/am lub sfotografowałem/am je. Przedstawiłem/am go na zbiórce.

EKOLOG/ EKOŁOŻKA

Wymagania:

1. Wiem, że ekologia zajmuje się przyrodą i naszym wpływem na środowisko. Wiem też, na czym polega ekologiczny styl życia.
2. Poznaję i badam różne elementy środowiska.
3. Dowiedziałem/am się, jakie są przyczyny zanieczyszczenia środowiska i co można zrobić, żeby zmniejszyć zmiany klimatyczne.
4. Spędzam czas wolny na łonie przyrody. Brałem/am udział w wycieczkach np. do lasu, nad wodę, w góry. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am to, co zaobserwowałem/am.
5. Podjąłem/podjęłam ekowyzwanie.
6. Wziąłem/wzięłam udział w akcji ekologicznej.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając sprawność „Ekologa/Ekołożki”, zuch rozwija swoje zainteresowania przyrodnicze i wyrabia w sobie ekologiczne nawyki. Praktycznym sprawdzianem realizacji sprawności będą rysunki, zdjęcia, a przede wszystkim notatki z realizacji ekowyzwania.
2. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności przyrodnicze, np. „Zielarza/Zielarki”, „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki”, „Hodowcy kwiatów/Hodowczyni kwiatów”, „Hodowcy zwierząt/Hodowczyni zwierząt”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Z pomocą rodziców dowiedziałem/am się, jakie są przyczyny zanieczyszczenia środowiska. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.
2. Narysowałem/am, co można zrobić, żeby zmniejszyć zanieczyszczenie środowiska. Przedstawiłem/am prace w kręgu rady.
3. Spędzam czas wolny na łonie przyrody. Brałem/am udział w wycieczce np. do lasu, nad wodę, w góry. Poszukałem/am śladów zwierząt, przyjrzałem/am się, jakie rośliny mijam po drodze. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am to, co zaobserwowałem/am.
4. Podjąłem/podjęłam ekowyzwanie. Przez 7 dni realizowałem/am po dwa postanowienia z listy (codziennie mogą być inne):
 - Zakręcałem/am wodę w czasie mycia zębów.

- Segregowałem/am śmieci.
 - Nie wyrzuciłem/am żadnego jedzenia (np. drugiego śniadania w szkole).
 - Nie wziąłem/wzięłam torebki foliowej lub nie kupiłem/am niczego w plastikowym opakowaniu, np. w szkolnym sklepiku.
 - Wyłączyłem/am niepotrzebne światło.
 - Podczas spaceru podniosłem/am śmieć z ziemi i wrzuciłem/am do kosza.
 - Wziąłem/wzięłam krótki prysznic zamiast kąpieli.
5. Razem z rodzicami, kolegami, z klasą lub gromadą wziąłem/wzięłam udział w akcji ekologicznej np. sprzątanii świata, sadzeniu drzew, zbiórce elektrośmieci.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Z pomocą rodziców dowiedziałem/am się, jakie są przyczyny zanieczyszczenia środowiska i które są najbardziej niszczące. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.
2. Zrobiłem/am plakat zachęcający do działań na rzecz ratowania środowiska naturalnego. Przedstawiłem/am pracę w kręgu rady.
3. Spędzam czas wolny na łonie przyrody. Brałem/am udział w dwóch wycieczkach np. do lasu, nad wodę, w góry. Poszukałem/am śladów zwierząt, przyjrzałem/am się, jakie rośliny mijam po drodze. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am to, co zaobserwowałem/am.
4. Podjąłem/podjęłam ekowyzwanie. Przez 7 dni realizowałam przynajmniej dwa postanowienia z listy (codziennie mogą być inne):
 - Zakręcałem/am wodę w czasie mycia zębów.
 - Wyjmowałem/am ładowarkę od telefonu z kontaktu.
 - Segregowałem/am śmieci.
 - Pojechałem/am gdzieś na rowerze, autobusem albo poszedłem/poszłam pieszo – bez samochodu.
 - Nie wyrzuciłem/am żadnego jedzenia (np. drugiego śniadania w szkole).
 - Nie wziąłem/wzięłam torebki foliowej lub nie kupiłem/am niczego w plastikowym opakowaniu, np. w szkolnym sklepiku.
 - Wyłączyłem/am niepotrzebne światło.
 - Podczas spaceru podniosłem/am śmieć z ziemi i wrzuciłem/am do kosza.
 - Wziąłem/wzięłam krótki prysznic zamiast kąpieli.
5. Razem z rodzicami, kolegami, z klasą lub gromadą wziąłem/wzięłam udział w akcji ekologicznej np. sprzątanii świata, sadzeniu drzew, zbiórce elektrośmieci. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
6. Opowiedziałem/am lub pokazałem/am innym zuchom zdobyte przeze mnie ciekawe informacje na temat tego, czym jest ślad węglowy i jak można go zlikwidować.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Dowiedziałem/am się, jakie są przyczyny zanieczyszczenia środowiska i które są najbardziej niszczące. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.
2. Zrobiłem/am plakat zachęcający do działań na rzecz ratowania środowiska naturalnego. Przedstawiłem/am pracę w kręgu rady.

3. Spędzam czas wolny na łonie przyrody. Brałem/am udział w trzech wycieczkach np. do lasu, nad wodę, w góry. Poszukałem/am śladów zwierząt, przyjrzałem/am się, jakie rośliny mijam po drodze. Narysowałem/am lub sfotografowałem/am to, co zaobserwowałem/am.

4. Podjąłem/podjęłam ekowyzwanie. Przez 7 dni realizowałam więcej niż dwa postanowienia z listy (codziennie mogą być inne):

- Zakręcałem/am wodę w czasie mycia zębów.
- Wyjmowałem/am ładowarkę od telefonu z kontaktu.
- Segregowałem/am śmieci.
- Pojechałem/am gdzieś na rowerze, autobusem albo poszedłem/poszłam pieszo – bez samochodu.
- Nie wyrzuciłem/am żadnego jedzenia (np. drugiego śniadania w szkole).
- Nie wziąłem/wzięłam torebki foliowej lub nie kupiłem/am niczego w plastikowym opakowaniu, np. w szkolnym sklepiku.
- Wyłączyłem/am niepotrzebne światło.
- Podczas spaceru podniosłem/am śmieć z ziemi i wrzuciłem/am do kosza.
- Wziąłem/wzięłam krótki prysznic zamiast kąpeli.

5. Razem z rodzicami, kolegami, z klasą lub gromadą wziąłem/wzięłam udział w akcji ekologicznej np. sprzątanii świata, sadzeniu drzew, zbiórce elektrośmieci i wytłumaczyłem/am w kręgu rady, co ważnego zrobiłem/am.

6. Opowiedziałem/am lub pokazałem/am innym zuchom zdobyte przeze mnie ciekawe informacje na temat tego, czym jest ślad węglowy i jak można go zlikwidować.

METEOROLOG/ METEOROLOŻKA

Wymagania:

1. Potrafię wytłumaczyć powstawanie niektórych opadów i zjawisk atmosferycznych: deszczu, burzy, gradu, śniegu, mgły, tęczy.
2. Potrafię określić kierunek wiatru. Umiem odczytać wskazania termometru.
3. Oglądam prognozę pogody w telewizji lub zapoznaję się z nią w Internecie. Rozumiem słowa używane przez prezenterów: niż, wyż, front.
4. Zrobiłem/am wiatromierz lub wodomierz.
5. Przeprowadziłem/am obserwacje meteorologiczne i zapisywałem/am wyniki w kalendarzu pogody.
6. Znam przysłowia o pogodzie.
7. Umiem przewidzieć pogodę na podstawie obserwacji zjawisk przyrody.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów zainteresowanych meteorologią i zjawiskami przyrodniczymi.
2. Sprawność rozwija nie tylko zainteresowania, ale także rozbudza ciekawość. Uwrażliwia również zwrócenie uwagi na przyrodę i to, co w niej zachodzi.
2. Zuch może wtedy opowiedzieć o pogodzie, wyjaśnić powstawanie niektórych zjawisk meteorologicznych, np. mgły, rosy, deszczu, śniegu.
3. Sprawność jest szczególnie atrakcyjna podczas kolonii zuchowej, kiedy zuchy są zainteresowane stanem pogody na następny dzień.
4. Aby dalej rozwijać zainteresowania przyrodnicze zucha, można zaproponować mu zdobywanie sprawności „Astronoma” (wpływ kosmosu na klimat Ziemi, zmiany pór roku itp.) „Ptasiego opiekuna/Ptasiej opiekunki” lub „Zielarza/Zielarki”.
5. Punkty Prawa Zucha, jakie kształtujemy zdobywając sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wytłumaczyłem/am, jak powstaje deszcz, śnieg i tęcza.
2. Odczytałem/am wskazanie termometru.
3. Zapisalem/am 2 przysłowia o pogodzie.
4. Przez 3 dni prowadziłem/am obserwacje meteorologiczne i zapisywałem/am je w kalendarzu pogody.
5. Obejrzałem/am prognozę pogody i zaplanowałem/am odpowiedni ubiór.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wytłumaczyłem/am, jak powstaje deszcz, burza, mgła, śnieg i tęcza.
2. Odczytałem/am wskazanie termometru.
3. Zapisałem/am 4 przysłowia o pogodzie.
4. Zrobiłem/am wiatromierz lub wodomierz.
5. Przez 3 dni prowadziłem/am obserwacje meteorologiczne i zapisywałem/am je w kalendarzu pogody. Uwzględniłem/am w nich wyniki odczytane z wykonanego przeze mnie wodomierza lub wiatromierza.
6. Obejrzałem/am prognozę pogody i zaplanowałem/am odpowiedni ubiór.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wytłumaczyłem/am, jak powstaje deszcz, burza, grad, mgła, śnieg i tęcza. Opowiedziałem/am na zbiórce, jak należy zachować się podczas burzy.
2. Odczytałem/am wskazanie termometru.
3. Zapisałem/am 4 przysłowia o pogodzie.
4. Zrobiłem/am wiatromierz lub wodomierz.
5. Przez 5 dni prowadziłem/am obserwacje meteorologiczne i zapisywałem/am je w kalendarzu pogody. Uwzględniłem/am w nich wyniki odczytane z wykonanego przeze mnie wodomierza lub wiatromierza.
6. Obejrzałem/am prognozę pogody i zaplanowałem/am odpowiedni ubiór.
7. Na podstawie obserwacji przyrody przewidziałem/am pogodę na najbliższe godziny.

PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA LASU

Wymagania:

1. Interesuję się lasem, znam rodzaje lasów występujących w Polsce.
2. Znam popularne rośliny występujące w lesie, potrafię je rozpoznać.
3. Znam owoce lasu, występujące w pobliskich lasach. Wiem, które z nich nadają się do spożycia.
4. Znam zwierzęta zamieszkujące polskie lasy, potrafię rozpoznać ich ślady.
5. Wiem, jakie są zasady przebywania w lesie, opowiedziałem o nich moim kolegom i koleżankom.
6. Wybrałem/am się na wycieczkę do lasu, podczas której zebrałem/am znalezione śmieci.
7. Wykonałem/am makietę plakatu lasu, opisując poszczególne warstwy lasu.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając tą sprawność, zuch rozwija zainteresowanie przyrodnicze oraz wiedzę z zakresu lasów polskich.
2. Zuch może przedstawić swoją makietę lasu podczas zdobywania z gromadą tropu, związanego z przyrodą, ekologią i/lub poznawaniem terenów leśnych w okolicy.
3. Konieczny jest nadzór nad zuchem zdobywającym sprawność, gdyż dotyczy ona także owoców lasu, które są jadalne. Jeśli drużynowi nie ma wiedzy koniecznej do określenia możliwych do spożycia owoców lasu, należy skonsultować się ze specjalistą i jemu powierzyć kontrolę nad realizacją tego punktu.
4. Ze względu na specyfikę zadań o fakcie zdobywania sprawności należy poinformować rodziców zucha.
5. Inne sprawności, z którymi można połączyć sprawność Przyjaciel/Przyjaciółki Lasu: Ptasi Opiekun/Ptasia Opiekunka, Zbieracz/Zbieraczka Grzybów, Zielarz/Zielarka.
6. Prawa zucha, które podkreślimy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim z zuchem jest dobrze,
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Rozpoznaję rodzaje polskich lasów. Znam liście i owoce najpopularniejszych drzew występujących w lasach.
2. Zebrałem/am ilustracje, widokówki mieszkańców lasu. Pokazałem/am je mojej szóstce.
3. Byłem/am na wycieczce w lesie w poszukiwaniu śladów mieszkających tam zwierząt. Wykonałem/am rysunek wybranego śladu.

4. Podczas wycieczki do lasu słuchałem/am odgłosów przyrody (ptaki, zwierzęta, szum drzew). Prowadziłem/am notatki z obserwacji. Nagrałem kilka odgłosów i zaprezentowałem je w kręgu rady.
5. Wykonałem/am plakat ukazujący warstwy lasu. Przedstawiłem/am go w kręgu rady.
6. Znam owoce lasu. Wiem, które z nich nadają się do spożycia. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Rozpoznaję rodzaje polskich lasów. Zebrałem/am i opisałem/am ich liście.
2. Zebrałem/am ilustracje, widokówki mieszkańców lasu. Sfotografowałem/am przynajmniej jedno leśne zwierzę. Pokazałem/am je mojej szóstce.
3. Byłem/am na wycieczce w lesie w poszukiwaniu śladów mieszkających tam zwierząt. Podczas pobytu posprzątałem/am las ze znalezionych śmieci.
4. Podczas wycieczki do lasu słuchałem/am odgłosów przyrody (ptaki, zwierzęta, szum drzew). Prowadziłem/am notatki z obserwacji. Nagrałem kilka odgłosów i zaprezentowałem je w kręgu rady.
5. Wykonałem/am plakat lub makietę, opisując warstwy lasu oraz ich mieszkańców. Przedstawiłem/am go w kręgu rady.
6. Znam owoce lasu. Wiem, gdzie można je wykorzystać i jakie potrawy można z nich przyrządzić. Opowiedziałem/am o tym mojemu drużynowemu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Rozpoznaję rodzaje polskich lasów. Zebrałem/am i opisałem/am ich liście i narysowałem/am lub sfotografowałem/am ich owoce. Pracę przedstawiłem/am na zbiórce gromady.
2. Zebrałem/am ilustracje, widokówki mieszkańców lasu. Pokazałem/am je mojej szóstce.
3. Byłem/am na wycieczce w lesie w poszukiwaniu śladów zwierząt tam mieszkających. Podczas pobytu posprzątałem/am las ze znalezionych śmieci.
4. Podczas wycieczki do lasu słuchałem/am odgłosów przyrody (ptaki, zwierzęta, szum drzew). Prowadziłem/am notatki z obserwacji. Potrafię określić, jakie zwierzęta wydają dane dźwięki. Nagrałem kilka odgłosów i zaprezentowałem je w kręgu rady.
5. Wykonałem/am makietę ukazującą warstwy lasu. Zamieściłem/am na niej także mieszkańców lasu i najpopularniejszą roślinność. Przedstawiłem/am ją w kręgu rady.
6. Przygotowałem/am dla rodziny danie z owoców lasu. Wykonałem/am zdjęcie, które pokazałem/am mojemu drużynowemu.

PTASI OPIEKUN/ PTASIA OPIEKUNKA

Wymagania:

1. Interesuję się ptakami. Zbieram ilustracje lub widokówki z ptakami.
2. Potrafię rozpoznać i nazwać niektóre ptaki.
3. Wykonałem/am karmnik, systematycznie dokarmiłem/am ptaki. Wiem, które gatunki ptaków jak dokarmiać.
4. Zbudowałem/am domek dla ptaków.
5. Rozpoznaję ptaki, które przylatują do mojego karmnika.
6. Byłem/am na wycieczce w parku lub w lesie i uważnie obserwowałem/am ptaki. Prowadziłem/am notatki z obserwacji.
7. Narysowałem/am ptaka lub sfotografowałem/am go.
8. Wiem, co zrobić, gdy znajdę rannego ptaka.
9. Zebrałem/am pióra ptaków, potrafię rozpoznać, do jakich gatunków należały.
10. Opowiedziałem/am kolegom lub koleżankom o życiu ptaków.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając tę sprawność, zuch rozwija zainteresowania przyrodnicze i uczy się systematyczności (należy uświadomić mu, że dokarmianie ptaków nie może się skończyć wraz ze zdobyciem sprawności, lecz trzeba je prowadzić do wiosny).
2. Zuch rozwija przy tej sprawności następujące prawa zucha:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zebrałem/am ilustracje, widokówki z ptakami lub ptasie pióra. Pokazałem/am je na zbiórce gromady.
2. Rozpoznałem/am 3 gatunki ptaków.
3. Wykonałem/am zawieszkę z karmą dla ptaków i powiesiłem/am ją na drzewie.
4. Byłem/am na wycieczce w parku lub w lesie i uważnie obserwowałem/am ptaki. Prowadziłem/am notatki z obserwacji.
5. Narysowałem/am ptaka lub sfotografowałem/am go.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zebrałem/am ilustracje, widokówki z ptakami lub ptasie pióra. Pokazałem/am je na zbiórce gromady.
2. Rozpoznałem/am 5 gatunków ptaków.

3. Wykonałem/am karmnik dla ptaków i regularnie je dokarmiłem/am odpowiednim pożywieniem.
4. Byłem/am na wycieczce w parku lub w lesie i uważnie obserwowałem/am ptaki. Prowadziłem/am notatki z obserwacji.
5. Narysowałem/am ptaka lub sfotografowałem/am go.
6. Zebrałem/am pióra ptaków, dowiedziałem/am się, do jakich gatunków należały.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zebrałem/am ilustracje, widokówki z ptakami lub ptasie pióra. Pokazałem/am je na zbiórce gromady.
2. Rozpoznałem/am 5 gatunków ptaków.
3. Wykonałem/am karmnik dla ptaków i regularnie je dokarmiłem/am odpowiednim pożywieniem.
4. Byłem/am na wycieczce w parku lub w lesie i uważnie obserwowałem/am ptaki. Prowadziłem/am notatki z obserwacji.
5. Narysowałem/am ptaka lub sfotografowałem/am go.
6. Dowiedziałem/am się, co zrobić, gdy znajdę rannego ptaka (i dlaczego nie wolno zabierać go do domu). Wiem, jaka instytucja w mojej miejscowości zajmuje się pomocą ptakom.

ZBIERACZ/ ZBIERACZKA GRZYBÓW

Wymagania:

1. Potrafię rozpoznać na zdjęciach i w naturze oraz nazwać pospolite grzyby jadalne i trujące.
2. Byłem/am na kilku grzybobraniach, zorganizowałem/am konkurs na króla grzybobrania.
3. Sfotografowałem/am lub narysowałem/am moją najwspanialszą zdobycz.
4. Wiem, do czego można wykorzystać grzyby, znam warunki ich przechowywania i suszenia.
5. Pomogłem/am przyrządzić potrawę z grzybów.
6. Wiem, jakie jest znaczenie grzybów trujących w przyrodzie i dlaczego nie wolno ich niszczyć.
7. Wykonałem/am własny atlas grzybów lub plakat dotyczący bezpiecznego zbierania grzybów.
8. Umieję szukać grzybów w charakterystycznych dla nich miejscach, potrafię zbierać je, nie niszcząc grzybni i ściółki.
9. Odpowiednio ubieram się na grzybobranie.

Wskazówki dla kadry ruchowej:

1. „Zbieracz grzybów” jest sprawnością indywidualną i nie powinno się jej zdobywać zespołowo.
2. Drużynowy musi być bardzo ostrożny i jeśli nie jest znawcą grzybów, lepiej niech w całości przekaze rodzicom kontrolę nad jej zdobywaniem.
3. Zuchom, które zdobywają tę sprawność, należy zwrócić uwagę nie tylko na spożywcze znaczenie grzybów, ale przede wszystkim na ich rolę w przyrodzie. Wiąże się to z poznaniem chronionych i rzadkich gatunków grzybów, które należy otoczyć opieką.
4. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wziąłem/wzięłam udział w grzybobranii i zorganizowałem/am konkurs na króla grzybobrania.
2. Rozpoznałem/am 3 gatunki grzybów.
3. Sfotografowałem/am lub narysowałem/am moją najwspanialszą zdobycz.
4. Wymieniłem/am 3 potrawy, które można przyrządzić z grzybów. Pomogłem/am przyrządzić jedną z nich.

5. Przygotowałem/am plakat dotyczący bezpiecznego zbierania grzybów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wzięłem/wzięłam udział w grzybobraniu i zorganizowałem/am konkurs na króla grzybobrania.
2. Rozpoznałem/am 5 gatunki grzybów.
3. Sfotografowałem/am lub narysowałem/am moją najwspanialszą zdobycz.
4. Wymieniłem/am 5 potraw, które można przyrządzić z grzybów. Pomogłem/am przyrządzić jedną z nich.
5. Pomogłem/am w suszeniu grzybów.
6. Wykonałem/am własny atlas grzybów lub plakat dotyczący bezpiecznego zbierania grzybów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wzięłem/wzięłam udział w grzybobraniu i zorganizowałem/am konkurs na króla grzybobrania
2. Rozpoznałem/am 3 gatunki grzybów jadalnych i 3 gatunki grzybów trujących.
3. Wytłumaczyłem/am, dlaczego nie wolno niszczyć trujących gatunków grzybów.
4. Sfotografowałem/am lub narysowałem/am moją najwspanialszą zdobycz.
5. Wymieniłem/am 7 potraw, które można przyrządzić z grzybów. Pomogłem/am przyrządzić jedną z nich.
6. Pomogłem/am w suszeniu grzybów.
7. Wykonałem/am własny atlas grzybów. Opisałem/am, w jakich charakterystycznych miejscach należy szukać grzybów

ZIELARZ/ ZIELARKA

Wymagania:

1. Interesuję się zielarstwem. Wiem, kiedy i gdzie zbierać poszczególne zioła.
2. Często korzystam z atlasu roślin leczniczych i sprawnie się nim posługuję.
3. Prowadzę i wciąż wzbogacam własny zielnik. Każde nowe zioło starannie oprawiam, opisuję jego cechy i walory lecznicze.
4. Zaparzyłem/am herbatkę z własnoręcznie zebranych i przygotowanych ziół: lipy, mięty, rumianku.
5. Pokazałem/am wszystkim zuchom rośliny jadalne lub lecznicze, które łatwo pomylić z roślinami trującymi.
6. Wykonałem/am plakaty ostrzegające przed trującymi roślinami. Pokazałem/am je innym zuchom.
7. Wiem, z których ziół można zrobić napar, syrop, sok, miazgę, itp.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Zielarz/Zielarka” potrafi rozpoznać wiele roślin. Wie, kiedy zbiera się poszczególne zioła, jak się je suszy i przechowuje, potrafi wskazać ich właściwości.
2. Sprawność uczy dokładności, staranności i odpowiedzialności. Polecana jest nie tylko dla zuchów interesujących się przyrodą, ale także dla dzieci lubiących działania plastyczne lub interesujących się kucharzeniem.
3. Istotny jest nadzór nad zuchem zdobywającym sprawność, ponieważ dotyczy ona roślin leczniczych/trujących. Jeśli drużynowy nie zna się na ziołach, kontrolę nad zdobywaniem sprawności musi powierzyć specjalście oraz o fakcie zdobywania sprawności poinformować rodziców zucha.
4. Zuchowi, który interesuje się zielarstwem, warto zaproponować także zdobywanie sprawności „Hodowca/Hodowczyni kwiatów” lub „Meteorolog/Meteorolożka”.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - c. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zaprezentowałem/am szóstce 3 najpopularniejsze zioła, ich sposób wykorzystania oraz właściwości.
2. Umieć wyszukać informacje o interesującej mnie roślinie. Przedstawiłem/am je zuchom.
3. Przygotowałem/am i wciąż wzbogacam mój zielnik.

4. Wykonałem/am napar z własnoręcznie zebranej mięty/rumianku/lipy.
5. Wyszukałem/am i zaprezentowałem/am gromadzie zdjęcia ziół trujących, których należy unikać.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zaprezentowałem/am szóstce 5 najpopularniejszych ziół, ich sposób wykorzystania oraz właściwości.
2. Umieć wyszukiwać informacje o interesującej mnie roślinie. Wykonałem/am plakat obrazujący moje najnowsze odkrycie.
3. Przygotowałem/am i wciąż wzbogacam mój zielnik. Opowiedziałem/am o nim i pokazałem/am go mojej szóstce.
4. Wykonałem/am napar z własnoręcznie zebranej mięty/rumianku/lipy. Samodzielnie przygotowałem/am naturalny sok.
5. Wykonałem/am tablice obrazujące wybrane 3 zioła i rośliny trujące, na które możemy natrafić podczas leśnych wycieczek.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zaprezentowałem/am gromadzie 7 najpopularniejszych ziół, ich sposób wykorzystania oraz właściwości.
2. Sprawnie wyszukiuję informacje o interesującej mnie roślinie. Podzieliłem/am się z gromadą tytułami książek oraz adresami stron internetowych, z których czerpię najwięcej informacji.
3. Przygotowałem/am i wciąż wzbogacam mój zielnik. Opowiedziałem/am o nim i pokażę go mojej gromadzie.
4. Wykonałem/am napar z własnoręcznie zebranej mięty/rumianku/lipy. Samodzielnie przygotowałem/am syrop na kaszel.
5. Wykonałem/am tablice obrazujące wybranych 5 ziół i roślin trujących, na które możemy natrafić podczas leśnych wycieczek.

NAUKOWO- HOBBYSTYCZNE

#ciekawośćświata #różnorodność #kultura #nauka #pracanadsobą
#zawody #pasje #pomysłowość

ASTRONOM/ ASTRONOMKA

Wymagania:

1. Przeprowadziłem/am regularne obserwacje nieba. Wiem, czym są wschód i zachód słońca oraz fazy księżyca.
2. Wiem, co to jest zaćmienie księżyca. Obserwowałem/am całkowite lub częściowe zaćmienie księżyca albo dowiedziałem/am się, kiedy wystąpi najbliższe takie zjawisko.
3. Znam budowę układu słonecznego.
4. Potrafię wskazać Wielką Niedźwiedzicę i inne wybrane gwiazdozbiory.
5. Wiem, co to jest Gwiazda Polarna oraz potrafię ją wyznaczyć.
6. Znam osiągnięcia Mikołaja Kopernika lub innego sławnego astronoma.
7. Byłem/am w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie, intrenecie mapę nieba.
8. Obejrzałem/am program o wszechświecie lub przeczytałem książkę o tej tematyce.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią obserwować niebo, interesują się wszechświatem.
2. Świetnie nadaje się na kolonię, podczas której można dokonywać wspólnych obserwacji, a także wykorzystać wiedzę zucha do poznawania nieba przez inne dzieci.
3. Aby nadal rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu sprawność „Meteorologa”.
4. Prawa zucha, które podkreślmy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Dowiedziałem/am się, co to są fazy księżyca.
2. Przez tydzień przeprowadziłem/am regularne obserwacje nieba. Rysowałem/am, jak wygląda niebo i księżyc w moim dzienniku obserwacji.
3. Wykonałem/am plakat lub konstrukcję przestrzenną układu słonecznego, którą zaprezentowałem/am w kręgu rady.
4. Poznałem/am wybranego astronoma. Opowiedziałem/am o nim mojemu drużynowemu.
5. Wskazałem/am na niebie wybrany gwiazdozbiór i gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy.
6. Byłem/łam w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie, intrenecie mapę nieba.
7. Wskazałem/am Gwiazdę Polarną.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Przeprowadziłem/am regularne obserwacje nieba przez tydzień. Zapisałem/am każdego dnia, kiedy był wschód i zachód słońca oraz określiłem/am fazy księżyca.
2. Poznałem/am wybranego astronoma. Opowiedziałem/am o nim mojemu drużynowemu.
3. Wskazałem/am na niebie dwa wybrane gwiazdozbiory i gwiazdozbiór Wielkiej Niedźwiedzicy.
4. Byłem/am w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie mapę nieba.
5. Podczas wyjazdu z moją gromadą wyznaczyłem/am północ według Gwiazdy Polarnej.
6. Obejrzałem/am program o wszechświecie lub przeczytałem książkę o tej tematyce. Zapisałem/am najciekawsze informacje.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Przez tydzień przeprowadziłem/am regularne obserwacje nieba. Zapisałem/am każdego dnia, kiedy był wschód i zachód słońca oraz określiłem/am fazy księżyca.
2. Wykonałem/am plakat lub konstrukcję przestrzenną układu słonecznego, którą zaprezentowałem/am w kręgu rady.
3. Poznałem/am wybranego astronoma. Opowiedziałem/am o nim innym zuchom w kręgu rady.
4. Wskazałem na niebie trzy wybrane gwiazdozbiory i gwiazdozbiór Psy Gończy.
5. Byłem/am w planetarium/obserwatorium astronomicznym lub obejrzałem/am w atlasie, internecie mapę nieba.
6. Podczas wyjazdu z moją gromadą wyznaczyłem/am północ według Gwiazdy Polarnej.
7. Obejrzałem/am program o wszechświecie lub przeczytałem książkę o tej tematyce. Zapisałem/am najciekawsze informacje, które przedstawiłem/am innym zuchom w kręgu rady.
8. Dowiedziałem/am się, co to jest zaćmienie księżyca. Obserwowałem/am całkowite lub częściowe zaćmienie księżyca albo dowiedziałem/am się, kiedy wystąpi najbliższe takie zjawisko.

BADACZ/ BADACZKA

Wymagania:

1. Mam swój dziennik, w którym zapisuję przeprowadzane doświadczenia. Opisuję w nim przebieg doświadczenia i wnioski.
2. Pokazałem/am zuchom na zbiórce kilka ciekawych doświadczeń.
3. Umieję dbać o bezpieczeństwo podczas wykonywania doświadczeń. Niebezpieczne doświadczenia przeprowadzam z pomocą osoby dorosłej.
4. Podczas wykonywania doświadczeń zawsze utrzymuję porządek.
5. Potrafię wytłumaczyć, dlaczego roślina wygina się do światła, dlaczego kompas pokazuje północ i jak powstaje wiatr.
6. Potrafię wymienić nazwiska trzech naukowców i powiedzieć, czym się zajmowali.
7. Widziałem/am pokaz doświadczeń naukowych lub byłem w centrum naukowym.
8. Interesuję się nauką i oglądam programy naukowe.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność wprowadza zucha w pasjonujący świat nauki, doświadczeń i eksperymentów.
2. Przeznaczona jest dla starszych dzieci, które interesują się nauką i mechanizmami rządzącymi światem. Pozwala na bogaty zakres działań - przedmiotem doświadczeń może zostać każdy element naszego otoczenia.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Przeprowadziłem/am przynajmniej dwa doświadczenia. Opisałem/am je w swoim dzienniku badań.
2. Zaprezentowałem/am gromadzie wybrane doświadczenie. Opowiedziałam/em, co ukazuje i jakie płyną z niego wnioski.
3. Interesuję się światem i zachodzącymi w nim zjawiskami. Znalazłem/am odpowiedzi na trzy zajmujące mnie pytania. Opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
4. Znam nazwiska co najmniej jednego polskiego i jednego zagranicznego naukowca. Wiem, czym się zajmowali i czego dokonali.
5. Odwiedziłem/am centrum nauki lub uczestniczyłem/am w pokazie doświadczeń.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Przeprowadziłem/am przynajmniej trzy doświadczenia. Opisałem/am je w swoim dzienniku badań, który zaprezentowałem/am w kręgu rady.
2. Wykonałem/am dla zuchów wybrane dwa doświadczenia. Opowiedziałem/am, co ukazują i jakie płyną z nich wnioski.
3. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, jak należy przygotować się do prowadzenia doświadczeń i jakie środki bezpieczeństwa zachować.
4. Interesuję się światem i zachodzącymi w nim zjawiskami. Znalazłem/am odpowiedzi na pięć zajmujących mnie pytań. Wynikiem mojej pracy podzieliłem/am się w kręgu rady, prezentując go w wybranej formie (plakat, opowieść, zdjęcia, prezentacja).
5. Znam nazwiska co najmniej dwóch polskich i dwóch zagranicznych naukowców. Wiem, czym się zajmowali i czego dokonali. Wykonałem/am plakaty z ich sylwetkami lub opisałem/am ich w moim dzienniku badań.
6. Odwiedziłem/am centrum nauki lub uczestniczyłem/am w pokazie doświadczeń.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Przeprowadziłem/am przynajmniej cztery doświadczenia. Opisałem/am je w swoim dzienniku badań, który zaprezentowałem/am zuchom w kręgu rady.
2. Wykonałem/am dla zuchów wybrane trzy doświadczenia. Opowiedziałem/am, co ukazują i jakie płyną z nich wnioski.
3. Opowiedziałem/am zuchom z gromady, jak należy przygotować się do prowadzenia doświadczeń i jakie środki bezpieczeństwa zachować.
4. Wymieniłem/am (lub narysowałem/am) wszystkie niezbędne młodemu badaczowi przedmioty. Wiem, do czego ich używać i jak o nie dbać.
5. Interesuję się światem i zachodzącymi w nim zjawiskami. Znalazłem/am odpowiedzi na siedem zajmujących mnie pytań. Wynikiem mojej pracy podzieliłem/am się w kręgu rady, prezentując go w wybranej formie (plakat, opowieść, zdjęcia, prezentacja).
6. Znam nazwiska co najmniej trzech polskich i trzech zagranicznych naukowców. Wiem, czym się zajmowali i czego dokonali. Wykonałem/am plakaty z ich sylwetkami lub opisałem/am ich w moim dzienniku badań.
7. Odwiedziłem/am centrum nauki lub uczestniczyłem/am w pokazie doświadczeń.
8. Mam swój ulubiony program naukowy. Opowiedziałem/am o nim w kręgu rady, zachęcając inne zuchy do obejrzenia go.

BAJARZ/ BAJARKA

Wymagania:

1. Wiem, jaka jest różnica między bajką a legendą. Opowiedziałem/am kolegom dwie bajki i jedną legendę.
2. Wykonałem/am ilustracje do swojej ulubionej bajki.
3. Przeczytałem/am kilka baśni Andersena i dowolną książkę jednego z polskich autorów: Marii Kownackiej, Marii Konopnickiej, Hanny Januszewskiej, Jana Brzechwy.
4. Wysłuchałem/am nagrania bajki.
5. Zbieram książki i czasopisma z bajkami i legendami.
6. Brałem/am udział w konkursie bazarzy lub gawędziarzy.
7. Wykonałem/am krótką inscenizację bajkową, byłem/am narratorem w teatryku zuchowym.
8. Zrobiłem/am zakładki do książek z motywami ulubionych bajek.
9. Napisałem/am bajkę.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Bazarz/Bajarka” chętnie czyta i opowiada bajki. Zadania „Bazarza/Bajarki” (opowiadanie bajki) najłatwiej wykorzystać przy takich sprawnościach zdobywanych zespołowo jak „Pan Kleks” czy „Fantasta”.
2. Zuchy zdobywające tę sprawność na kolonii mogą opowiadać bajki na dobranoc.
3. Zuch, który lubi czytać, może następnie zdobywać sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki książki”, a zuch, który chętnie rysuje – sprawność „Plastyka/Plastyczki”.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z Zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, co to jest legenda, a co to jest bajka. Napisałem/am, co je charakteryzuje.
2. Opowiedziałem/am lub przeczytałem/am swoją ulubioną bajkę młodszemu rodzeństwu lub kolegom.
3. Wykonałem/am zakładkę do książki.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam swoją ulubioną bajkę, wykonałem/am do niej ilustracje. Znam jej autora.
2. Wiem, co to jest legenda, a co to jest bajka. Napisałem/am, co je charakteryzuje, podałem/am po jednym tytule bajki i legendy.
3. Przeczytałem/am kilka baśni Andersena i jedną dowolną książkę któregoś z polskich autorów: Marii Konopnickiej, Marii Kownackiej, Hanny Januszewskiej, Jana Brzechwy.

4. Wykonałem/am zakładkę do książki, podarowałem/am ją komuś bliskiemu.
5. Wymyśliłem/am krótką inscenizację bajkową, którą zaprezentowałem/am wraz ze swoją szóstką na zbiórce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Mam swoją ulubioną bajkę, wykonałem/am do niej ilustracje. Znam jej autora.
2. Wykonałem/am plakat zachęcający zuchy do czytania bajek, zaprezentowałem/am go zuchom na zbiórce.
3. Przeczytałem/am kilka baśni Andersena i dwie dowolne książki któregoś z polskich autorów: Marii Konopnickiej, Marii Kownackiej, Hanny Januszewskiej, Jana Brzechwy.
4. Zorganizowałem/am w gromadzie konkurs na najładniejszą zakładkę.
5. Wiem, co to jest legenda, a co to jest bajka. Napisałem/am, co je charakteryzuje, podałem/am po jednym tytule bajki i legendy, zaprezentowałem/am jedną z ich zuchom na zbiórce.
6. Napisałem/am swoją bajkę, wykonałem/am do niej ilustracje i przeczytałem/am ją zuchom na zbiórce.

FOTOAMATOR/ FOTOAMATORKA

Wymagania:

1. Wiem, jak zbudowany jest aparat fotograficzny.
2. Byłem/am w studiu fotograficznym.
3. Potrafię prawidłowo robić zdjęcia swoim aparatem/telefonem. Nauczyłem/am się kadrowania zdjęć.
4. Umieję przesałać drogą elektroniczną zdjęcie do innej osoby.
5. Założyłem/am i systematycznie prowadzę album rodzinny.
6. Zorganizowałem/am wystawę prac fotograficznych.
7. Zrobiłem/am zdjęcie do kroniki gromady.
8. Umieję przerabiać zdjęcia za pomocą aplikacji dostępnych w telefonach komórkowych/innych urządzeniach elektronicznych.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Fotoamator/Fotoamatorka” może być fotografem gromady lub opiekować się albumem fotograficznym rodziny lub gromady.
2. Zadania na sprawność zuch może realizować podczas rozmaitych wypraw gromady, dokumentując ciekawe wydarzenia na zbiórkach, pomagając w prowadzeniu kroniki lub strony internetowej.
3. Z powodu szerokiej dostępności aparatów (w wielu urządzeniach elektronicznych) oraz dużej wiedzy z zakresu robienia zdjęć, zuch zdobywający tę sprawność powinien nauczyć się korzystać z różnych rodzajów aparatów, nie tylko tych tradycyjnych.
4. Sprawność ta jest bardzo uniwersalna, może być zdobywana przy dowolnym tropie.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Zucha pamięta o swoich obowiązkach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Znam budowę tradycyjnego aparatu fotograficznego. Przygotowałem/am o tym plakat i przedstawiłem/am na zbiórce.
2. Byłem/am w studiu fotograficznym i poznałem/am pracę fotografa. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
3. Prawidłowo wykonałem/am trzy zdjęcia o różnej tematyce i zaprezentowałem/am w gromadzie.
4. Założyłem/am i systematycznie prowadzę album rodzinny. Zaprezentowałem/am go w kręgu rady.
5. Zrobiłem/am zdjęcie do kroniki gromady/na stronę internetową gromady.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Znam budowę tradycyjnego aparatu fotograficznego. Przygotowałem/am o tym plakat i przedstawiłem/am na zbiórce.
2. Byłem/am w studiu fotograficznym i poznałem/am pracę fotografa. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
3. Prawidłowo wykonałem/am trzy zdjęcia o różnej tematyce. Prawidłowo je wykadrowałem/am.
4. Założyłem/am i systematycznie prowadzę album rodzinny. Zaprezentowałem/am go w kręgu rady.
5. Przerobiłem/am zdjęcie za pomocą aplikacji dostępnej w telefonie komórkowym/innym urządzeniu elektronicznym (kadrowanie, przycinanie, zmiana filtru).

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Znam budowę tradycyjnego aparatu fotograficznego. Stworzyłem/am model aparatu w formacie 3D.
2. Byłem/am w studiu fotograficznym i poznałem/am pracę fotografa. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
3. Założyłem/am i systematycznie prowadzę album rodzinny. Zaprezentowałem/am go w kręgu rady.
4. Wysłałem/am drogą elektroniczną/przez MMS wybrane zdjęcie do innej osoby. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
5. Zorganizowałem/am wystawę prac fotograficznych.
6. Przerobiłem/am zdjęcie za pomocą aplikacji dostępnej w telefonie komórkowym/innym urządzeniu elektronicznym (kadrowanie, przycinanie, zmiana filtru).

FRYZJER/ FRYZJERKA

Wymagania:

1. Byłem/am u fryzjera i obserwowałem/am jego pracę.
2. Ułożyłem/am według własnego pomysłu kilka fryzur z długich, średnich i krótkich włosów.
3. Opowiedziałem/am zuchom, jak właściwie pielęgnować włosy i skórę głowy, jak dobierać szampon.
4. Wykonałem/am ozdobę do włosów.
5. Wykonałem/am fryzurę balową z różnymi dodatkami.
6. Zakręciłem/am włosy na dwa różne sposoby.
7. Opowiedziałem/am zuchom, do czego służą odżywki, żele, pianki i dlaczego trzeba mieć własny grzebień.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest atrakcyjna szczególnie dla dziewczynek, jednak również wśród chłopców mogą znaleźć się mistrzowie grzebienia. Zuchy mogą zdobywać tę sprawność podczas kolonii lub biwaku, kiedy higiena głowy i estetyka uczesania spoczywa w dużej mierze na ich barkach.
2. Zuchom interesującym się sprawami higieny można następnie polecić sprawność „Higienisty/Higienistki”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Byłem/am u fryzjera i obserwowałem/am jego pracę. Wiem, jakich narzędzi używa i do czego. Namalowałem/am je i zaprezentowałem/am zuchom w mojej szóstce.
2. Własnoręcznie wykonałem/am ozdobę do włosów.
3. Ułożyłem/am fryzurę z włosów krótkich, średnich i długich.
4. Wiem, jak dbać o włosy i skórę głowy. Opowiedziałem/am o tym zuchom z mojej gromady.
5. Umiem się uczesać samodzielnie. Uczesałem/am się samodzielnie każdego ranka na biwaku/kolonii zuchowej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Byłem/am u fryzjera i obserwowałem/am jego pracę. Zadałem/am fryzjerowi pytania dotyczące pielęgnacji włosów. Zdobytą wiedzę podzieliłem/am się z zuchami z mojej szóstki.
2. Wiem, jakich narzędzi używa fryzjer i do czego służą. Namalowałem/am je i opowiedziałem/am o nich zuchom w mojej szóstce.
3. Własnoręcznie wykonałem/am ozdobę do włosów.
4. Ułożyłem/am po dwie fryzury z włosów krótkich, średnich i długich.
5. Wiem, jak dbać o włosy i skórę głowy, znam podstawowe kosmetyki do pielęgnacji i higieny. Opowiedziałem/am o tym zuchom z mojej gromady.
6. Umieję się uczesać samodzielnie. Uczesałem/am się samodzielnie każdego ranka na biwaku/kolonii zuchowej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Byłem/am u fryzjera i obserwowałem/am jego pracę. Zadałem/am fryzjerowi pytania dotyczące pielęgnacji włosów. Zdobytą wiedzę podzieliłem/am się z zuchami z gromady.
2. Wiem, jakich narzędzi używa fryzjer i do czego. Namalowałem/am je i opowiedziałem/am o nich zuchom w kręgu rady.
3. Własnoręcznie wykonałem/am ozdobę do włosów.
4. Ułożyłem/am po trzy fryzury z włosów krótkich, średnich i długich.
5. Wiem, jak dbać o włosy i skórę głowy, znam podstawowe kosmetyki do pielęgnacji i higieny. Opowiedziałem/am o tym zuchom z mojej gromady.
6. Zakręciłem/am włosy na dwa wybrane sposoby.
7. Umieję się uczesać samodzielnie. Uczesałem/am się samodzielnie każdego ranka na biwaku/kolonii zuchowej.

GEOPOSZUKIWACZ/ GEOPOSZUKIWACZKA

Wymagania:

1. Wiem, co to jest geocaching, GPS, współrzędne geograficzne.
2. Zapoznałem/am się z kodeksem geocachera.
3. Odnalazłem/am wraz z opiekunem (drużynowym) trzy skrzynki.
4. Znalazłem/am ciekawe miejsce lub budowlę w okolicy mojego miejsca zamieszkania.
5. Zarejestrowałem/am w serwisie internetowym odnalezienie skrzynki.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. To sprawność dla zuchów, które chcą być współczesnymi poszukiwaczami skarbów.
2. Podczas jej zdobywania młody odkrywca uczy się dostrzegać piękno otaczającego świata i zwracać uwagę na zabytki. Korzysta z uroków natury, żyjąc z nią w zgodzie. Perspektywa odnalezienia skarbu jest dla niego dodatkową motywacją do działania.
3. Poszukiwanie skrzynek drużynowy może włączyć w fabułę wielu tropów realizowanych przez gromadę.
4. Zuchy mogą zdobywać sprawność podczas realizacji w gromadzie tropów turystycznych i kulturoznawczych.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch kocha Boga i Polskę.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am zuchom z mojej szóstki, czym jest geocaching.
2. Zaprezentowałem/am graficznie kodeks geocachera.
3. Odnalazłem/am skrzynkę. Opowiedziałem/am w kręgu rady, co się w niej znajdowało.
4. Zaprezentowałem/am gromadzie ciekawe miejsce lub budowlę znajdujące się w okolicy mojego domu, które warto odwiedzić. Uzasadniłem/am swój wybór.
5. Wiem, gdzie należy zgłaszać odnalezienie skrzynek. Samodzielnie lub z pomocą dorosłego zarejestrowałem/am odnalezionego kesza.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am zuchom z mojej gromady, czym jest geocaching oraz GPS.
2. Zaprezentowałem/am graficznie kodeks geocachera.
3. Odnalazłem/am trzy skrzynki. Opowiedziałem/am w kręgu rady, co się w nich znajdowało.

4. Zaprezentowałem/am gromadzie trzy ciekawe miejsca lub budowle znajdujące się w okolicy mojego domu, które warto odwiedzić. Uzasadniłem/am swój wybór.
5. Wiem, gdzie należy zgłaszać odnalezienie skrzynek. Samodzielnie zarejestrowałem/am odnalezionego kesza.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Opowiedziałem/am zuchom z mojej gromady, czym jest geocaching i GPS oraz jak z niego korzystać.
2. Zaprezentowałem/am graficznie kodeks geocachera.
3. Odnalazłem/am trzy skrzynki. Opowiedziałem/am w kręgu rady, co się w nich znajdowało.
4. Zaprezentowałem/am gromadzie trzy ciekawe miejsca lub budowle znajdujące się w okolicy mojego domu, które warto odwiedzić. Uzasadniłem/am swój wybór.
5. Zarejestrowałem/am wszystkie odnalezione przez siebie kesze.
6. Samodzielnie przygotowałem/am skrzynkę. Umieściłem/am ją w wybranym miejscu i zarejestrowałem/am na stronie internetowej.

INTERNAUTA/ INTERNAUTKA

Wymagania:

1. Dowiedziałem/am się, w jaki sposób bezpiecznie korzystać z Internetu.
2. Sprawdziłem/am w Internecie prognozę pogody, rozkład jazdy pociągów lub autobusów.
3. Sprawdziłem/am w Internecie, jak dostać się w wybrane miejsce.
4. Znalazłem/am w Internecie film z kategorii "Zrób to sam" i przygotowałem/am prezent dla bliskiej osoby według instrukcji.
5. Znalazłem/am w Internecie ciekawostki i przedstawiłem/am je na zbiórce.
6. Znalazłem/am w Internecie przepis i przyrządziłem/am posiłek wg instrukcji.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Zuch internauta wie, że Internet to źródło wiedzy, inspiracji i rozrywki. Potrafi znaleźć odpowiedzi na proste pytania. Zna podstawowe zasady netykiety. Wie, jak bezpiecznie korzystać z Internetu.
2. Możemy zaangażować zucha w przygotowanie zbiórki i poprosić go, by wyszukał ciekawostki dotyczące tematów, które będą poruszane na kolejnej zbiórce.
3. Proponując zuchom zadania związane z działalnością w sieci, należy wziąć pod uwagę obowiązujące przepisy i nie należy proponować zadań niezgodnych z prawem (np. w Polsce dzieci w wieku wychowawczym nie mogą posiadać własnego konta e-mail ani konta na portalach społecznościowych).
4. Rekomendujemy, by sprawność była zdobywana przez najstarsze zuchy - trzeciej gwiazdki.
5. Rekomendujemy, by ustalić z rodzicami/opiekunami zucha, czy może zdobywać sprawność internauty.
6. Punkty Prawa Zucha, które rozwijamy, realizując sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Sprawdziłem/am w Internecie długoterminową prognozę pogody dla mojej miejscowości. Dowiedziałem/am się, czy prognozowane są niebezpieczne zjawiska pogodowe.
2. Sprawdziłem/am w Internecie rozkład jazdy pociągów/autobusów do miejsca, w którym chciałbym/chciałabym spędzić wakacje.

3. Korzystając z internetowej mapy, znalazłem/am w mojej okolicy: lodziarnię, pocztę, posterunek policji i park, wyznaczyłem/am do nich trasę.
4. Znalazłem/am w Internecie filmik z instrukcją wykonania ozdoby. Przygotowałem/am ją według wskazówek i podarowałem/am w prezencie bliskiej osobie.
5. Znalazłem/am w Internecie 5 ciekawostek na ustalony z drużynową/drużynowym temat. Przedstawiłem/am je na zbiórce.
6. Znalazłem/am w Internecie przepis na ciasto i upiekłem/am je zgodnie z instrukcją pod opieką osoby dorosłej.
7. Obejrzałem/am w Internecie filmik dotyczący interesującego mnie tematu.

KOLEKCJONER/ KOLEKCJONERKA

Wymagania:

1. Posiadam własną kolekcję.
2. Znam historię przedmiotów, które zbieram.
3. Dbam o swoje zbiory, utrzymuję moją kolekcję w porządku.
4. Systematycznie wzbogacam swoją kolekcję.
5. Zaprezentowałem/am swoją kolekcję i opowiedziałem/am o niej.
6. Wymieniałem/am swoje zbiory z innymi hobbystami.
7. Wykonałem/am opisy do najciekawszych okazów.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Pasją wieku dziecięcego jest zbieractwo. Zuchy mogą zbierać: autografy, etykiety zapalczane, monety, odznaki i znaczki metalowe, magnesy, znaczki, widokówki, żołnierzyki, puszki, kapsle i wiele innych rzeczy.
2. Pasje się zmieniają, zuchy mogą więc kilkakrotnie zdobyć tę sprawność – raz np. zbieracza guzików, innym razem zbieracza pocztówek.
3. Warto zachęcić zucha do poszerzania wiedzy o zbieranych przez niego przedmiotach.
4. Należy zwrócić uwagę, aby zuchy nie kończyły zbierania po zdobyciu sprawności.
5. Można zorganizować na zbiórce giełdę kolekcjonerską. To doskonała okazja, żeby zuchy zaprezentowały swoje zbiory, opowiedziały o nich innym i wymieniły się swoimi okazami.
6. Sprawność ma duże znaczenie wychowawcze: rozbudza, poszerza i pogłębia zainteresowania poznawcze, przyspiesza wrastanie w kulturę, sprzyja powstawaniu zamiłowań, służy wypełnianiu wolnego czasu, uczy cierpliwości.
7. Punkty Prawa Zucha, które rozwijamy, realizując sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zebrałem/am własną kolekcję.
2. Pokazałem/am swoją kolekcję i opowiedziałem/am o niej.
3. Wybrałem/am najciekawszy okaz i opowiedziałem/am jego historię.
4. Opowiedziałem/am, jak dbam o swoją kolekcję.
5. Wzbogaciłem/am swoją kolekcję o jeden nowy przedmiot.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zebrałem/am własną kolekcję.
2. Pokazałem/am swoją kolekcję i opowiedziałem/am o niej.

3. Wybrałem/am 3 najciekawsze okazy i opowiedziałem/am ich historię.
4. Opowiedziałem/am, jak dbam o swoją kolekcję.
5. Wzbogaciłem/am swoją kolekcję o dwa nowe przedmioty.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zebrałem/am własną kolekcję.
2. Pokazałem/am swoją kolekcję i opowiedziałem/am o niej.
3. Wybrałem/am najciekawszy okaz i stworzyłem/am jego kartę, zawierającą szkic okazu, opis oraz jego historię.
4. Opowiedziałem/am, jak dbam o swoją kolekcję.
5. Wzbogaciłem/am swoją kolekcję o trzy nowe przedmioty.
6. Wymieniłem/am jeden okaz ze zbioru z innym hobbystą.

KRONIKARZ/ KRONIKARKA

Wymagania:

1. Jestem dobrym obserwatorem/dobłą obserwatorką, prowadzę dziennik (pamiętnik), w którym odnotowuję najważniejsze wydarzenia.
2. Znam dzieje baśniowego kronikarza Koszałka-Opałka.
3. Zanotowałem/am trzy ważne wydarzenia z życia mojej gromady.
4. Piszę czysto i czytelnie.
5. Opowiedziałem/am nowemu zuchowi, koledze lub gościowi o kronice naszej gromady.
6. Przez miesiąc systematycznie pomagałem/am w prowadzeniu kroniki.
7. Wykonałem/am okładkę ochronną na kronikę albo przeprowadziłem/am renowację kroniki.
8. Zaprezentowałem/am wykorzystane przez siebie różne techniki pisma i zdobienia.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią zapisywać i ilustrować wydarzenia, w których uczestniczą.
2. Działania zucha „kronikarza” można włączyć do pracy gromady. Może pełnić funkcję pomocnika kronikarza w gromadzie, na biwaku czy kolonii zuchowej.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Prowadzę dziennik (pamiętnik), w którym odnotowuję najważniejsze wydarzenia.
2. Znam dzieje baśniowego kronikarza Koszałka-Opałka.
3. Zanotowałem/am trzy ważne wydarzenia z życia mojej gromady.
4. Piszę czysto i czytelnie.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Prowadzę dziennik (pamiętnik), w którym odnotowuję najważniejsze wydarzenia.
2. Opowiedziałem/am mojej szóstce o dziejach baśniowego kronikarza Koszałka-Opałka.
3. Zanotowałem/am trzy ważne wydarzenia z życia mojej gromady.
4. Piszę czysto i czytelnie.
5. Opowiedziałem/am nowemu zuchowi, koledze lub gościowi o kronice naszej gromady.

6. Przez miesiąc systematycznie pomagałem/am w prowadzeniu kroniki, samodzielnie wykonałem/am jedną stronę do kroniki gromady.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Prowadzę dziennik (pamiętnik), w którym odnotowuję najważniejsze wydarzenia.
2. Opowiedziałem/am gromadzie o dziejach baśniowego kronikarza Koszałka-Opałka.
3. Piszę czysto i czytelnie.
4. Przez miesiąc systematycznie pomagałem/am w prowadzeniu kroniki, samodzielnie wykonałem/am dwie strony do kroniki gromady.
5. Wykonałem/am okładkę ochronną na kronikę albo przeprowadziłem/am renowację kroniki.
6. Zaprezentowałem/am wykorzystane przez siebie różne techniki pisma i zdobienia.

ŁAMIGŁOWA

Wymagania:

1. Lubię rozwiązywać krzyżówki i łamigłówki. Rozwiązałem/am różne rodzaje łamigłówek (rebusy, szarady).
2. Potrafię odnaleźć w słowniku lub encyklopedii słowa potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
3. Ułożyłem/am kilka łamigłówek.
4. Przedstawiłem/am propozycje swoich zagadek zuchom w gromadzie.
5. Wziąłem/wzięłam udział w konkursie zagadek.
6. Zorganizowałem/am konkurs zagadek.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność jest przeznaczona dla zuchów, które lubią rozwiązywać różne łamigłówki, a także dla tych, które potrafią je tworzyć.
2. Zuch zdobywający tę sprawność może przygotować na zbiórkę gromady zagadki na zadany temat, opracować prostą krzyżówkę lub przygotowywać łamigłówki do zuchowej gazetki.
3. Sprawność ćwiczy pamięć, uwagę i spostrzegawczość, wzbogaca słownictwo. Pomaga także utrwalać i poszerzać wiadomości z różnych dziedzin, rozwijając umiejętność logicznego kojarzenia i wnioskowania.
4. Punkty Prawa Zucha, nad jakimi pracujemy, realizując sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Rozwiązałem/am krzyżówkę, rebus i ułożyłem/am puzzle.
2. Znalazłem/am w encyklopedii lub słowniku słowo potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
3. Ułożyłem/am rebus i pokazałem/am go na zbiórce.
4. Ułożyłem/am 2 zagadki i pokazałem/am je na zbiórce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Rozwiązałem/am krzyżówkę, labirynt, rebus, odszyfrowałem/am wiadomość, ułożyłem/am puzzle.
2. Znalazłem/am w encyklopedii lub słowniku słowo potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
3. Ułożyłem/am krzyżówkę i pokazałem/am ją na zbiórce.
4. Ułożyłem/am 2 zagadki i pokazałem/am je na zbiórce.

5. Wziętem/wzięłam udział w konkursie zagadek.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Rozwiązałem/am krzyżówkę, sudoku, labirynt, rebus, odszyfrowałem/am wiadomość, ułożyłem/am puzzle.
2. Znalazłem/am w encyklopedii lub słowniku słowo potrzebne do rozwiązania krzyżówki.
3. Ułożyłem/am krzyżówkę i pokazałem/am ją na zbiórce.
4. Ułożyłem/am 3 zagadki i pokazałem/am je na zbiórce.
5. Przeprowadziłem/am konkurs zagadek.

MIŁOŚNIK/ MIŁOŚNICZKA FILMU

Wymagania:

1. Lubię oglądać filmy. Wiem, jak powstaje film, czym zajmuje się reżyser, operator kamery i scenograf.
2. Wykonałem/am album zawierający zdjęcia ulubionych aktorów.
3. Opowiedziałem/am o ulubionym filmie, znam nazwiska występujących w nim aktorów.
4. Wiem, jakie nagrody przyznaje się twórcom filmowym.
5. Właściwie zachowuję się w kinie.
6. Oglądam filmy przeznaczone dla dzieci. Wiem, jakie mają walory.
7. Zaprojektowałem/am i wykonałem/am plakat do mojego ulubionego filmu.
8. Rozpoznałem/am różne gatunki filmów: przyrodnicze, historyczne, komedie itp.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność przeznaczona jest dla zuchów pasjonujących się kinem. Może być dobrą okazją do rozwinięcia umiejętności manualnych/plastycznych. Dzięki sprawności warto zachęcać zuchy do wybierania ciekawych i wartościowych filmów oraz rekomendowania ich kolegom na zbiórkach. Należy przy tym zadbać, aby zuch „miłośnik filmu” wiedział, że długie przebywanie przed telewizorem przynosi skutki niekorzystne dla zdrowia. Realizacja „Miłośnika/Miłośniczki filmu” to także doskonała okazja, by pracować na postawach bohaterów filmów, odnosząc je do zachowań zuchów.
2. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, jakie zadania przy powstawaniu filmu ma reżyser, operator kamery, scenograf. Opowiedziałem/am o tym zuchom z mojej szóstki.
2. Mam swojego ulubionego aktora. Opowiedziałem/am o nim zuchom/kolegom i koleżankom z klasy.
3. Zaprezentowałem/am w kręgu rady własnoręcznie wykonany plakat mojego ulubionego filmu. Opowiedziałem/am, o czym jest.
4. Wiem, jak należy zachować się w kinie. Zaprezentowałem/am to lub opowiedziałem/am o tym mojej szóstce.

5. Znam przynajmniej dwa gatunki filmowe. Opowiedziałem/am zuchom, czym się charakteryzują.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem, jakie zadania przy powstawaniu filmu ma reżyser, operator kamery, scenograf, kostiumograf. Opowiedziałem/am o tym zuchom w kręgu rady.
2. Wykonałem/am album prezentujący zdjęcia mojego ulubionego aktora. Pokazałem/am go gromadzie.
3. Zaprezentowałem/am w kręgu rady własnoręcznie wykonany plakat mojego ulubionego filmu. Opowiedziałem/am o filmie i wymieniłem/am nazwiska głównych aktorów w nim grających.
4. Wiem, jak należy zachować się w kinie. Zaprezentowałem/am to lub opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
5. Znam przynajmniej trzy gatunki filmowe. Opowiedziałem/am zuchom, czym się charakteryzują, podałem/am po jednym przykładzie filmu.
6. Wzięłem/wzięłam udział w dyskusji na temat wybranego filmu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wiem, jakie zadania przy powstawaniu filmu ma reżyser, operator kamery, scenograf, kostiumograf, charakteryzator. Opowiedziałem/am o tym zuchom w kręgu rady.
2. Wykonałem/am album prezentujący zdjęcia moich ulubionych aktorów. Pokazałem/am go gromadzie.
3. Zaprezentowałem/am w kręgu rady własnoręcznie wykonany plakat mojego ulubionego filmu. Opowiedziałem/am o filmie i jego walorach, wymieniłem/am nazwiska głównych aktorów w nim grających.
4. Wiem, jak należy zachować się w kinie. Zaprezentowałem/am to lub opowiedziałem/am o tym w kręgu rady.
5. Znam przynajmniej pięć gatunków filmowych. Opowiedziałem/am zuchom, czym się charakteryzują, podałem/am po jednym przykładzie filmu.
6. Przedstawiłem/am w gromadzie wybraną nagrodę filmową, opowiedziałem/am, za co się ją przyznaje.
7. Przeprowadziłem/am w szóstce dyskusję na temat wybranego filmu.

MIŁOŚNIK/ MIŁOŚNICZKA SZTUK PIĘKNYCH

Wymagania:

1. Interesuję się malarstwem, rzeźbą lub inną dziedziną sztuk plastycznych.
2. Byłem/am w kilku muzeach lub galeriach sztuki, zbieram przewodniki po wystawach.
3. Oglądałem/am albumy o sztuce. Jeden z nich pokazałem kolegom na zbiórce.
4. Opowiedziałem/am kolegom o moim ulubionym dziele lub twórcy.
5. Zbieram wiadomości o interesujących mnie dziełach.
6. Znalazłem/am w czasopiśmie dla dzieci artykuł o malarzu, rzeźbiarzu, wystawie itp. Opowiedziałem/am o nim kolegom.
7. Namalowałem/am reprodukcję mojego ulubionego obrazu lub wykonałem/am replikę ulubionej rzeźby.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Sprawność przeznaczona jest dla zuchów interesujących się plastyką (malarstwem, rzeźbą), posiadających wiedzę „teoretyczną” z tej dziedziny.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha w tej dziedzinie, można wskazać mu inne sprawności plastyczne, np. „Dekorator/Dekoratorka”, „Rzeźbiarz/Rzeźbiarka” i „Plastyk/Plastyczka”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Odwiedziłem/am muzeum lub galerię sztuki.
2. Opowiedziałem/am swojej szóstce o moim ulubionym dziele lub twórcy.
3. Namalowałem/am reprodukcję mojego ulubionego obrazu lub wykonałem/am replikę ulubionej rzeźby.
4. Obejrzałem/am album o sztuce. Pokazałem/am go kolegom na zbiórce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Byłem/am w muzeum lub galerii sztuki, zebrałem/am przewodnik po wystawie, który pokazałem/am innym zuchom.
2. Opowiedziałem/am kolegom o moim ulubionym dziele lub twórcy.
3. Zebrałem/am informacje o interesującym mnie dziele. Zaprezentowałem/am je mojemu drużynowemu/ nauczycielowi.
4. Namalowałem/am reprodukcję mojego ulubionego obrazu lub wykonałem/am replikę ulubionej rzeźby.

5. Obejrzałem/am album o sztuce. Pokazałem/am kolegom na zbiórce obraz lub rzeźbę, która najbardziej mi się spodobała.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Byłem/am w kilku muzeach lub galeriach sztuki, zbieram przewodniki po wystawach.
2. Obejrzałem/am album o sztuce. Pokazałem/am kolegom na zbiórce obraz lub rzeźbę, która najbardziej mi się spodobała, opowiedziałem/am dlaczego.
3. Zebrałem/am informacje o interesującym mnie dziele. Zaprezentowałem/am je mojemu drużynowemu/ nauczycielowi.
4. Znalazłem/am w czasopiśmie dla dzieci artykuł o malarzu, rzeźbiarzu, wystawie itp. Opowiedziałem/am o nim kolegom.
5. Namalowałem/am reprodukcję mojego ulubionego obrazu lub wykonałem/am replikę ulubionej rzeźby.

MISTRZ/ MISTRZYNI GIER PLANSZOWYCH

Wymagania:

1. Znam reguły przynajmniej pięciu gier planszowych.
2. Mam ulubioną grę, nauczyłem/am grać w nią inne dzieci.
3. Znam stare gry.
4. Wymyśliłem/am własną grę, jej reguły, wykonałem/am planszę i potrzebne rekwizyty.
5. Dbam o swoje gry, naprawiłem/am lub uzupełniłem/am braki w grze planszowej.
6. Grając z kolegami, przestrzegam zasad gier.
7. Zorganizowałem/am turniej gier planszowych.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Mistrz/Mistrzyni gier planszowych” dzięki zdobyciu sprawności nauczy się twórczego myślenia, wygrywania i przegrywania, a także dbania o swoje rzeczy. Sprawność rozwija również pracę w grupie.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawność „Łamigłowy”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Mam swoje trzy ulubione gry planszowe. Zaprezentowałem/am ich zasady swojej szóstce.
2. Nauczyłem/am swoją szóstkę grać w moją ulubioną grę planszową.
3. Wymyśliłem/am swoją własną grę karcianą.
4. Naprawiłem/am jedną grę z biblioteczki gromady.
5. Wraz z drużynowym zorganizowałem/am wystawę gier planszowych.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Mam swoje trzy ulubione gry planszowe. Zaprezentowałem/am ich zasady i zagrałem/am ze swoją szóstką.
2. Nauczyłem/am swoją szóstkę grać w moją ulubioną grę planszową.
3. Wymyśliłem/am swoją własną grę karcianą.
4. Naprawiłem/am jedną grę z biblioteczki gromady.
5. Zorganizowałem/am turniej gier planszowych w gromadzie.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Mam swoją półkę z grami planszowymi. Zagrałem/am w minimum pięć z nich z kolegami/koleżankami.
2. Grałem/am z rodzicami w gry planszowe minimum raz w tygodniu przez miesiąc.
3. Nauczyłem/am młodsze zuchy grać w moją ulubioną grę.
4. Zrobiłem/am własną grę planszową o naszej gromadzie.
5. Zorganizowałem/am zbiórkę używanych gier planszowych, których już nikt nie potrzebuje. Naprawiłem/am i oddałem/am potrzebującym.
6. Zorganizowałem/am turniej gier planszowych w gromadzie.

POLIGLOTA/ POLIGLOTKA

Wymagania:

1. Interesuje się językami obcymi, uczę się jednego z nich.
2. Poprawnie mówię po polsku.
3. Potrafię w trzech różnych językach powiedzieć dziesięć słów mających to samo znaczenie.
4. Prowadzę własny słowniczek.
5. Potrafię powiedzieć wiersz lub zaśpiewać piosenkę w innym języku.
6. Koresponduję z osobą z zagranicy.
7. Wydałem/am w kilku egzemplarzach i rozprowadziłem/am wśród znajomych „Mini słownik grzeczności” własnego pomysłu w jednym lub kilku obcych językach.
8. Przetłumaczyłem/am na język polski kilka obcojęzycznych etykietek różnych produktów.
9. Każdemu zuchowi z gromady (o ile to możliwe) podałem/am odpowiednik jego imienia w języku, którego się uczę.
10. Mówię „dzień dobry” i „do widzenia” w języku każdego z krajów sąsiadujących z Polską.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Poliglota/Poliglotka” z ochotą uczy się języków obcych. Jest otwarty na inne kultury i narodowości. Oprócz umiejętności porozumiewania się z osobami o innej narodowości chce poznać ich kraj i jego specyfikę.
2. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Nauczyłem/am się wybranego wiersza w innym języku. Wyrecytowałem/am go w kręgu rady.
2. Nauczyłem/am gromadę mówić „dzień dobry”, „do widzenia” w dwóch innych językach niż język polski.
3. Zrobiłem/am plakat o moim ulubionym państwie i jego języku.
4. Zrobiłem/am słowniczek ze słowami niezbędnymi do porozumiewania się w dowolnym języku obcym

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Nauczyłem/am się wybranego wiersza w innym języku. Wyrecytowałem/am go w kręgu rady.
2. Mam swoją ulubioną piosenkę w języku obcym, zaśpiewałem/am ją kadrze.
3. Zrobiłem/am tabelkę z 5 słowami, które potrafię mówić i pisać w trzech różnych językach.
4. Zrobiłem/am słowniczek ze słowami niezbędnymi do porozumiewania się w dowolnym języku obcym.
5. Każdemu zuchowi z gromady (o ile to możliwe) podałem/am w Kręgu Rady odpowiednik jego imienia w języku, którego się uczę.
6. Przetłumaczyłem/am na język polski kilka obcojęzycznych etykietek różnych produktów.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Nauczyłem/am się wybranego wiersza w innym języku. Wyrecytowałem/am go w kręgu rady.
2. Koresponduję z koleżanką/kolegą z innego kraju. Na podstawie informacji z naszych rozmów narysowałem/am, jak wyobrażam sobie jej/jego miejsce zamieszkania/pokój itp.
3. Nauczyłem/am gromadę pląsu po angielsku.
4. Zrobiłem/am tabelkę z 10 słowami, które potrafię mówić i pisać w trzech różnych językach.
5. Mam swoją ulubioną piosenkę w języku obcym, zaśpiewałem/am ją kadrze.
6. Przetłumaczyłem/am na język polski kilka obcojęzycznych etykietek różnych produktów.

PRZEWODNIK/ PRZEWODNICZKA PO...

Wymagania:

1. Opowiedziałem/am podanie, historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Znam najciekawsze obiekty, potrafię wskazać do nich drogę.
3. Wiem, gdzie jest najbliższy przystanek, apteka, poczta, straż pożarna, przychodnia (szpital), siedziba władz miasta, dzielnicy, gminy.
4. Umieję dojść lub dojechać do określonego miejsca w naszym mieście.
5. Oprowadziłem/am wycieczkę lub gościa po mojej miejscowości.
6. Wykonałem/am prosty plan swojej miejscowości.
7. Prowadziłem/am dla zuchów z gromady informację turystyczną o mojej miejscowości.
8. Zaplanowałem/am trasy wycieczek po mojej miejscowości.
9. Mam w swojej kolekcji mapę, pocztówki, zdjęcia i foldery dotyczące mojej miejscowości. Przeczytałem/am o niej w przewodniku.
10. Stosuję przepisy poruszania się po drogach.
11. Umieję opowiadać jak przewodnik, dobierając informacje i język do poziomu uczestników wycieczki.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch „Przewodnik/Przewodniczka po...” ma bardzo obszerną wiedzę na wiele tematów. Interesuje się podróżami i zwiedzaniem ciekawych miejsc. Jest ciekawy świata, a w wolnych chwilach interesuje się przygodami. Jest otwarty i łatwo nawiązuje kontakty z innymi ludźmi. Nie boi się mówić do grupy.
2. Aby dalej rozwijać zainteresowania zucha, można wskazać sprawności np. „Wszędobylskiego” lub „Znawcy/Znawczyni regionu”.
3. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am na zbiórce podanie, historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Narysowałem/am najciekawszy budynek znajdujący się w mojej miejscowości.
3. Wykonałem/am prosty plan swojej okolicy. Wiem, gdzie jest najbliższy przystanek, apteka, poczta, straż pożarna, przychodnia (szpital), siedziba władz miasta, dzielnicy, gminy.
4. Zaplanowałem/am trasę wycieczki po mojej okolicy na niedzielny spacer z rodzicami.

5. Rozpocząłem/am zbieranie kolekcji pocztówek/magnesów/pamiątek związanych z moją miejscowością.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am na zbiórce podanie, historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Znam najciekawsze obiekty w mojej okolicy, potrafię wskazać do nich drogę.
3. Wykonałem/am prosty plan swojej okolicy. Wiem, gdzie jest najbliższy przystanek, apteka, poczta, straż pożarna, przychodnia (szpital), siedziba władz miasta, dzielnicy, gminy.
4. Oproważyłem/am rodzinę z innego miasta po mojej okolicy, opowiadałem/am jak przewodnik, dobierając informacje i język do poziomu uczestników wycieczki.
5. Zrobiłem/am mały przewodnik turystyczny dla zuchów z mojej szóstki informację turystyczną o mojej miejscowości.
6. Mam w swojej kolekcji mapę, pocztówki, zdjęcia i foldery dotyczące mojej miejscowości. Przeczytałem/am o niej w przewodniku.
7. Zrobiłem/am prezentacje na zbiórce, na której opowiedziałem/am jak należy zachowywać się na drodze. Pokazałem/am również jak łatwo wykonać odblask i gdzie należy je nosić.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Opowiedziałem/am na zbiórce podanie, historię lub legendę związaną z moją miejscowością.
2. Znam najciekawsze obiekty w mojej okolicy, potrafię wskazać do nich drogę.
3. Wykonałem/am prosty plan swojej okolicy. Wiem, gdzie jest najbliższy przystanek, apteka, poczta, straż pożarna, przychodnia (szpital), siedziba władz miasta, dzielnicy, gminy.
4. Spotkałem/am się z moim przyjacielem w wybranym przez niego miejscu w naszej okolicy. Samemu/samej do niego dotarłem/am.
5. Oproważyłem/am rodzinę z innego miasta po mojej okolicy, opowiadałem/am jak przewodnik, dobierając informacje i język do poziomu uczestników wycieczki.
6. Zrobiłem/am mały przewodnik turystyczny dla zuchów z gromady informację turystyczną o mojej miejscowości/okolicy.
7. Zaplanowałem/am trasę wycieczki dla Gromady.
8. Mam w swojej kolekcji mapę, pocztówki, zdjęcia i foldery dotyczące mojej miejscowości. Przeczytałem/am o niej w przewodniku.
9. Zrobiłem/am filmik w którym opowiadam jak należy zachowywać się na drodze. Pokazałem/am w nim również jak łatwo wykonać odblask i gdzie należy je nosić.

PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA KSIĄŻEK

Wymagania:

1. Lubię czytać książki. Potrafię wymienić autorów moich ulubionych książek.
2. Mam kartę w bibliotece.
3. Mam swoją biblioteczkę domową, dbam o nią i staram się ją powiększać.
4. Pomagałem/am pani w szkolnej bibliotece lub prowadziłem/am bibliotekę na kolonii zuchowej.
5. Naprawiałem/am drobne uszkodzenia książek, wykonałem/am zakładkę do książek.
6. Wziąłem/wzięłam udział w konkursie czytelniczym.
7. Mam swojego ulubionego bohatera książkowego, opowiedziałem/am o nim moim kolegom. Zachęciłem/am do przeczytania jego przygód.
8. Obejrzałem/am film na motywach znanej mi książki, wskazałem/am różnice między książką i filmem, wady i zalety adaptacji filmowej.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zdobywając sprawność „Przyjaciela/Przyjaciółki książek”, zuch poszerza wiedzę o świecie, rozwija wyobraźnię, kształci mowę i doskonali technikę czytania. Uczy się operowania słowem i budowania zdań.
2. „Przyjaciel/Przyjaciółka książek” chętnie pomaga w bibliotece, dlatego ważne jest, aby drużynowy nawiązał kontakt z bibliotekarką szkolną.
3. Zuch zdobywający tę sprawność może prezentować ulubionych bohaterów w gawędzie, teatrze zuchowym, konkursach na najlepszego bohatera.
4. Punkty Prawa Zucha, które rozwijamy, zdobywając sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Założyłem/am kartę w bibliotece.
2. Przeczytałem/am 3 książki.
3. Opowiedziałem/am na zbiórce o przygodach mojego ulubionego książkowego bohatera.
4. Wykonałem/am zakładkę do książki i okładkę.
5. Uporządkowałem/am książki w mojej domowej biblioteczkę.
6. Obejrzałem/am film na motywach znanej mi książki.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Założyłem/am kartę w bibliotece.
2. Przeczytałem/am 5 książek.
3. Opowiedziałem/am na zbiórce o mojej ulubionej książce i jej autorze.
4. Wykonałem/am zakładkę do książki i okładkę, dokonałem/am drobnej naprawy książki.
5. Uporządkowałem/am książki w mojej domowej biblioteczce. Zrobiłem/am listę książek, które chciałbym/chciałabym pozyskać do mojej kolekcji.
6. Obejrzałem/am film na motywach znanej mi książki, opowiedziałem/am o niej na zbiórce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Założyłem/am kartę w bibliotece.
2. Przeczytałem/am 7 książek.
3. Opowiedziałem/am na zbiórce o dwóch ulubionych książkach.
4. Pomagałem/am pani w szkolnej bibliotece lub prowadziłem/am bibliotekę na kolonii zuchowej.
5. Uporządkowałem/am książki w mojej domowej biblioteczce. Zrobiłem/am listę książek, które chciałbym/chciałabym pozyskać do mojej kolekcji.
6. Obejrzałem/am film na motywach znanej mi książki, opowiedziałem/am o niej na zbiórce.
7. Odwiedziłem/am antykwariat lub osobę posiadającą stary księgozbiór.

SPOŁECZNO- OBYWATELSKIE

#ojczyzna #służba #empatia #pracanadsobą
#umiejętnośćzyciawspołeczeństwie #małaojczyzna

DOBRY OPIEKUN/ DOBRA OPIEKUNKA

Wymagania:

1. Opowiedziałem/am bajkę młodszym dzieciom.
2. Opiekowałem/am się młodszymi dziećmi.
3. Stworzyłem/am zbiór gier i zabaw dla najmłodszych, zgromadziłem/am w nim gry, ćwiczenia, zabawy, pląsy, które zaproponowałem/am dzieciom.
4. Nauczyłem/am pląsu młodsze rodzeństwo lub dzieci, którymi się opiekuję.
5. Zorganizowałem/am na podwórku zabawę dla młodszych dzieci.
6. Naprawiłem/am zepsute zabawki.
7. Wykonałem/am zabawkę (puzzle, kukietkę).
8. Udzieliłem/am pierwszej pomocy przy skaleczeniu.
9. Ubrałem/am i uczesałem/am młodsze dziecko.
10. Opiekowałem/am się osobą chorą lub starszą.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Zuch „Dobry opiekun/Dobra opiekunka” systematycznie opiekuje się młodszym rodzeństwem lub inną osobą potrzebującą opieki.
2. Drużynowy powinien dostosować program sprawności tak, aby wykonywane przez zuchy zadania były czymś więcej niż codziennym obowiązkiem nałożonym przez rodziców.
3. Sprawność ta uczy zucha pomocy i wrażliwości na innych – zuch dzięki temu może poczuć się ważny i potrzebny.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Nauczyłem/am pląsu młodsze rodzeństwo lub dzieci, którymi się opiekuję.
2. Zorganizowałem/am na podwórku zabawę dla młodszych dzieci.
3. Naprawiłem/am zepsutą zabawkę.
4. Opiekowałem/am się młodszymi dziećmi.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Opowiedziałem/am bajkę młodszym dzieciom.
2. Stworzyłem/am zbiór gier i zabaw dla najmłodszych, zgromadziłem/am w nim gry, ćwiczenia, zabawy, pląsy, które zaproponowałem/am dzieciom.
3. Wykonałem/am zabawkę (puzzle, kukietkę).

4. Udzieliłem/am pierwszej pomocy przy skaleczeniu.
5. Opiekowałem/am się młodszymi dziećmi.
6. Pełniłem/am rolę opiekuna młodszego zucha na wyjeździe z gromadą.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Opowiedziałem/am bajkę młodszym dzieciom.
2. Stworzyłem/am zbiór gier i zabaw dla najmłodszych, zgromadziłem/am w nim gry, ćwiczenia, zabawy, pląsy, które zaproponowałem/am dzieciom.
3. Opiekowałem/am się młodszymi dziećmi.
4. Udzieliłem/am pierwszej pomocy przy skaleczeniu.
5. Ubrałem/am i uczesałem/am młodsze dziecko.
6. Opiekowałem/am się osobą chorą lub starszą.
7. Pełniłem/am rolę opiekuna młodszego zucha na wyjeździe z gromadą.

KOLĘDNIK/ KOLĘDNICZKA

Wymagania:

1. Znam pięć kolęd, umiem je zaśpiewać.
2. Wiem, co symbolizują kolędy.
3. Brałem/am udział w jasełkach.
4. Potrafię powiedzieć, jakie postacie są prezentowane przez kolędników i dlaczego. Sam lub z pomocą rodzica przygotowałem/am sobie strój kolędnika.
5. Zaprezentowałem/am swój strój i kolędę na zbiórce wigilijnej.
6. W okresie świątecznym razem z kolegami chodziłem/am i kolędowałem/am, niosąc radość ludziom w mojej okolicy.
7. Wiem, jak dawniej wyglądało kolędowanie na terenach, na których teraz mieszkam. Dowiedziałem/am się, jakie panowały wtedy obrzędy i zwyczaje świąteczne.
8. Nauczyłem/am inne zuchy przynajmniej jednej kolędy.
9. Mam swój śpiewnik lub nagrania z kolędami.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Mimo że „kolędnik” to sprawność indywidualna, zuchy mogą zdobywać ją w grupach, np. szóstkach – tak, by łatwiej im było przygotować przedstawienie.
2. Z pewnością potrzebne jest większe zaangażowanie drużynowego w pomoc zuchom przy jej realizacji.
3. Sprawność pomaga poznać zwyczaje i obrzędy staropolskie, a także wpływa na rozwój duchowy dzieci.
4. Należy zwrócić szczególną uwagę na bezpieczeństwo dzieci podczas kolędowania, dlatego najlepiej odwiedzać rodziny zuchów i przyjaciół gromady, w okolicy, którą dzieci dobrze znają.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch kocha Boga i Polskę.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Potrafię zaśpiewać 3 kolędy. Napisałem/am ich tytuły.
2. Brałem/am udział w jasełkach.
3. Brałem/am udział w kolędowaniu np. na zbiórce wigilijnej gromady lub w szkole.
4. Narysowałem/am postacie 3 kolędników. Podpisałem/am, jak się nazywają.
5. Mam swój śpiewnik lub nagrania z kolędami. Zaprezentowałem/am go na zbiórce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Potrafię zaśpiewać 5 kolęd. Napisałem/am ich tytuły.
2. Brałem/am udział w jasełkach.
3. W okresie świątecznym razem z kolegami chodziłem/am i kolędowałem/am, niosąc radość ludziom w mojej okolicy.
4. Narysowałem/am postacie 5 kolędników. Podpisałem/am, jak się nazywają.
5. Mam swój śpiewnik lub nagrania z kolędami. Zaprezentowałem/am go na zbiórce.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Potrafię zaśpiewać 5 kolęd. Nauczyłem/am śpiewać jedną kolędę młodsze zuchy.
2. Brałem/am udział w jasełkach.
3. Opowiedziałem/am młodszym zuchom, jak w dawnych czasach wyglądała tradycja kolędowania.
4. Sam/a lub z pomocą rodzica przygotowałem/am sobie strój kolędnika. Zaprezentowałem/am go na zbiórce.
5. W okresie świątecznym razem z kolegami chodziłem/am i kolędowałem/am, niosąc radość ludziom w mojej okolicy.
6. Mam swój śpiewnik lub nagrania z kolędami. Zaprezentowałem/am go na zbiórce.

MŁODY PATRIOTA/ MŁODA PATRIOTKA

Wymagania:

1. Znam symbole narodowe i hymn Polski.
2. Wiem, gdzie znajduje się i byłem/am w urzędzie miasta lub gminy.
3. Brałem/am udział z gromadą lub rodziną w obchodach świąt państwowych.
4. Wiem, jak powinien zachowywać się współczesny patriota.
5. Znam dokonania sławnych Polaków.
6. Wiem, gdzie w mojej okolicy znajdują się miejsca upamiętniające ważnych ludzi lub wydarzenia.
7. Pomagam w pożytecznych pracach na rzecz swojej wsi, miasta lub dzielnicy.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Zuch zdobywający sprawność „Młodego patrioty/Młodej patriotki”, poznaje swoje środowisko, uczy się dostrzegać problemy rówieśników, wspólnoty lokalnej, poszukiwać pokojowych i nowoczesnych rozwiązań, stając się świadomym i aktywnym uczestnikiem i kreatorem życia codziennego w XXI wieku.
2. Kadra powinna mocno zwrócić uwagę na fakt, że współczesny patriota powinien być człowiekiem otwartym, tolerancyjnym, dbającym o środowisko, język ojczysty, znającym historię, kultywującym tradycje.
3. Patriota szanuje swoją małą ojczyznę - rodzinę, nauczycieli, koleżanki i kolegów, miejsce, wieś czy miasto, w którym mieszka, tworząc tym samym świat oparty na podstawowych i jednocześnie najważniejszych wartościach: wolności, samorządności i demokracji.
4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - c. Zuch kocha Boga i Polskę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Narysowałem/am flagę i godło Polski. Przedstawiłem/am je w kręgu rady.
2. Razem z rodzicami wywiesiliśmy flagę na święto państwowe. Zrobionym zdjęciem wywieszanej flagi pochwaliłem/am się w kręgu rady.
3. Narysowałem/am plakat przedstawiający dokonania wybranego, sławnego Polaka i pokazałem/am go w kręgu rady.
4. Wraz z członkiem rodziny odszukałem/am w internecie miejsca ważne historycznie w okolicy i wspólnie je zwiedziliśmy. Narysowałem/am pocztówkę z tej przygody i zaprezentowałem/am ją w kręgu rady.
5. Podjąłem/podjęłam wyzwanie "wiecznego worka": w plecaku, w kieszeni zawsze mam worek, siateczkę na śmieci. Podczas spacerów, drogi do domu, szkoły, zbiórki,

zabawy na dworze, zapętniałem/am worek znalezionymi śmieciami, dbając o czyste środowisko.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. W kręgu rady opowiedziałem/am legendę o powstaniu państwa Polskiego.
2. Odwiedziłem urząd miasta/gminy. Wiem, jakie sprawy można tam załatwić.
3. Pamiętam o wywieszeniu flagi podczas świąt państwowych. Zrobiłem/am zdjęcie wywieszanej flagi i pokazałem/am je w kręgu rady.
4. Wraz z gromadą wziąłem/wzięłam udział w obchodach święta państwowego. Dowiedziałem/am się, dlaczego świętujemy radośnie ten dzień.
5. Nauczyłem/am szóstkę piosenki "Grzeczne Słówka" i zaśpiewaliśmy ją całej gromadzie.
6. Narysowałem/am plakat przedstawiający dokonania wybranego, sławnego Polaka i pokazałem/am go w kręgu rady.
7. Wraz z członkiem rodziny odszukałem/am w internecie miejsca ważne historycznie w okolicy i wspólnie je zwiedziliśmy. Narysowałem/am pocztówkę z tej przygody i zaprezentowałem/am ją w kręgu rady.
8. Podjąłem/podjęłam wyzwanie "wiecznego worka": w plecaku, w kieszeni zawsze mam worek, siateczkę na śmieci. Podczas spacerów, drogi do domu, szkoły, zbiórki, zabawy na dworze, zapętniałem/am worek znalezionymi śmieciami, dbając o czyste środowisko.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Znam hymn Polski i wiem, w jaki sposób trzeba zachowywać się podczas jego śpiewania. Zaśpiewałem/am go i opowiedziałem/am o tym drużynowemu.
2. Odwiedziłem urząd miasta/gminy. Wiem, jakie sprawy można tam załatwić.
3. Wiem kto jest prezydentem Polski i jakie są jego obowiązki.
4. Pamiętam o wywieszaniu flagi na święta państwowe. Nakręciłem/am krótki film o tym, dlaczego wywieszamy flagę np. 11.11. Filmik pokazałem/am w kręgu rady.
5. Wraz z gromadą wziąłem/wzięłam udział w obchodach święta państwowego. Dowiedziałem/am się, dlaczego świętujemy radośnie ten dzień.
6. Narysowałem/am plakat przedstawiający dokonania wybranego, sławnego Polaka i pokazałem/am go w kręgu rady.
7. Wraz z członkiem rodziny odszukałem/am w internecie miejsca ważne historycznie w okolicy i wspólnie je zwiedziliśmy. Narysowałem/am pocztówkę z tej przygody i zaprezentowałem/am ją w kręgu rady.
8. Podjąłem/podjęłam wyzwanie "wiecznego worka": w plecaku, w kieszeni zawsze mam worek, siateczkę na śmieci. Podczas spacerów, drogi do domu, szkoły, zbiórki, zabawy na dworze, zapętniałem/am worek znalezionymi śmieciami, dbając o czyste środowisko. Do wyzwania zaprosiłem/am moją szóstkę.

OBYWATEL/ OBYWATELKA UNII EUROPEJSKIEJ

Wymagania:

1. Wiem, co to jest Unia Europejska i po co powstała.
2. Znam Hymn Unii Europejskiej.
3. Wiem, ile państw należy do Unii Europejskiej. Umiem wymienić dziesięć z nich.
4. Wykonałem/am flagę Unii Europejskiej. Wytłumaczyłem/am kolegom, co oznaczają gwiazdki na fladze UE.
5. Znam walutę, którą posługuje się większość państw zjednoczonych w UE i potrafię ją odróżnić od innych.
6. Wiem, gdzie znajduje się siedziba władz UE.
7. Znam datę przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność ma uzmysłwić zuchowi czym jest Unia Europejska, jakie są jej cele, dlaczego Polska została jej członkiem.
2. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch kocha Boga i Polskę.
 - b. Zucha pamięta o swoich obowiązkach.
 - c. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Wiem, co to jest Unia Europejska i po co powstała. Przygotowałem/am gazetkę o tej tematyce do zuchówki.
2. Zaśpiewałem/am Hymn Unii Europejskiej.
3. Wykonałem/am flagę Unii Europejskiej. Wyjaśniłem/am swojej szóstce, co oznacza liczba gwiazdek na tej fladze oraz jak nazywa się waluta, którą posługuje się większość państw zjednoczonych w UE.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem, co to jest Unia Europejska i po co powstała. Przygotowałem/am gazetkę o tej tematyce do zuchówki.
2. Zaśpiewałem/am Hymn Unii Europejskiej.
3. Wykonałem/am flagę Unii Europejskiej. Wyjaśniłem/am na zbiórce, co oznacza liczba gwiazdek na tej fladze.
4. Zaznaczyłem/am na mapie Europy państwa wchodzące w skład Unii Europejskiej.
5. Opowiedziałem/am zuchom, od kiedy Polska należy do Unii Europejskiej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wiem, co to jest Unia Europejska i po co powstała. Przygotowałem/am gazetkę o tej tematyce do zuchówki.
2. Zaśpiewałem/am Hymn Unii Europejskiej.
3. Wykonałem/am flagę Unii Europejskiej. Wyjaśniłem/am swojej szóstce, co oznacza liczba gwiazdek na tej fladze.
4. Zaznaczyłem/am na mapie Europy państwa wchodzące w skład Unii Europejskiej oraz siedzibę instytucji UE.
5. Opowiedziałem/am zuchom, od kiedy Polska należy do Unii Europejskiej.
6. Wiem, jak wygląda waluta Unii Europejskiej. Zaprezentowałem/am ją mojej gromadzie, opowiadając, czym różni się euro w różnych krajach członkowskich.

PRZYJACIEL/ PRZYJACIÓŁKA NIEZNANEGO ŚWIATA

Wymagania:

1. Opiekowałem/am się osobą niepełnosprawną lub starszą.
2. Systematycznie odwiedzałem/am osobę niepełnosprawną lub starszą.
3. Pomagałem/am odrabiać lekcje koledze/koleżance.
4. Opowiedziałem/am o tym, co się dzieje w szkole lub w gromadzie niepełnosprawnemu koledze/koleżance.
5. Nauczyłem/am niepełnosprawnego kolegę/koleżankę piosenki, piosenki, piosenki, piosenki, gry dostosowanej do jego możliwości.
6. Wspólnie z niepełnosprawnym kolegą/koleżanką zorganizowałem/am coś dla innych dzieci (turniej, zabawy itp.).
7. Zrobiłem/am coś miłego dla osoby niepełnosprawnej lub starszej.
8. Opowiedziałem/am o moich kontaktach z osobą niepełnosprawną lub osobą starszą zuchom w gromadzie lub w szóstce.
9. Pomogłem/am niepełnosprawnemu koledze/koleżance przyjść na zbiórkę.
10. Pomagałem/am w czynnościach życiowych niepełnosprawnej osobie/starszej osobie (zrobiłem zakupy, czytałem niewidomemu).

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność może zdobywać zuch, który ma kontakt z osobą niepełnosprawną – dorosłą lub rówieśnikiem (w rodzinie, w sąsiedztwie, w klasie lub w gromadzie).
2. Podczas zdobywania tej sprawności zuch stara się zrozumieć potrzeby innych, utrwala dobre wzorce zachowań, uczy się odpowiedzialności za podjęte działania.
3. Dzięki tej sprawności zuch ma okazję uwrażliwić się na potrzeby innych – chorych, starszych.
4. Zuchowi, który wybrał tę sprawność, należy uświadomić, że jego działanie ma charakter ciągły, jest służbą, którą trzeba pełnić systematycznie. Jeśli zuch pomaga osobie spoza gromady, należy ułatwić mu przyprowadzenie tej osoby na zbiórkę i zapewnić jej możliwość normalnego uczestnictwa. W kręgu rady i w innych sprzyjających sytuacjach należy podkreślać wartość działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Opiekowałem/am się osobą niepełnosprawną lub starszą i pomagałem/am w prostych czynnościach domowych.
2. Systematycznie odwiedzałem/am osobą niepełnosprawną lub starszą przez dwa tygodnie.
3. Pomagałem/am odrabiać lekcje koledze/koleżance.
4. Opowiedziałem/am o tym, co się dzieje w szkole lub w gromadzie niepełnosprawnemu koledze/koleżance.
5. Zrobiłem/am coś miłego dla osoby niepełnosprawnej lub starszej.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Opiekowałem/am się osobą niepełnosprawną lub starszą i pomagałem/am w prostych czynnościach domowych.
2. Systematycznie odwiedzałem/am osobą niepełnosprawną lub starszą przez miesiąc.
3. Nauczyłem/am niepełnosprawnego kolegę/koleżankę piosenki, płaś, gry dostosowanej do jego możliwości.
4. Wspólnie z niepełnosprawnym kolegą/koleżanką zorganizowałem/am coś dla innych dzieci (turniej, zabawy itp.).
5. Zrobiłem/am coś miłego dla osoby niepełnosprawnej lub starszej.
6. Opowiedziałem/am o moich kontaktach z osobą niepełnosprawną lub starszą zuchom w gromadzie lub w szóstce.
7. Pomogłem/am niepełnosprawnemu koledze/koleżance przyjść na zbiórkę.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Opiekowałem/am się osobą niepełnosprawną lub starszą i pomagałem/am w prostych czynnościach domowych.
2. Systematycznie odwiedzałem/am osobą niepełnosprawną lub starszą przez dwa miesiące.
3. Nauczyłem/am niepełnosprawnego kolegę/koleżankę piosenki, płaś, gry dostosowanej do jego możliwości.
4. Wspólnie z niepełnosprawnym kolegą/koleżanką zorganizowałem/am coś dla innych dzieci (turniej, zabawy itp.).
5. Opowiedziałem/am o moich kontaktach z osobą niepełnosprawną lub osobą starszą zuchom w gromadzie lub w szóstce.
6. Pomogłem/am niepełnosprawnemu koledze/koleżance przyjść na zbiórkę.
7. Pomagałem/am w czynnościach życiowych osobie niepełnosprawnej/starszej (zrobiłem zakupy, czytałem niewidomemu).

STRAŻNIK/ STRAŻNICZKA BETLEJEMSKIEGO ŚWIATŁA POKOJU

Wymagania:

1. Znam kilka kolęd i pieśni adwentowych.
2. Spełniłem/am w adwencie kilka dobrych uczynków i podjąłem/podjęłam osobiste postanowienie.
3. Wspólnie z kolegami wykonałem/am szopkę.
4. Wziąłem/wzięłam udział w przedstawieniu jasełek lub kolędowaniu.
5. Wykonałem/am lampion dla Światła Betlejemskiego.
6. Pełniłem/am straż przy Świetle Betlejemskim, wziąłem/wzięłam udział w jego przekazywaniu.
7. Wykonałem/am kartkę ze świątecznymi życzeniami, podarowałem/am ją lub wysłałem/am komuś.
8. Zaniósłem/am Światło Betlejemskie swojej rodzinie i zadbałem/am, by płonęło na wigilijnym stole.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność uczy radości dawania, czynności, braterstwa i pracy nad sobą. Może ją zdobywać każdy zuch w okresie poprzedzającym święta Bożego Narodzenia.
2. Strażnik/Strażniczka Betlejemskiego Światła Pokoju wie, na czym polega dobre przygotowanie do Świąt i jak ważne jest podejmowanie osobistych postanowień oraz dotrzymywanie ich.
3. Punkty Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.
 - c. Wszystkim jest z zuchem dobrze.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Razem z moją gromadą/klasą wziąłem/wzięłam udział we wspólnym kolędowaniu.
2. Spełniłem/am dobry uczynek dla domowników, zuchów z szóstki lub kolegów z klasy.
3. Nauczyłem/am szóstkę wybranej kolędy lub pieśni adwentowej.
4. Brałem/am udział w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju.
5. Wykonałem/am lampion dla Światła Betlejemskiego.
6. Z pomocą starszego zucha lub dorosłego wykonałem/am i wysłałem/am kartkę świąteczną, którą wysłałem/am do wybranej osoby.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Razem z moją gromadą/klasą wziąłem/wzięłam udział we wspólnym kolędowaniu.

2. Spełniłem/am dobry uczynek dla domowników, zuchów z szóstki i kolegów z klasy.
3. W czasie adwentu podjąłem/podjęłam osobiste tygodniowe postanowienie.
4. Nauczyłem/am gromadę wybranej kolędy lub pieśni adwentowej.
5. Brałem/am udział w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju.
6. Wykonałem/am lampion dla Światła Betlejemskiego.
7. Zaniósłem/am Światło Betlejemskie do mojego domu, by płonęło na wigilijnym stole.
8. Samodzielnie wykonałem/am i wypisałem/am kartki świąteczne, które wysłałem/am do kilku wybranych osób.
9. Brałem/am udział w jasełkach lub innym świątecznym przedstawieniu

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Razem z moją gromadą/klasą wzięłem/wzięłam udział we wspólnym kolędowaniu.
2. Spełniłem/am dobry uczynek dla domowników, zuchów z szóstki i kolegów z klasy.
3. W czasie adwentu podjąłem/podjęłam osobiste tygodniowe postanowienie.
3. Nauczyłem/am gromadę wybranej kolędy lub pieśni adwentowej.
4. Brałem/am udział w przekazaniu Betlejemskiego Światła Pokoju, pełniąc przy tym szczególną rolę.
5. Wykonałem/am lampion dla Światła Betlejemskiego.
6. Zaniósłem/am Światło Betlejemskie do mojego domu i dbałem, by płonęło na wigilijnym stole.
7. Ułożyłem/am świąteczny wierszyk z życzeniami. Samodzielnie wykonałem/am kartki świąteczne, które wysłałem/am do kilku wybranych osób.
8. Brałem/am udział w jasełkach lub innym świątecznym przedstawieniu.
9. Wiem, jaka jest historia Betlejemskiego Światła Pokoju, skąd pochodzi i jak trafia do Polski. Opowiedziałem/am ją mojej gromadzie.

WIELKANOCNY BARANEK

Wymagania:

1. Znam tradycje związane ze Świętami Wielkanocnymi i przygotowałem/am na ten temat plakat.
2. Wiem, na pamiątkę jakiego zdarzenia obchodzi się Święta Wielkanocne i opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
3. Wykonałem/am własnoręcznie lub z pomocą palmę wielkanocną.
4. Pomagałem/am rodzicom, babciom i dziadkom w wielkich porządkach przedświątecznych.
5. Znam wiele technik wykonywania pisanek i kraszanek, zrobiłem/am farby z cebuli, dębu czy zboża.
6. Przygotowałem/am wraz z rodzicami koszyczek wielkanocny, który poświęciłem/am w Wielką Sobotę.
7. Znam tradycję śmigusa-dyngusa, chętnie brałem/am udział w wielkoponiedziałkowych zabawach, pamiętałem/am jednak o umiarze w żartach, tak, by nikogo nie skrzywdzić.
8. Wiem, dlaczego wielkanocnymi symbolami są: jajko, kurczaczek, baranek, zajączek. Opowiedziałem o tym na zbiórce.
9. Potrafię wymieniłem kilka wielkanocnych potraw. Opowiedziałem o tym w szóstce.
10. Sam/a lub z pomocą przygotowałem/am świąteczną babę lub mazurka.
11. Przygotowałem/am mapę Polski z charakterystycznymi dla danego regionu zwyczajami wielkanocnymi.
12. Rozmawiałem/am z rodzicami lub dziadkami na temat zwyczajów wielkanocnych z czasów ich dzieciństwa.
13. Znam zwyczaj przynoszenia słodyczy przez wielkanocnego zajączka. Zrobiłem/am miłą niespodziankę komuś bliskiemu.

Wskazówki dla kadry wychowawczej:

1. Sprawność pomaga kształtować takie cechy jak chęć pomocy i pracowitość. Inspiruje zuchy do twórczego myślenia przy pracy nad pisanekami i ozdobami. Poznawanie i kultywowanie tradycji wpływa w dużym stopniu na rozwój duchowy dzieci.
2. Zdobywając tę sprawność, zuchy przyswajają sobie umiejętność dostrzegania granicy w zabawie (przy okazji śmigusa-dyngusa), po przekroczeniu której zabawa zmienia się w krzywdzenie, poniżanie, a nawet znęcanie się nad innymi jej uczestnikami.
3. Sprawność mogą zdobywać zuchy różnych wyznań i ateistów. Drużynowy powinien pomóc dzieciom tak dobrać zadania, aby dotyczyły tradycji i obrzędów wielkanocnych.

Sprawność należy zdobywać w okresie wiosennym, przed Świątami Wielkanocnymi i podczas nich.

4. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:

- a. Wszystkim jest z zuchem dobrze
- b. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Znam tradycje związane ze Świątami Wielkanocnymi i przygotowałem/am na ten temat plakat.
2. Wykonałem/am własnoręcznie lub z pomocą palmę wielkanocną.
3. Pomagałem/am rodzicom, babciom i dziadkom w wielkich porządkach przedświątecznych.
4. Samodzielnie ozdobiłem/am pisanek dowolną metodą, zrobiłem/am farby z cebuli, dębu czy zboża.
5. Przygotowałem/am wraz z rodzicami koszyczek wielkanocny, który poświęciłem/am w Wielką Sobotę.
6. Potrafię wymieniść kilka wielkanocnych potraw. Opowiedziałem/am o tym w szóście.
7. Znam zwyczaj przynoszenia słodyczy przez wielkanocnego zajączka. Zrobiłem/am miłą niespodziankę komuś bliskiemu

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Wiem, na pamiątkę jakiego zdarzenia obchodzi się Świąta Wielkanocne i powiedziałem/am o tym na zbiórce.
2. Wykonałem/am własnoręcznie lub z pomocą palmę wielkanocną.
3. Pomagałem/am rodzicom, babciom i dziadkom w wielkich porządkach przedświątecznych.
4. Znam kilka technik wykonywania pisanek i kraszerek, zrobiłem/am farby z cebuli, dębu czy zboża, samodzielnie ozdobiłem/am pisanek/kraszankę.
5. Przygotowałem/am wraz z rodzicami koszyczek wielkanocny, który poświęciłem/am w Wielką Sobotę.
6. Rozmawiałem/am z rodzicami lub dziadkami na temat zwyczajów wielkanocnych z czasów ich dzieciństwa.
7. Znam zwyczaj przynoszenia słodyczy przez wielkanocnego zajączka. Zrobiłem/am miłą niespodziankę komuś bliskiemu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Wykonałem/am własnoręcznie lub z pomocą palmę wielkanocną.
2. Pomagałem/am rodzicom, babciom i dziadkom w wielkich porządkach przedświątecznych.
3. Znam kilka technik wykonywania pisanek i kraszerek, zrobiłem/am farby z cebuli, dębu czy zboża, samodzielnie ozdobiłem/am pisanek/kraszankę
4. Przygotowałem/am wraz z rodzicami koszyczek wielkanocny, który poświęciłem/am w Wielką Sobotę.

5. Sam/a lub z pomocą przygotowałem/am świąteczną babę lub mazurka.
6. Przygotowałem/am mapę Polski z charakterystycznymi dla danego regionu zwyczajami wielkanocnymi.
7. Rozmawiałem/am z rodzicami lub dziadkami na temat zwyczajów wielkanocnych z czasów ich dzieciństwa.
8. Znam zwyczaj przynoszenia słodyczy przez wielkanocnego zajączka. Zrobiłem/am miłą niespodziankę komuś bliskiemu.

ŚMIESZEK/ ŚMIESZKA

Wymagania:

1. Zorganizowałem/am teatr min w swojej szóstce.
2. Samodzielnie lub z szóstką zaprezentowałem/am krótką scenkę komediową.
3. Przeprowadziłem/am w gromadzie konkurs na najładniejszy uśmiech „po cytrynie”.
4. Wykonałem/am niezauważalnie przynajmniej trzy dobre uczynki, które wywołały uśmiech na czyjejs twarzy. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
5. Zorganizowałem/am kabareton w gromadzie. Zaprosiłem/am do niego rodziców.
6. Umieję zachować umiar w moich żartach, mam poczucie dobrego smaku, nie drwię z nikogo, nie śmieję się z cudzego nieszczęścia. Wszyscy dobrze czują się w moim towarzystwie.
7. Stworzyłem/am kodeks lub poradnik Śmieszka/Śmieszki.

Wskazówki dla kadry zuchowej:

1. Sprawność pomaga dziecku optymistycznie patrzeć na świat. Uczy radzić sobie z przeciwnościami losu i nie załamywać się w trudnych sytuacjach. Wspiera postawy pozytywnego zachowania, koleżeństwa, pomagania innym, pozytywnego myślenia. Zdobywając ją, zuch powinien nauczyć się umiaru w żartach, a także - kiedy trzeba - zachowywania powagi. Sprawność ta może być zdobywana przez zucha w każdym wieku, zarówno na biwaku, jak i na zbiórkach.
2. Prawa Zucha, które podkreślamy, realizując daną sprawność:
 - a. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
 - b. Zuch stara się być coraz lepszy.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:

1. Zorganizowałem/am teatr min w swojej szóstce.
2. Samodzielnie lub z szóstką zaprezentowałem/am krótką scenkę komediową.
3. Przeprowadziłem/am w gromadzie konkurs na najładniejszy uśmiech „po cytrynie”.
4. Wykonałem/am niezauważalnie przynajmniej dwa dobre uczynki, które wywołały uśmiech na czyjejs twarzy. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
5. Wziąłem/wzięłam udział w zabawie "Mój mały, biedny, czarny kotku", w której powstrzymałem/am się od śmiechu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego ** gwiazdkę:

1. Zorganizowałem/am teatr min w swojej szóstce.
2. Samodzielnie lub z szóstką zaprezentowałem/am krótką scenkę komediową.
3. Przeprowadziłem/am w gromadzie konkurs na najładniejszy uśmiech „po cytrynie”.

4. Wykonałem/am niezauważalnie przynajmniej trzy dobre uczynki, które wywołały uśmiech na czyjejs twarzy. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
5. Umiem zachować umiar w moich żartach, mam poczucie dobrego smaku, nie drwię z nikogo, nie śmieję się z cudzego nieszczęścia. Wszyscy dobrze czują się w moim towarzystwie. Stworzyłem/am kodeks lub poradnik Śmieszka/Śmieszki.
6. Wziąłem/wzięłam udział w zabawie "Mój mały, biedny, czarny kotku", w której powstrzymałem/am się od śmiechu.

Zadania przykładowe dla zucha zdobywającego * gwiazdkę:**

1. Zorganizowałem/am teatr min w swojej szóstce.
2. Samodzielnie lub z szóstką zaprezentowałem/am krótką scenkę komediową.
3. Przeprowadziłem/am w gromadzie konkurs na najładniejszy uśmiech „po cytrynie”.
4. Wykonałem/am niezauważalnie przynajmniej trzy dobre uczynki, które wywołały uśmiech na czyjejs twarzy. Opowiedziałem/am o tym na zbiórce.
5. Zorganizowałem/am kabareton w gromadzie. Zaprosiłem do niego rodziców.
6. Umiem zachować umiar w moich żartach, mam poczucie dobrego smaku, nie drwię z nikogo, nie śmieję się z cudzego nieszczęścia. Wszyscy dobrze czują się w moim towarzystwie. Stworzyłem/am kodeks lub poradnik Śmieszka/Śmieszki.
7. Wziąłem/wzięłam udział w zabawie "Mój mały, biedny, czarny kotku", w której powstrzymałem/am się od śmiechu.